

VII. évfolyam
2009. 1. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Harrach Péter

Keresztény
társadalmi
küldetésünk
van.

Bőjte Csaba

Minden
gyermek
Isten
ajándéka

Misztrál Együttes

Mater Vincentia

Németh Miklós Attila

műsorvezető hitvallása

**Krisztus-követő
magyar vagyok**

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBN!

VERITAS-LAKÁSOK 2009-BEN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 340.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

XIV. kerület, Fűrész utca 30-32.

Budapest XV. kerület Dugonics utca 56.	50 m ² -ig
Budapest XIV. kerület Kövér Lajos tér 32/b.	13, 17, 33, 82 m ² -ig
Budapest XIV. kerület Fűrész u. 30-32. <small>tervezett átadási határidő: 2009. 03.</small>	42 és 100 m ² -ig
Budapest XIV. kerület Kerékgyártó út 36-38.	41, 63, és 73 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 20. <small>tervezett átadási határidő: 2009. 03.</small>	41, 45, 50, 73,5 és 81 m ² -ig
Budapest XIII. kerület Rokolya utca 32. <small>tervezett átadási határidő: 2009. 08.</small>	51, 55, 65, 67, 93 m ² -ig

XIII. kerület, Rokolya utca 30.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30

383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

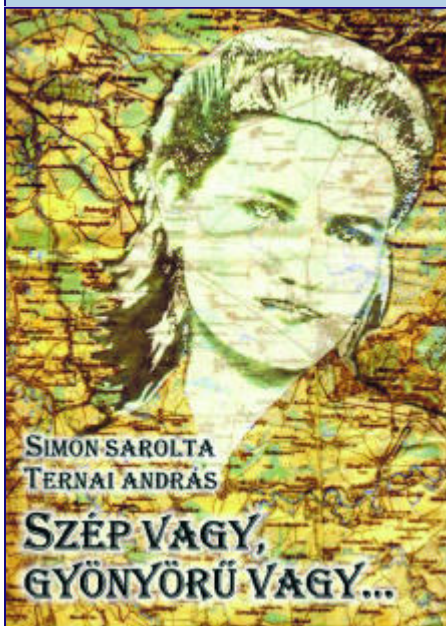

Ezzel az alkotással elsősorban - a főhős, Jakob Flórián alakjában megrajzolva - néhai Simon Zoltán orgonista kántortanítónak, karpaszományos zászlósnak kívántunk emléket állítani. Az ő visszaemlékezései, valamint felesége és szülei elbeszélései adják a regény magját.

Ha valaki saját magára, vagy valamelyik rokonára vél ráismerni valamelyik szereplő alakjában, az a véletlen műve csupán. Illetve nem véletlen, ugyanis a regény történelmi keretek között valóságos történetet jelenít meg. A hősök valóságos személyek, természetesen nem a valódi nevükön. A helyszínek ugyancsak valóságosak, ha némelyik nem is a valódi nevén szerepel könyvünkben. A regényben megírtak zöme ott és akkor bárkivel megtörténhetett volna. Hőseink sorsa a történelmi eseményekből következően sok százezer magyar ember (talán milliók) sorsával közös, de legalábbis egy-egy vonatkozásban hasonló.

Ha valaki úgy találja, hogy akár az ő szerettei is lehetnének ezek a hősök, vagy valamelyik hősi halott illetve áldozat, természetesen öértük, az ő emléküért is szól ez a könyv.

Simon Sarolta -
Ternai András

Bocskai jellegű főveg

Tradíció és elegancia

06-30/ 9-000-825

„A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban” (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

Krisztus szeretete

„Krisztus szeretete ösztönöz minket...”

2Kor. 5, 14

Szent Pál levelében elmondja, mennyire lenyűgözte, szinte satuba szorította Krisztus szeretete. Kevesen tudják, mit jelent, ha az Isten szeretete megragad valakit. Minket inkább csak saját megtapasztalásaink vagy elképzeléseink kényszere tart fogva. Pált egyedül az Ő szeretete ragadta meg, úgyhogy nem is volt semmi más az ő látóhatárán. „Krisztus szeretete szorongat”, amikor egy ember életéből ezt halljuk kicsendülni, akkor félreérthetetlenül tudjuk, hogy annak életében Isten szelleme szabadon munkálkodik. A Szentlélek keresztisége által neki tanúsodunk, mert bármi is történjék velünk, úgy tekintjük, mintha vele történnék, ha dicsérnek vagy szidnak, üldöznek vagy ajánlanak, mindent vele együtt fogadunk el. Senki sem tud kiállni Jézusért, csak az, akit az Ő személyes hatalmának fensége erre kényszerít. Pál megvallja, hogy őt Krisztus szeretete megragadta, mindent ezért tesz, akár bolondnak, akár okosnak tartják is az emberek: nem törődik vele. Azért az egyért él, hogy meggyőzze az embereket Isten ítélőszékének valóságáról és Krisztus szeretetéről. Egyedül az hogy gyümölcsöt Istennek, ha így átadjuk magunkat Krisztus szeretetének, és ez sohasem a mi szentségünket, hanem mindig Isten szentségét és hatalmát bizonyítja.

Üdvözlettel: *J. Kuruczleky Ilona*
főszerkesztő

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:
Bajcsy Lajos, Bayer Emil,
Bölcsaházy Sándor, Fajkus Mária
Gréczy László, Forgács Renáta,
Frigyessy Ágnes, dr. Kis Boáz,
dr. Kovács János, Kovács Mária,
Kubányi Andrea, Németh Andrea,
Pálffy Mária, Rácz Kristóf László,
Somogyi György, Szilágyi Ferenc,
Varga János

Címlapfotó: Hajdrák Tímea

A lapot kiadja:
Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és
Kiadó Kft.

2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

Tartalom

Szent Pál megtérése I.....4. old.
...már annak is örülök, ha nem ártok.....5-7. old.
A keresztény értékrend.....8-9. old.
Hit nélkül nem lehet élni.....10-11. old.
Dr. Jakab Antal erdélyi főpásztor.....12. old.
Egység a sokszínűségben.....13. old.
A rózsafüzér titkainak eredete.....14. old.
Mit jelent a rózsafüzér imádkozása?.....15. old.
Egensztelő szeretet – Mater Vincentia élete.....16-17. old.

5-7 old.

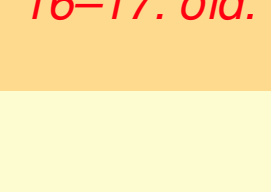
8-9. old.

Gyöngyösi máriás-fiatalok Assisiben.....18. old.
Misztrál Együttes.....19. old.
Poszter.....20-21. old.
Szmrecsányi Boldizsár szobrászművész.....22-23. old.
Clairvaux-i Szent Bernát.....24. old.
Kugler Euszták irgalmasrendi szerzetes.....25. old.
Szeretet.....25. old.

10-11 old.

Biblia Sacra Hungarica.....26. old.
Evangélikus emlékmű Rákospalotán.....26. old.
50 éve és 25 éve történt.....27. old.
„Ezért mondom néktek: ne aggódjatok!”.....28. old.
Az erdélyi írófejedelmre emlékeztek Verőcén.....29. old.
Értsük jól az Ószövetséget 2. rész.....30. old.

16-17. old.

Szent Atanáz Görög Katolikus
Hittudományi Főiskola.....32. old.
Református hírek.....32-33. old.
Civitas Fortissima.....34. old.
Egyházi szakképző iskolák támogatása.....35. old.
Megtalálni a szemüveghez a betegeket.....36-37. old.
Búcsú Antal János atyától.....37. old.
Megrendelés és előfizetés.....38. old.
Nyolcszáz éves a Ferences Regula.....39. old.

Szent Pál megtérése I.

Mielőtt belekezdenénk Szent Pál életútjának taglalásába, nézzük meg életének kronológiáját. Római császárok Szent Pál idejében: Kr.e. 27-Kr.u. 14: *Augusztus*; 14-37: *Tiberius*; 37-41: *Caligula*; 41-54: *Claudius*; 54-68: *Néró*. Kr.u.5/10: Pál születése és nevelkedése Tarsuszban; 30 húsvétja: Jézus halála és feltámadása; 33/34 körül: Pál üldözi a keresztényeket; Röviddel utána: Pál megtérése a damaszki úton. 45-49: Barnabás és Pál első missziós útja; 49-52: Pál második apostoli útja; 53-58: Az Égei misszió második szakasza, Pál harmadik apostoli útja.

Amikor Pál az Antónia vár lépcsőjéről beszédtet intéz honfitársaihoz, ebben a beszédben határozottan kijelenti: „zsidó ember vagyok, a ciliciai Tarsuszban születtem.” ApCsel 22,3

Szent Pál születésekor Tarsusz az egykori Cilicia római tartomány székhelye volt. Lakosainak száma 300 ezer lehetett. Kikötője is volt, amelyet Rhegmának neveztek. Tarsuszban igen szerencsés volt a fekvése: délnek nyitva volt a tenger felé, de mint útkeresztződés nyitott volt a civilizáció felé is. Ősi kereskedő város volt. A mai Tarsusz szegényes török falu csupán. A nagy múlt bizonyítékai a föld alatt rejtőznek. Tarsuszban élénk szellemi élet folyt. Egyeteme Athén és Alexandria egyetemével vetekedett. Híres mesterek: Athénodórosz, Nesztor. Tarsusz lakossága eléggé vegyes volt, helyi istensége: Baál. Nem volt ismeretlen Tarsuszban Ízisz kultusza sem. Ismeretesek voltak a versenyek és katonai parádék is. Viszont a nők csak lefátyolozva jelenhettek meg az utcákon.

Tarsuszban virágzó és nagy zsidó kolónia is élt. Ebben a környezetben látta meg a napvilágot a nemzetek apostola Kr.u. 5-10 közötti időben. Szüleinek sem nevét, sem foglalkozását nem ismerjük. A Saul név annyit jelent, mint „óhajtott” Istentől kért. A keletiek – így a zsidók is – honi nevükhöz rokon hangzású görög vagy latin nevet vettek fel és a görög világban ezt használták. Saul a farizeusok csoportjához tartozott, amely a legvallásosabb szekta volt a zsidóságban. A farizeus családfő házában a törvényhez való legszigorúbb ragaszkodás volt a jelszó. Pál a görög mellett jól ismerte a héber nyelvet is. Többször hivatkozik arra, hogy római polgár, mégpedig születésétől fogva.

Látogatta-e Pál Tarsusz iskoláit

Nyugodtan állíthatjuk, hogy igen. A görög nyelv használata nála néha irodalmi, sőt néhány esetben egészen kiváló. Tehát: Pál görög

nevelést is kapott, ez készítette elő a nemzetek apostolát a türelemre és az univerzalizmusra. Így tudott előkészülni a nagyszerű kérdésére és feleletére: „Vajon csak a zsidóké az Isten, s nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is.” Róm 3,29

Szülővárosából, Tarsusból elég korán Jeruzsálembe került Saul. Szülei ezért küldték gyermeküket a szent Városba, hogy ott zsidó írástudóvá, rabbivá képezzék ki. A jeruzsálemi templom előcsarnokában voltak a rabbik „tanszékei”. A rabbi lábánál a földön ültek a tanítványok. A Szentírás törvényei és a hagyományok jelentették a főtantárgyat. A tanítványok ismételték a mester tanítását, amíg emlékeztükben meg nem rögződött a sok hagyományos eljárás. Büszkén emlékezik meg az apostol arról, hogy „Gamaliel lábánál” tanult. ApCsel 22,23

Az idősebb Gamaliel tiszteletreméltó, türelmes mester volt. Jeruzsálemben tanított Kr.u. 25-50 között. A szent törvényen kívül görög bölcsességet is tanított. A Talmud így emlékezik meg róla: „mióta meghalt rabban Gamaliel, nincs tiszteletudós a törvény előtt, vele együtt kihalt a tisztaság és önmegtartóztatás. (Sota IX.15.) Az ApCsel-ben is humánus emberként áll előttünk, aki nem vonta kétségbe, hogy az apostolok prédikációja származhat Istentől. (5,34-39.) Az apostol nála szerezte me a mesteri otthonosságot az ószövetségi Szentírásban és a zsidó szájhagyományban. A rabbik megélhetésükhöz valami mesterséget is folytattak. Pál sátorkészítő mesterséget tanult. A rabbik általában házasemberek voltak.

Volt-e Pálnak is felesége? Vagy özvegy volt?

Ezekre a kérdésekre nem lehet biztos választ adni. Pál egyedül élt, saját kezével dolgozott meg azért, amire neki és társainak szüksége volt. Ezt biztosan tudjuk életéből. Amikor a nőtlenségről beszél, hangoztatja, hogy az apostoli élethez ez a legmegfelelőbb állapot. (1Kor 7,25-35.)

Milyen lehetett az apostol külső megjelenése

Vannak, akik a 2Kor 10,10-re hivatkozva kicsinek és törékenynek gondolják. Ugyanakkor erősnek és munkabíróknak kellett lennie, hogy ezeket a fáradtságos utakat, a sok szenvedést és nélkülözést missziós útjai során el tudja viselni. A 2. századból való apokrif irat, az Acta Pauli Theclae így ír róla: „Pál, igen barátságos, alacsony termetű férfi, meggömbülő lábakkal, nemes tartással kopasz fejjel, összenőtt szemöldökkel, kissé előrehajló orral. Arca hol emberinek, hol angyalinak látszó.” Tarsusz más vonásokat alakított ki Pál arcán: városi mentalitást,

kíváncsi és nyitott szellemet mindenki felé, a szép beszéd ízlését, a vallással való komoly tördődést, a hellenista kultúrát és az utazóhajlamot.

Mit találunk ma Tarsusz nagyságából

A régi mecset homlokzatát, az Eszki Kami valószínűleg keresztény templom volt. Talán Pál is megfordult falai között. A másik emlék egy kapu, amit ma Szent Pál kapujának neveznek. Található még egy hatalmas templomrom, ez a templom a misztérium vallások híveinek összejöveteli helye volt. A város többi emléke a föld alatt van és feltárára vár. A néphit szerint annak a háznak oldalán, ahol az apostol született gyógyvizű kút áll. Ma is használják a kutat, a nép Szent Pál kútjának hívja.

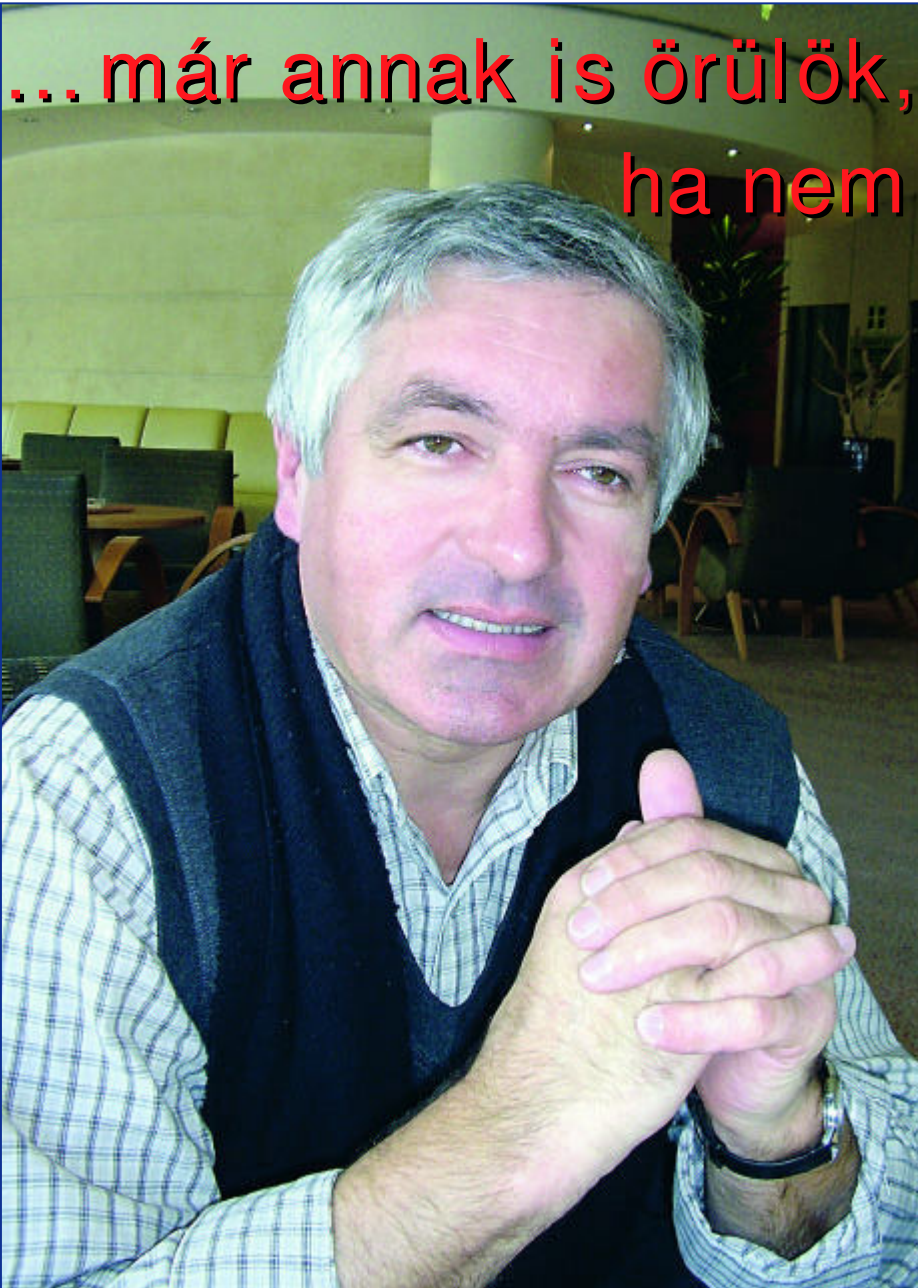
Tarsusztól keletre van Szoli, amely Pompeius idejében Pompeiopolit nevet vett fel – iránta való tiszteletből. Cilicia hegyes vidékein ma is sok kecskét tenyésztenek, ezek szőrből ruhát és sátrat készítenek. Szoli másik nevezetessége, hogy itt született a nagy költő Aratosz, (Kr.e. 270–239). Kiemelkedő munkája „Égi jelenségek” című műve, amely 1154 hexameterből áll és csillagászati költemény, amely nagy hatással volt a későbbi nemzedékekre is. Szent Pál az athéni beszédében Aratosz költeményéből idéz. (ApCsel 17,28.)

Forrás: Gyürki László „Szent Pál apostol útjain”

Pálffy Mária

... már annak is örülök, ha nem ártok...

Fotó: Bölcsházy Sándor

Németh Miklós Attila újságíró, riporter, műsorvezető, szerkesztő. Több mint három évtizedet töltött a közszolgálati rádióban és televízióban, jelenleg az ECHO TV szerkesztő, műsorvezetője. Nyolc könyve jelent meg, háromszor kapott nivó díjat, a Művészeti- Kulturális, a Szellemi Honvédelmi díj, és a Rendületlenül diploma kitüntetettje. Négy gyermek édesapja. Felesége, Csűrös Csilla szintén újságíró.

A Pécsi Tanárképző Főiskolán végeztél, hogyan jutott eszedbe, hogy a katedra helyett az újságírást válaszd, hogyan találtál rá erre a műfajra?

Nem én találtam rá erre a tevékenységre, a tevékenység, a munka talált rám. Mint nagyon sokan, én is a pártállami televízióknak, és Vitray Tamásnak köszönhetem, hogy ebbe a szakmába keveredtem. Ő indította el a vetélkedők sorát, közöttük a Hazai esték címűt is. Így kerültem Zala megyei falusi gyerekként képernyőre. A pécsi tanárképzősök zalaegerszegi csapatának

tagja, később vezetője lettem. Idővel kiderült: érdekel, hogy mi érdekli az embereket, miről, mi a véleményük. Aztán tanulni kezdtem a szakmát. Universitas, Dunántúli Napló, Pécsi Rádió... Majd azon kaptam magam, hogy velem már nem lehet „csak úgy” beszélgetni, mert mindent tovább akarok adni. Mondtam is édesanyámnak, hogy vigyázzon mit mond el nekem, mert megírom! Drága megboldogult szüleim persze óvtak ettől a pályától. Azóta már én is jobban értem, hogy miért. Rájöttem, mit jelent,

hogy a Reuters Hírügynökség első postagalambjait nem zalai parasztgyerekek röptették a hírekkel...

Aztán ami a kereskedelmi média hazánkra szabadításával az utóbbi bő évtizedben történt, azzal már végképp nem azonosulhatok. Így inkább elhallgatom, hogy újságíró vagyok, mert bár nagyon szeretem, a szakmámmal még sincs miért dicsekednem. Iszonyú, amit az újságíró-társadalom művelt a magyar néppel. Már az is megbocsáthatatlan, hogy az embereket nem tájékoztatják a saját jogaikról, kötelezettségeikről, lehetőségeikről. Ám az, hogy tudatosan sötétségben, tájékozatlanságban tartja a média a válogatásra képtelen befogadót, ez már az emberiség elleni bűn fogalmát feszegeti.

Persze, azért – a lehetőségeket mindig a tájékoztatás, a felvilágosítás, a megvilágosítás érdekében használva – teszem a dolgomat a szülői házból magammal hozott értékrend szerint. Krisztus-követő magyar vagyok. Népi származék.

Számtalan rádiós és televíziós műsorod közül melyekre emlékszel a legszívesebben, nekem például az „Aranyfűst” jut eszembe, amit nagyon szerettem.

Bár életemben először a televízió képernyőjén volt mikrofon a kezemben, csak később kerültem tévés szerkesztőségek közelébe. Pályafutásomat a „Falurádió”-ban kezdtem. A vidéki emberek, az „enyém” között nagyon jól éreztem magam. Ugyanazon a nyelven beszéltünk és őszintén. Már ebben a reggeli műsorban is előfordult, hogy megírtam, és felolvastam mondanómat. Jegyzetek, glosszák voltak ezek a kísérletek. Aztán Mátrai Betegh Béla halála után a „Szivárvány” szerkesztője engem kért a műsor záró jegyzeteinek megírására. 11 év, legalább 50 dolgozat. Sajnos nincsenek együtt, egy kötetben. Egyáltalán, nyomtatásban egy sem jelent meg belőlük. Pedig bennük vannak a jelen szempontjából is fontos 80-as évek...

A Családi Tükör című műsort Juhász Judittal kezdtük, aminek sajtótörténeti jelentősége, hogy ez volt az első kettős vezetésű műsor adása a Magyar Rádióknak. Akkor még természetes volt, hogy a család pillére a férfi és a nő. Nagy örömmel végeztem ezt a munkát, de aztán elegem lett. No, nem a műsorból, hanem a fővárosból. Visszamentem vidékre, ha nem is mindjárt a szülőföldemre. Nógrád, és Heves megye tudósítója lettem három évre.

De aztán mégis csak visszatértél...

Visszajöttem a „rendszerváltozásra”. Ekkor

talált meg magának valójában a televízió. Az MTV Híradó szerkesztő-műsorvezetője lettem. A taxisblokádnak három napján én ültem a képernyőn. Egyenes adásban közvetítettem az országban zajló eseményeket. Próbáltam megérteni és megértetni, hogy mi is zajlik valójában. Magyarázni és megmagyarázni a lehetetlent. Hogy miért célja a legvehemensebben kommunista ellenes rendszerváltó SZDSZ-nek az első demokratikusan megválasztott kormány megdöntése. Nos, természetesen most is saját magukból indulnak ki, amikor azt állítják, hogy az előrehozott választások szorgalmazásával az ellenzék mást sem akar, mint visszaszerezni a hatalmat. Mert az önző hatalombitorlóknak eszükben sem jut, hogy a zsákmányszerzés helyett valakiket a közjóért való szolgálat is ösztönözhet. Hét esztendőnyi televíziós életem során veztettem az „A HÉT” műsorát is, de készítettem a Gazdatévét, és a Magyar Televízió távoktatási programjának első próbálkozását, a „Frici a vállalkozó szellem” című sorozatot is szerkesztőként jegyeztem. A filmnek Körmendi János volt a címszereplője, de itt együtt dolgozhattam Kubik Annával, Szentmihályi Szabó Péterrel és Fakan Balázssal. Belekóstolhattam a filmesek világába. Ám ebben a munkában is több volt a jó szándék, mint a cél eléréséhez szükséges valós akarat. Aztán jött az „Aranyfűst” időszaka, amiből nagyon érdekesen kerültem ki, megjegyzem akkor már ismét főállású rádiós voltam. Telefonált a főszerkesztő, hogy boldog újévet kívánjon, majd azt mondta: „NéMA! Van itt még valami. Jövőre ne gyere!” Így szállt el az Aranyfűst!

A televízió után vissza a rádióba.

A „Vasárnapi Újság” felelős szerkesztőjének hívtak a Magyar Rádióba, a „Kossuthra”, amely számomra a nemzeti főadó volt, és az is maradt annak ellenére, hogy a rádió főmunkatársaként közben utcára kerültem. Csak mostani elbocsátásom után jöttem rá, hogy az ide-oda kérés – rádió és televízió között – jogilag mennyire nem az én érdekeimet szolgálta. Elbocsátásomkor derült ki, hogy nem a 30 évi közszolgálati jogviszonyom után, hanem csak a legutóbb rádióban töltött 10 évem fejében jár a végkielégítés. De sem emiatt, sem pedig a velem szembeni korábbi törvénytelenesség miatt, nem mentem perre. Arra utalok, amikor érvényes szerződés ellenére távolítottak el a felelős szerkesztői székből a Magyar Rádió mindenkinek megfelelően akaró vezetői...

Akkor, 1999-ben, új műsort kezdtem. Az „A Mi Időnk...” címűt, amelyet szűk évtizeden át jegyeztem, a Kossuth Rádióban. Ez a műsor is úttörő volt. Azt a fajta interaktivitást valósította meg, amit a hallgatókkal történő élő telefonbeszélgetés és a mindig meghatározott témával kapcsolatos véleménynyilvánítás jelentett meg. Értékteremtő, értékformáló tevékenységet vé-

Feleségem, Csűrös Csilla, és lányaim Dorka Júlia és Fruzsina Lilla

geztünk. Büszkén mondom, hogy ez nagyon fontos időszaka volt, nem csak az életemnek, hanem a jogilag akkor sem, de legalább néhány műsorkészítő szintjén létező közszolgálati Kossuth Rádióknak is. Ezt az is bizonyítja, hogy a rádió másra szerződött új elnökének első dolga volt, hogy a műsort és a munkaviszonyomat is megszüntesse. Még, ha hivatalosan közös megegyezéssel kényszerültem is eljönni!

Több könyv szerzője, vagy társszerzője vagy. Ahogy utánanéztem, eddig nyolc kötetted jelent meg. Legutóbb a „Kettős kereszt, avagy a gárdajelenség” című. A könyvek elmaradt műsortémák, vagy az adásba kerültek folytatása?

Könyveim egyharmada közvetlen kapcsolatban van az újságírói tevékenységemmel. Én alapvetően újságírónak tartom magam. Vallom, hogy aki nem tud írni, az nem tud beszélni sem. Sok tárcát, glosszát írtam, és írok ma is. Lapokban, folyóiratokban, de a rádiós műsoroknak is megvan az írásos változatuk. A munkák kétharmada riportkönyv, vagy interjú kötet, a többi csak a könyv számára készült írás. Nagyon szeretem a „teremtők” sorozatot, amelynek eddig három kötete jelent meg. Kő Pál, Petrás Mária és Olasz Ferenc után az idei Könyvhétre tervezem a Makovecz Imrét bemutatót. Valamikor még verseket is írtam...

Ezek a munkák jó érzéssel töltenek el és kézzelfoghatóbbak, mint a rádiós-, vagy televíziós munkáim. Ha a könyvespolcra felnézek, akkor elmondhatom, hogy van már 30 centiméternyi alkotásom.

Hit–Magyarság–Érték. Mit jelentenek Neked ezek az értékek, fogalmak?

Ezek a fogalmak kiüresedtek, és nem törődünk azzal, hogy ismét megtöltsük őket tartalommal. A hit nekem gyerekkoromtól, nevelte-

Családi nyaralás

tésemtől fogva az Isten-hitet jelenti. A mai világban a „higgyél önmagadban”, a tehetségedben, az előmenetelében, a tudásban, amit az egyetemen szerzel, a higgy a boldogulásodban földi hívság foglalta el a helyét. Az istenhitnek csak a megjelenési formája látható, tapintható. Azok bírálják a hitet leginkább, akik templomba sem járnak. Az állam „úgy csinált” a volt egyházi ingatlanok visszaadásával, mintha valóban visszaadta volna a nevelés, a tanítás lehetőségét is. De a működtetéshez szükséges pénz nélkül mit érnek a lepusztított falak? Olyan ez, mintha kapnál egy autót, hogy tessék, haladj! De ha nincs pénzed benzinre? Az államnak kötelező lenne adnia nagyobb állami támogatást, ha másként nem, hát a kommunizmus idején elkobzott vagyon terhére. Az is igaz, hogy az ötvenévi elhallgattatás után az is előfordult, hogy az egyházi iskolákban a hitre nevelés erőtelje-

sebb formában jelent meg, mint ahogyan azt az „istentelen” társadalom el tudta fogadni. Amit persze az ördögtől való média még fel is nagyított. A 20 évi szabad gondolkodás, szabad véleménynyilvánítás után paradox módon, szinte csak odáig jutottunk, hogy a fene nagy szabadságjogainknak megfelelően több lett az istentagadó, mint a hívő ember.

És, aki embernek hitvány, az magyarnak jó lehet? A magyarság-tudat jelenleg ott tart, hogy pl. egy 10 éve Kolozsvárról áttelepült, polgármesterjelölt választási plakátjára van, aki ráírja, hogy „román”. Nincs meg a lebutított magyar társadalomban az a szolidaritás, ami ahhoz kellett volna, hogy a kettős állampolgárságról szóló népszavazáson visszaadjuk külső Magyarországi jogfosztottjainak a magyar állampolgárságot. „Magyarkodunk” ebben az országban, és a magyarkodás valami ördögtől való, a többi ember méltóságát sértő, szabadságjogait megkérdőjelező dolog. Ha valaki hagyományos magyar öltözetet visel, mondjuk bocskait vesz föl, akkor az mindjárt MIÉP-es, mert kilencven után először nagy nyilvánosság előtt Csurka István viselt ilyet. Persze Csurka Istvántól senki sem kérdezte meg, hogy ez „pártgyenyruha”, vagy valami más. A rendőreink nyáron „magyaros” barseball sapkában járnak, és „usankában” télen, mert a „nagytestvér” is figyel. És védeni sem bennünket védenek, hogy kit szolgálnak, arról nap nap után szerezhetünk tapasztalatokat.

Mégis az érték kérdése a legnehezebb. A hűséget – mint alapvető értéket – éppen most készülnék kiirtani a polgári törvénykönyvből. Ne legyen már alaptétele ez a házasságkötésnek, amelynek megszegése perdöntő a bíróság előtt. Ugyanakkor, ha telefont vesz az ember, „hűségnyilatkozatot” iratnak vele alá, a bankkölcsonnél szintén. Ezek a hűségnyilatkozatok viszont nem jelentenek mást, mint az önmagunk vállalta, alá-

írásunkkal hitelesített „rabszolgalejt” hosszú távú szentesítését. És még csak egy – az én számomra nagyon fontos értéket említettem – aminek a tartalma teljesen kifordult önmagából és nem azonos az eredeti jelentésével... Ezért vehetnek a politikusok a szájukra reform kifejezéseket a társadalom gazdasági-, egészségi-, erkölcsi állapotának rombolását, lepusztítását értve rajtuk.

Az értéken én mást értek, mint a legtöbb ember. Mert mindenkinek mintha az lenne a legfontosabb, hogy mi, mennyibe kerül, és ha azt látjuk, hogy „akció”, az jelenti számunkra a „szükségeset”, a „minőségit”, a minőséget. Nem azt nézzük, ami a jövőnk, a hosszú távú érdekeinket szolgálja. Így vesszük meg a vízzel hígított globális szemetet, a „reggeli italt” és nem a gyógyfüves legelőkön tenyésztett magyar marhák adta tejet és az abból készített termékeket. A magyar gazda ma kénytelen a tehének nyakát elvágni, mert a magyar tej nem jut be – Bogár László kifejezésével élve – a „globálnyikok” által fenntartott nagy áruházláncokba. Az érték, talán a leglepusztítottabb szavunk, mert semmi mást nem takar, mint pénzt. Pénzért pedig bárki, bármit, bármekkora és bármikor. Ez ma a meghatározó az értékválságban tengődő magyar társadalomban.

A magyarság–érték kategóriába tartozik tulajdonképpen a családra vonatkozó kérdésem. Feleséged is újságíró, mindketten intenzív szakmai és közéletet éltek. Hogyan lehet összeegyeztetni a családi élettel?

A feleségem éppen munkanélküli. Ő is abban a rádióban dolgozott, ahol én nem kívánatosá váltam. Ő a Petőfi főmunkatársa volt. Őt sem túrték meg. Mi ennyire összetartozunk.

A fiam friss diplomás. Okleveles környezetmérnök. Nagylányunk első éves egyetemista, magyar szakon, a középső lányunk gimnáziumba készül, a legkisebb másodikos osztályos, most barátokzik a szorozótablával.

A családdal kapcsolatos kérdésektől mindig zavarba jövök. Hogy mennyire fontos... Ami számomra természetes, az nem fontossági sorrend. Nekem az a természetes, hogy családban nőtem föl, hogy én családban élek. Az a természetes, hogy a családban gyerekeink vannak, hogy a gyerekeknek a gondja a mi gondunk, a közös gondunk. Ez az a fajta háttér – nekem mindenképpen –, amely nélkül nem lehet a napi munkát végezni. Ezzel együtt soha sem fordult elő, hogy bármilyen munkahelyemen arra hivatkoztam volna, hogy valamit nem tudok megtenni, mert a gyereket kell vinni az iskolába, mert a lányomnak megígértem, hogy végigszurkolom a tenisz meccsét, vagy elmegyek a fiam koncertjére. Ez persze azt is jelenti, hogy a munka se telepedjen rá az emberre. A közös nyaralás sem maradhat el azért, mert plusz munkát vállaltunk. Még akkor sem, ha erre a plusz jövedelemre is szüksége van a családnak.

Ez akkor sem mehet a közös együttlét rovására. Mi is jobban éreznénk magunkat egy jobb autóban. De nekünk nem a jobb autó kellett, hanem egy olyan, amibe hatan bele tudunk ülni. Bár ez egyre ritkábban fordul elő, de a lehetősége megvan, hogy együtt utazhassunk. Az is fontos, hogy nem maradhat el egyetlen gyereknél sem a névnap, vagy a születésnap. Úgy alakult, hogy novembertől március végéig sorba jönnek a családi ünnepek. Ahogy mondani szoktam, azért van ez így, mert a paraszt csak télen ér rá ünnepelni...

Ilyenkor mindannyian körbeüljük a családi asztalt, hogy az ünnepelt tényleg érezze, hogy Isten boldogságban, mindannyiunk szeretetében élte. Nekem nagyon fontos, hogy én is, ők is számíthassunk egymás szeretetére, gondoskodására, a nap minden percében. Függetlenül attól, hogy ez megfogalmazódik, vagy sem, mert ez a természetes közegem.

A válaszaidban ugyan sokszor érintetted, mégis megkérlek, hogy röviden foglald össze milyen erkölcsi és szakmai mércét tartasz fontosnak a közéletben és a médiában.

A rendszerváltozást követően a BBC etikai kódexét „lobogtatták” követendőként az újságírók előtt. Csak a lényeg felejtődött el. Az, hogy a múlt század első évtizedeiben miért is alkották? A választójog kiterjesztésével olyan helyzetbe kellett hozni az embereket, hogy döntésképesek legyenek. Ehhez szolgált technikai eszközül a rádió. Tanítani és fölemelni – ez volt a kódex alapelve. A magyar sajtó számára a rendszerváltás etikai kódexének vezérmondata ez lehetne volna: tájékoztatni – tájékozottá tenni.

Most is azt gondolom, hogy tiszta, egyértelmű, jó szándékú gondolatokkal kell kiszolgálni az embereket. Legyenek tájékozottak és legyenek információik ahhoz, hogy saját életstratégiájukat és döntéseiket maguk alkothassák, vagy tehessék meg. A mai nyilvánosságnak, „tájékoztatásnak” az a célja, hogy a tájékoztatlan embert – különösen a kereskedelmi csatornák „kortes pálinka” gyanánt működő médiaszerei – elkábítsák a döntéshozatalban, vagy legalább a döntéshozatalig „egyirányúsítsák”. Aztán már nincs visszaút! Következik a csödhelyzet, a kilátástalanság, a kiábrándultság.

Ha valamit tennünk kell, az az, hogy a mindenre kiterjedő, a választópolgárok számára érthetően megfogalmazott, leírt, vagy elmondott tájékoztatással, valós döntési helyzetbe hozzuk, és ebben az állapotban meg is tartsuk az embereket.

De én már annak is örülök, ha nem ártok, mert használni egyre nehezebb!

Bólcsházy Sándor

A keresztény értékrend

„A kormányzatnak az a feladata, hogy lehetőségeket biztosítson az egyházaknak arra, hogy betöltsék a társadalomformáló szerepüket”

Harrach Péter teológussal, politikkussal, egykori miniszterrel, az Országgyűlés alelnökével életéről és a jelenlegi magyarországi politikai-társadalmi helyzetről beszélgettem. **Hogy telt képviselő úr Karácsonya?**

Családi körben, ugyanis nálunk töltötte a Szentestét három fiam, valamint menyem és unokáim. Közösen vettünk részt a Bosnyák téri templomban az éjféle Szentmisén, ahol jó érzés volt újra látni azokat az arcokat, akiket már évtizedek óta ismerek, és most már családjukkal, gyermekekkel élnek a zuglói közösségben. Másnap, az ünnepi ebédnél is együtt voltunk, remek hangulatban élveztük a többgenerációs család együttlétét.

Köztudott Önről, hogy teológiát végzett. Mennyiben tudta kamatoztatni az ott szerzett tudást és tapasztalatokat politikai, illetve egyházi tevékenységei során?

A teológiai tanulmányok során nem csupán a szűk értelemben vett teológiával találkozok az ember, hanem egy sokkal szélesebb képzésben részesül. Sok olyan tárgy tanítottak (szociológia, filozófia, történelem), amelyeket hasznosítottam későbbi életem során. Posztgraduális képzésben kánonjogi diplomát is szereztem, amely közelebb áll a direkt politikai tevékenységhez, hiszen azokat a jogi alapismereteket is elsajátítottam, amelyek közvetlenül alkalmazhatók a parlamenti tevékenységemben.

Tulajdonképpen el kell választanom két időszakot. Az egyik, amikor direkt politikai tevékenységet még nem végeztem, hiszen a rendszerváltás még nem történt meg. Akkor egyházi alkalmazott voltam. Az utolsó munkahelyem a püspökkari titkárság volt, ahol a világi hívek ügyeivel foglalkoztam. Természetes, hogy az elkötelezettség a politikai tevékenységem alkalmával is érvényesül, elsősorban úgy, hogy a direkt egyházpolitikai kérdések mellett a kereszt-

Orbán Viktorral

tény értékrend társadalmi érvényesítését igyekszem szolgálni a mai magyar valóságban.

Politikai munkájában tehát főként szociális témákkal foglalkozik. Azt gondolom, hogy ezek közül kiemelt szerepet kaphat a nyugdíjasok helyzete.

Magyarországon a nyugdíjasok részaránya igen magas és növekszik. Ez akkor is igaz, ha a születéskor várható élettartam jóval alacsonyabb, mint a legtöbb európai országban. A részarány-növekedés elsődleges oka az alacsony születésszám,

illetve a házasságkötések számának radikális csökkenése, a magányos életforma terjedése.

A nyugdíjrendszer fenntarthatósága sok európai országban kérdésessé vált. Nálunk ezt a problémát növeli, hogy a foglalkoztatottság igen alacsony, a járulékfizetés nem elégséges. Ebben a helyzetben két szempontot kell figyelembe vennünk. Az egyik, hogy fenntartható legyen a rendszer, a másik, hogy az idős emberek, akik

Családi körben

Gyerekek között

átdolgozták az életüket, emberhez méltó életet tudjanak élni, szociális biztonság meglegyen nyugdíjas korukban is.

Azt tapasztaljuk, hogy a politikai pártok a szavazatvásárlás miatt nagy figyelemmel vannak a nyugdíjasok politikai hangulatára. Ebben a kérdésben élen jár az MSZP, hiszen az inaktív réteg tette ki eddig szavazóbázisuk többségét. Mára ez a helyzet megváltozott, hiszen az elmúlt időszak rossz gazdaságpolitikája következtében olyan helyzetbe került az ország, amelyet a jelenlegi kormányzat megszorító intézkedésekkel és hitelfelvétellel próbál kezelni. Véleményünk szerint a gazdaságélénkítés lenne a megfelelő eszköz, természetesen egy feszes pénzügyi gazdálkodással. A

KDNP elkészített és be is nyújtott egy nyugdíjkonceptiót, amely minden kérdés-re kiterjed, hosszú távon biztosítja a rendszer fenntarthatóságát és ugyanakkor igazságos. A normaszöveget – kiegészítve

munkajövedelemből éljen, ami nagyobb kell legyen, mint a segély; segíyezni pedig a krízishelyzetben lévőket kell, és azokat, akik akár mentális, akár testi okokból nem képesek dolgozni.

Ön szerint milyen ma a magyar társadalom állapota?

Egyértelmű, hogy

Találkozás II. János Pál papával

Feleségével

háttéranyagokkal – benyújtottuk a parlamentnek, amelyet a kormányzat egy elegáns mozdulattal lesöpört az asztalról, bár elismerő nyilatkozatok hangzottak el róla.

Hazánk gazdaságának élénkítése érdekében mindenképp csökkenteni kell a munkanélküliek számát. Ön egyetért azzal, hogy aki nem dolgozik, ne kapjon segélyt?

Az tény, hogy ma Magyarországon többet költünk szociális kiadásokra, mint a környező országokban, viszont ennek az elosztása nem megfelelő. Egy keresztényszociális beállítottságú politikai erő céljai között első helyen szerepel, hogy a rászorulókat védelmére biztosítani kell. A másik szempont az, hogy igazságos legyen az elosztás. Sok esetben az igazi rászorulókat szerényebbek annál, hogy kérjenek, viszont van egy rétege a magyar társadalomnak, amelyik segélyre rendezi be az életét. Tehát meg kell különböztetnünk a dolgozni nem tudó, illetve dolgozni nem akaró réteget. A polgármesterek részéről indult a kezdeményezés, hogy a munkaképes embereket tereljük a munka irányába. A Fidesz-kormány idején a minimálbért háromszorosára növeltük a segéllyel szemben, most viszont sajnos nem érdemes dolgozni, mert a kettő között alig van különbség. Aki dolgozni képes, és akinek lehet munkalehetőséget biztosítani, az

Unokáival

a közösségek gyengülése és a normák szerepének csökkenése rontotta a társadalmi állapotot. Ennek a helyzetnek a megváltoztatásában nagy segítséget tudnak nyújtani az egyházi közösségek, természetesen egy jól működtetett iskolarendszer, aztán a civilszervezetek és – leginkább – a média.

Az egyházi tevékenységet kormányzati eszközökkel nem könnyű befolyásolni, nem is biztos, hogy szabad. A kormánynak az a feladata, hogy lehetőségeket biztosítson az egyházaknak arra, hogy betöltsék társadalomformáló szerepüket, méghozzá úgy, hogy könnyebbé teszi a működésüket.

Térjünk vissza Önre! Direkt politikai ténykedéséhez hozzátartozik a társadalmi tevékenység is, ugye?

Természetesen. Vezetek egy olyan szervezetet – a Magyar Kereszténydemokrata Szövetséget –, amely a közvetlen politikai szerepvállalás után, amikor a KDNP nehéz helyzetben volt, olyan feladatot vál-

lalt fel, amely lényegében egy keresztény kulturális szövetség szerepe. Ez azt jelenti, hogy lapot adunk ki, különböző rendezvényeket szervezünk: például bált rendezünk; egy társadalmi szalont működtetünk, amely a hasonlóan gondolkodóknak nyújt havonta lehetőséget bizonyos kérdések átbeszélésére; ezen kívül Varga László-emlékesteket szervezünk országszerte.

Varga László egy emblemikus keresztény-szocialista politikus volt (1910–2003), évtizedekig emigrációban élt, majd a rendszerváltás után a KDNP tagja lett, és 1993-ban végleg hazatelepült. Politikai pályafutása mellett – a nagyközönség előtt kevésbé ismert – írói munkásságának bemutatására is sor kerül az emlékestek folyamán, melynek során felidézett beszédrészletek, önéletrajzi elemek, valamint vers- és színdarab részletek hangzottak el.

Említhetném továbbá a KÉSZ-rendezvényekre való meghívásokat, valamint a vidéki eseményeken való részvételemet. Van egy körzetem is (Pest megye, 1. számú), ahol nagyon sok falunap és egyéb társadalmi rendezvény van, ahol ott kell lenni, meg kell szólalni, néha szoktam egy-egy cikket írni.

Összefoglalóan azt mondhatom, hogy nagyon színes az életem, örülök, hogy nem kell unatkoznom.

Mit üzen a Szent Kereszt olvasóinak?

Van egy keresztény társadalmi küldetésünk. Ez azt jelenti, hogy azt a világot, amely körülvesz bennünket, nem csak elfogadjunk, hanem formálnunk is kell. Ez a formálás pedig egy olyan értékrend mentén történik, amely Európában meghatározó és az európai kultúra gyökerét jelenti, ez a keresztény értékrend. Ezt azzal a másfajta kultúrával szemben is érvényesítenünk és erősítenünk kell, amely kultúra a neoliberális dogmák formájában jelen van a mindennapjainkban. Mindenki a maga helyén kell hogy ezt megtegye. A politikában a küzdelmek sajnos erős hangsúlyt kapnak, de bízom benne, hogy az Olvasók egy békésebb világban élnek, ahol az értékfelmutatás nagyobb hangsúlyt kap. Ez a mi társadalmi szerepünk, kívánok mindenkinek erőt ahhoz, hogy ezt betöltsse.

Varga János

Hit nélkül nem lehet élni

Szőnyi István festőművész lányával, Szőnyi Zsuzsával beszélgetek az életéről. Első kérdésem, mit kell tudni Szőnyi Zsuzsáról?

1924-ben születtem, és egy olyan környezetben nőttem föl, ahol festészetről és hitről volt szó. Amit édesapám lefestett, azt az Isten által teremtett világ hatotta át. Nem absztrakt vagy szürrealista stílusban festett, hanem úgy láttatta a természetet – főleg a zebegényi tájat,

ahol jó ideig éltünk –, ahogyan a valóságban volt. Az állatok, a kert, a csodálatos természet volt az ő festői világa. Akkoriban még nem volt olyan fejlett a technikai civilizáció, mint manapság. Nem volt a házban villany, se gáz, csak egy kicsi kerek kútból húztuk a vizet. Amolyan bibliai környezet volt. Apám sokat olvasta a Bibliát, ezért nagyon sok bibliai jelenetet örökített meg rézkarcaiban.

Mikor mentél férjhez?

1944-ben mentem férjhez Triznya Mátyáshoz, aki szintén festő volt. A háború után láttuk, hogy nekünk itt nincs többé levegőnk ebben az országban. Még a szüleink is azt mondták, hogy „menjete ki!” – máshol kezdjünk új életet. Akkoriban tartóztatták le Mindszenty bíboros urat, és szörnyű idők következtek. Csak a Bibliát vittem magammal, de nem sikerült, mert elfogtak a határon, és elvették tőlünk mindazt, ami szerintük gyanús volt. ÁVH-s időket éltünk, börtönbe is zártak, majd egy hónap múlva, amikor kiszabadultunk, ismét elhatároztuk, hogy ha kell az életünk árán is kimenekülünk Rómába.

Miért éppen Rómába?

A háború után sok európai országban nem lehetett letelepedni, mert szegények voltak és félték az idegen letelepedőktől. Angliába akartunk eredetileg menni, mert apámnak élt ott egy jó barátja, a filmes Korda Sándor és az öccse, Vince, aki szintén festő volt. Azt válaszolta a levelünkre, hogy ne menjünk Angliába, mert ott nagy a szegénység, inkább utazzunk Olaszor-

szágba. Olaszország elveszítette ugyan a háborút, de megkapta a Marshall-segélyt Amerikától. Amikor kijutottunk, férjem a Cinecitta filmstúdió díszletfestője lett, majd később operatőr. Harminc évig dolgozott náluk. Én is dolgoztam, az olasz rádió magyar adásában vettem részt.

Ez mikor volt?

1950-ben, és itt maradtam 15 évig, majd át hívtak az olasz miniszterelnökség külföldi sajtóosztályára, ahol angol, magyar és francia újságokat kellett olaszra fordítani. Ezt csináltam 1989-ig, amikor nyugdíjba mentem.

Kikkel dolgoztál együtt a rádióban?

Szabó Ferenc és Vértesaljai László voltak a főnökök, majd Vercse Márta és Ipas Kati voltak a

kolléganőim. A rendszerváltáskor a jezsuiták mind hazajöttek, majd 1990-ben én is. Sajnos, 1991-ben meghalt férjem, és egyedül maradtam.

Gyermeked született?

Sajnos nem volt gyerekünk, ezért majdnem minden magyar fiatal, aki Rómában felkeresett minket – „örökre fogadtuk”. Bölcsészek, fizikusok, művészettörténészek jártak nálunk, akikkel nagyon jóba lettünk. A Magyar Akadémián kaptak szállást, de az ottani mostoha körülmények miatt minden héten eljöttek hozzánk, hogy magyaros ételeket egyenek, rakott krumplit, babgulyást és mindenféle nagyszerű ételt, úgyhogy elnevezték az otthonunkat Triznya kocsmának, a férjem Triznya Mátyás után.

Mi től lett kocsmá?

Volt köztünk egy bolonyai egyetemi tanár, aki magyar irodalmat tanított húsz évig. Amikor nyugdíjba ment, ott üldögélt a körünkben és egyszer azt mondta: „Gyerekek! Én olyan jól é-

zem magam itt, mint egy kocsmában.” Nahát innen jött a kocsmá név. Lassan intézményesült a kocsmá, mert aki Rómába jött, mind felkereste. A magyar művészeti, irodalmi vagy zenei élet kiválóságai, egytől egyig megfordultak nálunk.

Kiket tudnál említeni?

Pilinszkyt, akivel nagyon jó barátok voltunk, márt csak azért is, mert a férjem együtt járt vele a piaristákhoz. Egy időben nálunk is lakott, nem akart hazamenni. Állandóan rettegett, attól félt, hogy a lakásuk elől viszik el. Mondtam neki, hogy egy nagy magyar költő nem tud az anyanyelvenélkül megélni külföldön. Rábeszéltem, hogy jöjjön haza. Weöres Sándor is többször járt nálunk. Békés Gellért bencés atya volt a legjobb barátunk, mindennap meglátogatt bennünket. Azután Klaniczay Tibor, aki irodalomár volt, a római egyetemen tanított. Huszárik Zoltán, akinek az első felesége Rómában élt. Gaál István is a baráti körünkhöz tartozott. Engem mindig a kishúgának szólított. Sokszor együtt kirándultunk, meg elmentünk a tengerhez. Makovecz Imrét, Somorjai Ádám bencés szerzetest, Harsányi Pál Ottó ferences atyát is jól ismertük, aki kint tanít az ottani ferences egyetemen. Nyáron mindig hazalátogat, a szülei itt laknak a Pasaréten. Ő a legnagyobb segítő a Triznya kocsmában. Tudja, hol vannak a tányérok, a papírszalvéták, és még el is mosogat.

Nem próbáltál meg hazatérni?

Apám 1960-ban halt meg, de a temetésére, mivel emigránsok voltunk, nem kaptunk vízumot, nem jöhettünk haza. Édesanyám temetésére 1965-ben már hazajöhettünk. Megpróbáltunk itthon maradni, de pár nap után menekülésszerűen távoztunk és sikerült visszamenni Rómába. Legközelebb 1984-ben, az itteni olasz intézetbe meghívták a férjemet egy kiállításra. Neki megadták a magyar vízumot, nekem viszont nem, mert az olasz miniszterelnökségen dolgoztam. Erre ő azt mondta, hogy ha a feleségem nem jö-

Férjével Rómában 1988-ban

het, akkor ő sem megy el. 1989-ben a nagy fordulat évében láttuk, hogy most már végre hazajöhetünk. A férjem viszont Rómában halt meg, a hamvait hazahoztam és Zebevényben temettem el a családi sírban. Ezután határoztam el, hogy a kettős állampolgárságomat megtartva végleg hazajövök.

Milyen szerepet töltött be a hit az életedben?

A hit első rendű szerepet töltött be az életemben. Az embernek teljesebben Istenre kell hagyatkozni, de közben minden erővel dolgoznia kell, hogy megvalósítsa önmagát és az Istentől kapott küldetését. Én mindig így éreztem, ezért nem nyugtalankodtam a legnehezebb időkben sem, mert azt gondoltam, ami történik annak így kell történnie. Azért végtelen az Isten jósága, mert minden emberen rajta tartja a szemét. A hit ad erőt és reményt, amely nélkül nem lehet élni. Ez a legnagyobb érték szerintem az ember életében. Azok az emberek, akiknek nincs hitük, azok is hisznek valamiben. Magyarországon az emberek elvesztették a hitüket, és ez az egész országon meglátszik, ahogy mennek a dolgok. A negyven évi kommunizmus kiirtotta belőlük a vallást, az értékrendet. Annak van igaza, aki lop, csal, hazudik és meggazdagodik. Ez a példakép, de a becsületesség nincs sehol.

A hit után beszéljünk a magyarságról.

A magyarság a lelkemben gyökeredzik, ez akkor is így volt, amikor Rómában éltünk.

Honvágad nem volt?

Honvágam azért nem volt, mert annyi magyarral voltunk körülvéve, hogy igazából mi Rómában egy kis magyar sziget voltunk. Magyaros ételeket ettünk, magyarul beszélünk a barátokkal. Szóval a legtermészetesebb volt, hogy mi magyarok vagyunk. Amikor elhatároztam, hogy

megtanulok olaszul, hogy ne vegyék rajtam észre, hogy idegen vagyok, nem sikerült. A magyar hangot nem lehet megváltoztatni, akármilyen nyelven beszélsz, mindenki észreveszi, hogy ez valami furcsa ázsiai beütés.

Mégis hazajöttél.

Ez természetes. Az olasz élet egészen más, az olaszok mindig vidámak, jókedvűek, nem törődnek semmivel. Füttyülnek a politikára, nem olvasnak újságot, nem nézik a híreket, abszolút egy lezser társaság. Mi nem ilyenek vagyunk.

Jelenleg mivel foglalkozol?

Édesapám hagyatékát gondozom. A zebevényi házunkból múzeum lett. Minden tárgy megmaradt, a könyvtárunk, meg a sok-sok kép. A római lakásban is voltak festmények apámtól. Ezeket hazahoztam, mert nem ismerték itthon, így jött létre az első kiállítás Zebevényben. Szőrényi László irodalomtörténész nyitotta meg a tárlatot. Ezek a képek kizárólag az én tulajdonom, öt nagy és több kicsi akvarell. Azóta több városban is volt már Szőnyi-kiállítás, Miskolcon, Szentendrén, Szolnokon, Nyíregyházán, Békéscsabán – lesz még Kecskeméten, Szekszárdon és Zalaegerszegen. A miskolciak még a Triznya kocsmát is leutánozták.

Nagyon jó egészséget kívánok ehhez a nemes munkához.

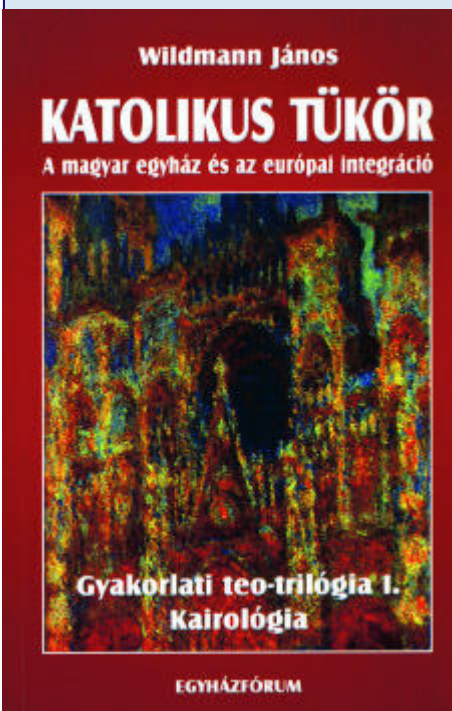
Kuruczleky Ilona

Katolikus tükör. A magyar egyház és az európai integráció

Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz nemcsak a politikai közösségnek, hanem az egyháznak is kihívást jelent. A szerző az Európai Unió és az ezzel kapcsolatos egyházi megnyilatkozások ismertetése után a magyar katolikus egyház helyzetét mutatja be egyrészt egyházi vezetőkkel, papokkal, szerzetesekkel, politikusokkal, hívő és nem hívő értelmiségiekkel és tudósokkal készített interjúk, másrészt egy 806 elemű véletlen kiválasztáson alapuló, egész Magyarországra kiterjedő kérdőíves felmérés alapján. A szerző megalakítja a „világjárók”, a „zászlóvivők” és a „figyelmeztetők” típusait, és bemutatja, hogyan látják az egyház helyzetét az egyházzal elégedettek és az elégedetlenebb reformerek.

„Nagy kár lenne, ha a magyar katolikus társadalom nem nézne bele ebbe a tükörbe” (Mérleg).

Wildmann János: *Katolikus tükör. A magyar egyház és az európai integráció.* (320 old.) Ára: 1785,- Ft

A MATER SALVATORIS LELKIGYAKORLATOS HÁZ LELKIGYAKORLATAI 2009-BEN

2009. febr. 20-22. (péntek vacsorától–vasárnap ebédig) Fogorvosi várószoba vagy örömteli ünnep a Szentgyónás? Lelkigyakorlat minden korosztály számára.

Vezető: Gáspár István atya

2009. febr. 27-márc. 1. (péntek vacsorától–vasárnap ebédig) Kapj észbe! Nagyböjti lelkigyakorlat minden korosztály számára. Vezető: Bokros Levente atya

2009. március 2-4. (hétfő ebédetől–szerda ebédig) Egyházzenei lelkigyakorlat szervező: Országos Magyar Cecília Társulat vezető: Varga László atya

Mater Salvatoris Lelkigyakorlatosház és Konferenciaközpont

2100 Gödöllő-Máriabesnyő
Kapucinusok tere 3.
Tel.: +36 28 420 176, Fax: +36 28 510 742

www.matersalvatoris.hu
matersal@invitel.hu

Jakab Antal gyulafehérvári püspök 1909. március 13-án született Gyergyóilyénfalván, többgyermekes családból. Elemi iskoláit helyben, középiskoláit Gyergyószentmiklóson, teológiai tanulmányait pedig a gyulafehérvári Hittudományi Főiskolán végezte. Mailáth Gusztáv Károly püspök 1934. június 29-én szentelte áldozópappá. Gyergyóditróban volt káplán, onnan Kolozsvárra került Márton Áron főesperes-plébános mellé, aki, látva tehetségét, 1937-ben Rómába küldte, hogy egyházbjogot tanuljon. A római Lateráni Egyetemről jogi doktorátussal hazatérve az egyházmegye kettéosztottsága idején Jakab Antal a Kolozsvári Püspöki Helytartóságra került, titkárként Sándor Imre helytartó mellé.

1945-ben Gyulafehérváron ő a teológia vice-rektora és egyházbjog professzora. Amikor Márton Áront elhurcolták, Róma akaratóból ő lett az egyházmegye első titkos ordináriusa, vagyis püspök-helyettese. Dr. Boga Alajos, Sándor Imre és Gajdáty Béla letartóztatása után Adorján Károly kanonok összehívta a központi papságot, hogy a vezető nélküli egyházmegye élére káptalani helynököt nevezzenek ki maguk közül. Mivel a központi papságból egyedül Jakab Antal nem jelent meg, dr. Faragó Ferenc kanonok és Nagy

Dr. Jakab Antal erdélyi főpásztor, Márton Áron követője

Jenő volt püspöki titkár, akkori nagyszebeni főesperes-plébános felkeresték és megkérdezték, hogy miért nem volt jelen a gyűlésen. Akkor feltárta előttük ordináriusi mivoltát, s megtiltott minden szervezkedést. Bejelentette, hogy a továbbiakban mint tikos ordinárius fog intézkedni az egyházmegyében. Akkor már világos volt, hogy Bukarest nem őt, hanem a hatalmat kiszolgálókat akarja vezetőnek. Jakab Antal is számíthatott saját letartóztatására, ami nem is késett sokáig. 1951. augusztus 24-én őt is elfogták. Elhurcolása után sokat verték, majd a felsőbányai ólombányában kényszermunkára ítélték, Ambrus József karcfalvi plébánossal és dr. Dávid Lászlóval együtt. Az egyik bányaomlás alkalmával a csodával határos módon menekültek meg. Jakab Antalt innen a Duna-csatornához hurcolták. A kommunisták börtönében összesen 13 évet raboskodott. Ő is átszenvedte a poklok poklát.

Szabadulása után papként nem működhetett. Szülőfalujában segített rokonainak a mezei munkában. Később az állami hatóság mégis megengedte, helyesebben megtúrta, hogy Görgény-szentimrén, majd 1964-től Búzásbesenyőn lelkipásztorkodhasson. Az 1960-as évek közepén Márton Áron visszavitte Gyulafehérvárra, hogy ott tanárként működjön. Búzásbesenyőről hetente utazott Gyulafehérvárra tanítani. Miután a gyulafehérvári tartózkodási engedélyt megkapta, egyházbjogi és erkölcszintológiai tanári katedráját 1968-tól nyerhette vissza.

1971. december 23-án VI. Pál pápa utódlási joggal, astigii c. püspök néven kinevezte Márton Áron segédpüspökének. A román állam nem engedte meg, hogy Gyulafehérváron szenteljék, ezért VI. Pál pápa a római Szent Péter Bazilikában szentelte püspökké 1972. február 13-án.

Jakab Antal 1980. április 2-ig (Márton Áron nyugdíjba vonulásáig) volt gyulafehérvári segédpüspök, ettől kezdve 1990. március 14-i visszavonulásáig megyéspüspökként vette vállaira az egyházmegye kormányzásának nehéz terhet. Nehéz teher volt, mert állandó küzdelemmel járt, hogy a következetes elnyomással szemben megvédje az egyház jogait. Súlyos lelkiismereti kérdés volt számára, hogy engedményekkel a lépést el ne vetse.

Jakab Antal az erdélyi magyarság legnehezebb, az eltervezett román felszámolás és megkezdett falurombolás idején volt megyéspüspök. Ebben az időben egyházmegyéje vezetése a börtönének is nehezebb volt számára. Nagy tudással, kitűnő diplomáciai rátermettséggel tett meg mindent híveiért, amit csak megtehetett. Számtalanszor meg kellett tapasztalnia az állam részéről a félrevezetést, a hazudozást, a be nem tartott ígéretések hosszú sorát.

Amikor Bukarest bevezette a teológiára felvételizők létszámának korlátozását (numerus clausus), nem tartotta be, noha az egyházi élet szinte minden vonatkozásában a hazug kétszínűség cselvetéseit kivédeni nem volt könnyű feladat. De ő mindvégig vállalta és küzdött élete utolsó leheletéig. Papjait védte, és anyagilag is segítette. Az ő ideje alatt épült néhány ritkaságszámba menő új templom is, például Gyimesbükkön, Tusnádfürdőn, Sepsiszentgyörgyön és másutt, továbbá Kovásznán a papi otthon. 1993. május 5-én halt meg súlyos májrákban. A gyulafehérvári székesegyház kriptájában nyugszik.

Forrás: *Erdély Katolikus Nagyjai. Tusnádfürdő (ny. Csíkszereda), 2003. 291., 292., 293. old. felhasználásával.*

Incze Dénes

Jakab Antal Centenárium 2009

„Két év múlva, Jakab Antal püspök születésének 100. évfordulóján, amikor a főegyházmegye fennállásának 1000 évét ünnepli, visszatérünk e helyre, hogy ismét felidézzük az ő nagyságát, szímet adjunk a közben eltelt két évről és tovább álmodjunk a jövőt” – e szavakkal fejezte be ünnepi beszédét dr. Vencser László 2007. július 1-jén, Kilyénfalván, a Jakab Antal Könyvtár avatóünnepségén. Azóta eltelt több mint egy esztendő, s a Jakab Antal Könyvtár alapítói a sokat szenvedett hitvalló püspök híveivel, tisztelőivel, rokonai-val, ismerőivel együtt valóban visszatérni készülnek Kilyénfalvára, hogy méltó módon felidézzék a néhai gyulafehérvári megyéspüspök emberi és főpásztori nagyságát, és születése századik évfordulóján, 2009. március 13-án, szülőfalujában számára méltó emléket állítsanak.

A budapesti Határtalanul Alapítvány, a gyergyó-somafalvi Borsos Miklós Művészetéért Alapítvány, a Kilyénfalvi Római Katolikus Plébánia és Gyergyó-

újfalui Község Önkormányzata az eseményre kétnapos rendezvénysorozattal készül.

A megemlékezés a századik születési évforduló előestéjén, 2009. március 12-én, csütörtökön egy összmagyar, zártkörű sajtókonferenciával veszi kezdetét, amelyen a hazai előadók mellett dr. Tempfli Imre teológus, történész, a Stuttgarter Magyar Katolikus Egyházközség lelkesze is részt vesz.

Március 13-án, pénteken: a délelőtti ünnepi szentmisét követően a helyi templomkertben teleplezzük Jakab Antal mellszobrát, Dóczy András szobrászművész kilyénfalvi andezit kőből készülő alkotását; délután a kilyénfalvi Elemi Népiskola Könyvtárában megnyitjuk a Jakab Antal Emlékkiállítás; este a kultúrotthonban bemutatjuk a Jakab püspök életéről szóló könyvet, a budapesti Kairosz kiadványát, ezt követően pedig a kétnapos rendezvénysorozatot a Gyergyószentmiklósi Kamarakórus hangversenye zárja.

Szívesen fogadjuk mindazok támogatását, akik a püspök úrról készülő mellszobor költségeihez szeretnének hozzájárulni. Az adományokat a közlemény ro-

vatban „Jakab Antal mellszobrára” jelöléssel a Borsos Miklós Művészetéért Alapítvány bankszámlaszámára várjuk:

COD IBAN RO80BRDE210SV01376302100 (RON),

COD IBAN RO13BRDE210SV10559662100 (USD),

COD IBAN RO75BRDE210SV06724012100 (EUR).

Örömmel vennénk, ha azok, akik a kiállításon felhasználható fényképekkel rendelkeznek, e-mail útján eljuttatnák azt számunkra a hatartalanul@freemail.hu címre. Programsorozatunkkal célunk a nagy püspököt példaként állítani a jelen és a jövő nemzedéke elé, és hosszú távon megőrizni őt az emlékezet számára. A szervezőbizottság: Borsos Géza, a Borsos Miklós Művészetéért Alapítvány kuratóriuma elnöke, Egyed József polgármester, Jakab László, Jakab püspök unokaöccse, Kolombán Csilla hitoktató, Simon Csaba megyei tanácsos, Szilágyi Lőrinc plébános, Varga Gabriella újságíró, a Határtalanul Alapítvány kuratóriuma elnöke és dr. Vencser László római katolikus lelkes, volt teológiai tanár, a Határtalanul Alapítvány kuratóriuma társelnöke.

Egység a sokszínûségben

A Pápai Missziós Mûvek az Egyház legfontosabb segítő eszköze, melynek célja, hogy felébressze és elmélyítse Isten népének missziós tudatát, hogy informálja a katolikusokat az egyetemes misszió életéről és szükségleteiről, hogy buzdítsa a helyi egyházakat, imádkozzanak egymásért és felajánlásaikkal segítsék egymást.

A 19. és 20. században a misszió szempontjából rendkívüli és meghatározó események történtek. Négy karizmatikus személyiség, négy különböző helyen egymástól függetlenül a missziónak szentelték életüket. Először csak néhányan gyűltek össze, majd a kezdeményezés robbanásszerűen fejlődött és elterjedt számos országban.

1822-ben **Marie Jaricot** francia laikus megalapította a **Hitterjesztés Mûvét**, hogy támogassa a világméretű evangelizációt és a missziós lelkület terjesztését. A **Szent Gyermekség Mûvet** 1843-ban **Charles de Forbin-Janson** francia püspök hívta életre, hogy missziós lelkület alakuljon ki a gyermekek szívében, és segítsék rászoruló társaikat. A **Szent Péter Apostol Mûvet** 1889-ben **Janne Bigard** francia laikus asszony kezdeményezte, hogy erősödjön és növekedjen a missziós- és bennszülött papság képzésének támogatása. **P. Boldog Paolo Manna** olasz pap alapította a **Missziós Unió Mûvet** azért, hogy növekedjen a papi és szerzetesi missziós hivatások száma. Az egyház korán felismerte a kezdeményezések jelentőségét és karizmatikus vol-

tát. Az első három 1922-ben, a negyedik 1956-ban nyert pápai elismerést. A Szent-szék azt is felismerte, hogy az addig önállóan működő ágazatok missziós munkáját koordinálni kell. Erre a feladatra hozta létre 2005-ben a római székhelyű **Pápai Missziós Mûveket**, mely a **Népek Evangelizációjának Kongregációja** irányítása alá tartozik. A római központból irányítják a missziós segítségnyújtást, a világszerte összegyűjtött adományokat és támogatásokat a központi szolidaritási alap segítségével osztják szét a világ különböző részein a szükségleteknek megfelelően. A helyi képviseltek alkalmazkodnak az adott ország körülményeihez, így a PPM

az országon belül fejti ki missziós tevékenységét. Hazánkban 2007. június 7-én P. Benvin Sebastian Madassery Svd. vette át a magyarországi irányítást.

II. János Pál pápa a Redemptoris missio kezdetű enciklikájában

külön fejezetet szentel a Pápai Missziós Mûveknek, amelyben így ír: „Látom már egy új missziós korszak derengését, amely fényes nappallá lesz.” (Redemptoris missio 92.) Elérhetőség: Pápai Missziós Mûvek 1223 Bp. Jókai Mór u. 14. E-mail: pmmmissio@gmail.com.

Számlaszám: 11600006-00000000-27778649

Forrás: Népek Missziója, összeállította: Rózsásné Kubányi Andrea

A rózsafüzér titkainak eredete

A rózsafüzér eredetét sokan tanulmányozták már. A rózsafüzérről és a titkokról szóló irodalomból csupán két művet említünk: Miller, John Desmond: *Beads and Prayers: The Rosary in History and Devotion*, Burns and Oates, 2002; Klinkhammer, Karl Joseph: *Adolf von Essen und seine Werke (Der Rosenkranz in der geschichtlichen Situation seiner Entstehung und in seinem bleibenden Anliegen), Eine Quellenforschung* (Frankfurter Theologische Studien, 13), Frankfurt, Knecht, 1972). Most csak röviden utalunk az eredetére, amelyet tulajdonképpen négy forrásban találhatunk meg: a zsolnározásban, a Miatyánkban, az Üdvözlégyben és az imaláncokban. Ezekből adódott össze kb. a 15. században a ma ismert rózsafüzér.

A 13. században a szerzetesek (bencések, ferencesek, domonkosok stb.) kórusban imádkozták a zsolnárokat, néhány helyen mind a 150 zsolnárt. Azok a barátok, akik nem tudtak olvasni, ugyanakkor 150 Miatyánkot mondtak a zsolnárok helyett. Valószínűleg privát jelenés formájában Szent Domonkos kapta az üzenetet, hogy az Üdvözlégyet imádkozzák 150-szer a Miatyánk helyett, és ezért a domonkosokkal van összekapcsolva a rózsafüzér terjeszté-

se. Ezt különben Alanus de Rupe, egy domonkos a 15. században (+1475) említi először. Akkoriban tehát a rózsafüzér 150 Üdvözlégyből állt, de az Üdvözlégynek csak az első, szentírási részét mondták. IV. Orbán pápa 1261-ben hozzáadta „Jézus” nevét, és ez alkalmat adott a 15. században a rajnavölgyi karthauzi szerzeteseknek, hogy minden egyes Üdvözlégyhez hozzáadjanak egy titkot Jézus életéből, amin aztán elmélkedni, szemlélődni tudtak. Többnyire csak 50 Üdvözlégy imát mondtak, és így 50 titkot soroltak fel; de vannak olyan listák is, amelyek 150 titkot tartalmaznak. Mindez a 15. század elején (1409–1415) történhetett a rajnavölgyi karthauzi kolostorokban, mint pl. Trier, Mainz, Köln, Strassburg.

Úgy tűnik, hogy a titkoknak első ilyen sorozata a karthauzi Esseni Adolf (+1439) műve, akit élenken befolyásolt a kornak *Devotio modernája*, valamint a tanítványáé, Porosz Domonkosé (+1460), aki valószínűleg több ilyen sorozatnak a szerzője. Valamivel később Alanus de Rupe, domonkos szerzetes Douaiban 1468–1470 körül megalapította a Rózsafüzér Társaságot, amely nagyban hozzájárult ennek az ájtatosságnak az elterjedéséhez.

Az Üdvözlégy második része (Asszonyunk, Szűz Mária...) csak később lett része az imádságnak. V. Szt. Piusz pápa szorgalmazására, aki maga is domonkos volt, és aki hivatalosan jóváhagyta a rózsafüzért (1568! – Csíksomlyó 1567!), és terjesztette annak imádkozását. Ő vezette be az ünnepet „Győzedelmes Nagyasszonyunk” tiszteletére 1572. október 7-én, mivel 1571-ben ezen a napon szenvedett vereséget a török hajóhad Lepantónál a rózsafüzér-imahadjárat eredményeként. Az ünnep nevét XIII. Gergely pápa 1573-ban megváltoztatta a „Rózsafüzér Királynője” címére.

A dicsőség és az apostoli hitvallás, valamint az 5 tizedet megelőző 3 Üdvözlégy az isteni erényekkel kapcsolatban, a tridenti zsinat után, a 16. században került hozzá. A rózsafüzér titkainak számát is lecsökkentették 15-re, vagyis minden tizednek egyetlen titka van.

A karthauzi szerzetesek a rózsafüzérrel követték az őskeresztény pusztai remeté-

szokását, akik egy-egy zsolnárt együtt elmondtak, majd csendben térdelve vagy leborulva azon hosszasan elmélkedtek, és a végén az előljáró összefoglalta az egyéni imákat a „zsolnárkollektával”. A karthauziak elmondták az Üdvözlégy első részét közösen, Jézus nevéhez hozzáfűzték a megfelelő titkot, és azon hosszasan egyénileg elmélkedtek, vagy inkább szemlélődtek (vö. Fra Angelico freskóit a firenzei Szent Márk kolostor minden egyes cellájában). Természetesen manapság a rózsafüzért folyamatosan imádkozzuk, és a titokról való szemlélődés csupán színezi a 10 Üdvözlégy lelkiségét. De jó volna, ha tudnánk néha időt szentelni az egyes titkok hosszabb megemlékezésére, szemlélésére!

A karthauziak a titkokat (50 vagy 150) csupán ajánlották szemlélődésre. Valószínűleg Porosz Domonkos volt az, aki az 50 Üdvözlégy imát (Quinquagena) tizedekre osztotta, a titkokat hozzáadta, és elnevezte ezt az imádságot „rosarium”-nak, vagyis Mária rózsakoronájának (Élő nyelvek is nevezik a rózsafüzért „kalapocskának” – a francia chapelet – vagy „rózsakalapocskának” – a holland rozenhoedje). A titkokat latinul clausulának nevezték, mert ezek zárták le az Üdvözlégy imáját. A titkoknak többféle sorozatát lehet találni a 15. század karthauzi kolostorainak kézíratai között. A legtöbb 50 titokból áll, de van 150 titkot tartalmazó is.

Miklósházy Attila, Távlatok

Regöczi István atya, az Isten vándora a Szixtuszi kápolnában: „Ami olyan felemelő és megnyugtató volt: Mária kedves alakja, az Irgalmasság Édesanyjaként! És ahogy néztem felfelé, szinte mosolyogtam Michelangelo humorán, ahogy egy feltámadt ember nagy erőlködve húz felfelé egy nőt és egy fiatal férfit, akik a rózsafüzérbe kapaszkodnak! Milyen csodálatos elgondolása a nagy művésznek: rózsafüzérbe kapaszkodva juthatunk el a mennyországba! Szeretem a rózsafüzért, mint Mennyei Édesanyánk legszentebb ajándékát, őrző, gondoskodó anyai szeretetének csodálatos valóságát. (...) Mint kis ministráns, minden este ott voltam a rózsafüzér-ájtatosságon. Amikor nekiindultam a nagy útnak, gyalog Belgiumba, csak a rózsafüzérem volt egyedüli társam a hosszú úton. Később is, minden utamon a rózsafüzér mindig bátorságot adott.”

Forrás: Vaticanradio

Mit jelent a rózsafüzér imádkozása?

A rózsafüzér biblikus meditatív ima és ha a Szűzanya a rózsafüzért kéri tőlünk, akkor azt akarja, hogy közelebb kerüljünk Jézus életének titkaihoz és az Ő életének titkaihoz, hogy közelebb kerüljünk a megváltás titkaihoz. Az ima az Úrral való életet jelenti és nem csupán az Úr megszólítását. Tehát nem elég szótvetni Üdvözlégyet imádkozni, valami mondani-valónk kell, hogy legyen az Úr számára. Egyik üzenetében a Szűzanya a teljes rózsafüzér imádkozását javasolta nekünk. Azt mondta: „Kedves gyerekek, szívvel imádkozzatok és bőjtöljete. Ne engedjétek, hogy imátok és bőjtölések rutinná váljon, csupán csak szokásokká. Sokan azért kezdtek el imádkozni és bőjtölni, mert a többiek is azt tették. Szívvel imádkozzatok!” És az egyházközségnek azt mondta: „Adjatok hálát az Úrnak imádsággal és bőjtöléssel, mert megengedte, hogy olyan soká veletek lehessenek.” A rózsafüzért imádkozni tehát nem azt jelenti, hogy felmondjuk az Ave Máriát. A rózsafüzért elmondani, elimádkozni annyit jelent, hogy minden egyes titokban indítást keresünk saját életünk számára. Annyit jelent, hogy el kell mélyíteni imánkat.

Már korán reggel megkezdhetjük az imádságot, ha körülbelül 10 perc időt száunk arra, hogy imádkozva elmélkedjünk egy-egy titkon. Például az első örvendetes titokkal lehet kezdeni: kész vagyok akaratodnak eleget tenni, úgy, ahogyan a Szűzanya mondta: „Legyen meg a te akaratod.” „Ecce ancilla domini.”

Ha azt mondják, hogy szentségimádsást rendeznek az anyagi üdvözet tiszteletére, akkor időt kell szakítanunk és részt kell vennünk azon. Résztvenni ezen azt jelenti, hogy mindenkinek keresni kell, mi az Úr akarata ezen a napon az ő számára. Hová küld az Úr. Mit vár az Úr tőlem? Ma hol tudom az Úr akaratát teljesíteni?

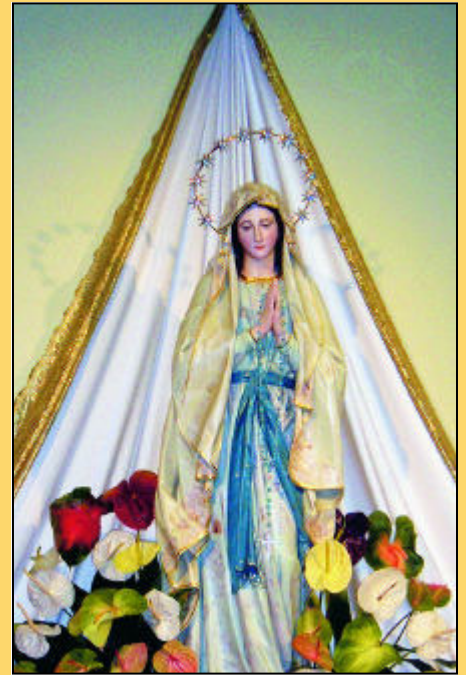
Ha az ilyen módon történő imához nem találunk időt, akkor annak a veszélynek vagyunk kitéve, hogy imáinkból csak ajkaink mozgása lesz. Ha a Szűzanya azt kívánja, hogy naponta valamennyi titkon elmélkedjünk, amelyeket az egyház ajánl nekünk, úgy azt akarja, hogy Jézus élete szóljon hozzánk. Abban a percben, amikor Jézus vagy a Szűzanya egyik szava mondani is kezd valamit nekünk, akkor kezdődik meg a megtérésünk. Ez annyit jelent, hogy változás történik életünkben és cselekedeteinkben.

A nagyobb probléma az, hogy a Szűzanya azt kívánja: „Imádkozzatok szívvel”. Nem az a probléma, hogy nem ismerjük az üzenetet. Ismerjük ezt az üzenetet. A világ 2000 éve ismeri és a következőképpen hangzik: béke, megtérés, imádság. De mi vakok és süketek lettünk, már nem keresünk az Urat. A Szűzanya pedig azt akarja, hogy az Úr szava ismét szóljon hozzánk.

Példaként említem. Minden keresztény családban a falon ott függ a kereszt. És sokszor mit csinálunk a kereszt előtt? Nem bocsátunk meg felebarátainknak, veszekszünk, átkozódunk... A kereszt a megbocsátás szava, a szereteté, az áldozaté és az örök életé.

És ha ez a kereszt nem mond nekünk semmit, akkor minek van? Ha a keresztre nézünk, újabb indításokat kellene kapnunk az Úrral való életre és barátainkkal való életre. Egy férfi tanúságtétele a következő: „Feleségemmel és gyermekeimmel elkezdtem imádkozni és bőjtölni. Imádkozni akartam velük és először azt tapasztaltam, hogy imám szét szórt. Amint elkezdtem bőjtölni, az első tapasztalatom az volt, hogy szétszórt vagyok és azt mondtam magamban: az evangélium szavát soha sem értettem meg jól a templomban... Most azonban, amikor láttam, mi történik a bőjtölés alatt, éreztem, hogy Isten szava nem hagy békén, többé nem hagy békén. Megéreztem, mit kell tennem.” Azután még elmondta nekem, hogy évek óta haragban volt a bátyjával, de „eljött a pillanat, amikor a bőjtölés után szabadnak éreztem magam; odamentem bátyámhoz, hogy kibéküljek vele. Bőjtölés nélkül lehettem bár keresztény, de ugyanakkor mégis képtelen voltam veszekedni bátyámmal. Most azonban megértettem, hogy az Úr szava gyökeres változást kíván tőlem.”

Úgy gondolom, ebből megérthetjük, hogy ennek kell történnie velünk is: Isten szavának szólnia kell hozzánk és változást előidéznie bennünk. Pontosan ezt nevezük megtérésnek a Medjugorje-i üzenetekben. Annyit jelent, hogy életünket Isten akaratának megfelelően változtatjuk meg. Isten akaratát szavaiból tudhatjuk meg, ha nyílt szívvel hallgatjuk! Az egyik üzenetben a Szűzanya megmagyarázta nekünk, miért kér olyan sok imát. A következőket mondta: „Kedveseim! Még mindig szükségem van imádkozásra. És ha valaki megkérdi, miért van szükség ilyen sok imára, akkor azt felelem: nézzetek egy kicsit körül és

látni fogjátok a sok bűnt. Imádkozzatok, hogy Fiam megbocsáthasson.”

A Szűzanya tehát nemcsak arra hív fel minket, hogy változtassuk meg életünket, hanem az imádkozásra is, annak érdekében, hogy az Úr és a Szűzanya tervei teljesüljenek. És míg a Szűzanya imánkat kéri, az állandó imádságot, bensőségebb életet az Úrral, ezzel felelőssé tesz a békéért. Ki adhatja nekünk a békét? Csak azok az emberek, akik megújították szívüket, ami annyit jelent, hogy megbocsátanak, képesek a kibékülésre. Megbocsátás és kibékülés nélkül nincs béke. Vajon képesek vagyunk-e megbocsátani, képesek vagyunk-e kibékülni? Szemléletes példaképünk van a békét és a megtérést illetően. – És ez nehéz. Tudjuk, sokszor könnyebb pénzt adni, mint megbocsátani. De a Szűzanya azt mondja, hogy az ima és a bőjtölés eszköz, amellyel megkezdhetjük Isten keresését. Mindennap különös módon imádkozunk a családokért, a világon élő minden családért, hogy felismerjék azt, mennyire szereti őket az Isten. Mindannyian láthatjuk, hogy a házasságok, a családok mennyire ingatagok a mai világban, milyen sok a válás, az elhagyott gyermek, az abortusz, a halál ott, ahol az életnek kellene születnie. Ezért fontos a szüntelen ima. Szeretném megragadni a lehetőséget és megkérni mindazokat, akik olvassák e sorokat, hogy imádkozzanak a családokért.

Slavko Barbariæ atya
Forrás: Medjugorje hangja

Engesztelő szeretet

A gyermek Jézusról elnevezett Mater Vincentia, misztikus, stigmatizált, Isten prófétanője

Isten útjai csodálatosak és gondviselése a történelemben gyakran titokzatosan működik. Hogy akaratának véghezvitelére kiválasztott hősöket vagy törékeny asszonyokat, sőt még gyermekeket is használ, hogy azok rendkívüli dolgokat vigyenek végbe. Ők mindnyájan ki nyilvánítják Isten mindenhatóságát a teremtmények előtt. Ha Vincentia nővér életét és lelkének mélységeit fel akarjuk tárni, számos természetfeletti élménnyel kell foglalkoznunk, amelyek egy kegyelmekkel elhalmozott életben előfordultak. Ez a rejtett és csodálatos élet 1881 és 1902 között a soproni Orsolyita zárdában folyt. A soproni zárda, amely szigorúságáról volt híres, akkor élte virágkorát. Nem könnyű megmagyarázni, hogy ez a kegyelmekkel gazdag élet miért maradt ilyen sokáig rejtve.

Az első és legfelsőbb előjárója, Mater Desits Ladislau, a zárda főnöknője naplót vezetett 1881–1883 között Vincentia látomásairól. A halála előtti utolsó időt is ő jegyezte fel. Egy másik irat, Mater Philippinától származik – aki bizalmasa és szobatársa volt. Mater Vincentia szeretettel és alázattal fogadta a misztikus élet minden kínját, hogy küldetését, a lelki élet elmélyülését ne csak a zárdában teljesítse be, hanem a jövő családanyák és családok számára is. Látomásainak célja a megváltás titkait kinyilvánítani az egyházban a laikusok számára is utat mutatva ezzel. A kapott kegyelmek és szenvedések mindig a következő gondolattal voltak telítve: „Mindent szeretetből, másokért.” Igen, a kiválasztottak – úgy mint Bernadett és a fatimai gyermekek – sok szenvedéssel és meg nem értéssel küzdve minden lelki mélységet megkaptak, hogy mint közvetítők átadhassák a mennyország üzenetét. Mater Vincentia a hasonló tulajdonságokkal felruházott Krisztus-követők között is megállja a helyét. 1895-ben előre megjósolta IV. Károlyról, hogy „Igen sokat kell érte imádkozni, mert mint császár sokat fog szenvedni.” Amint ezt a jóslatot kimondta elkezdtek sebhelyei vérezni. Jellemző az osztrák viszonyokra, hogy Grázban az elmeegógyintézetben akarták elhelyezni, és csak Magyarországon fedezték fel lelki nagyságát. A tény, hogy hazájában száz évnél hosszabb ideig teljesen elfelejtették, bizonyítja, hogy az osztrák katoliciz-

mus teljesen elfordult a lényegtől. A miszticizmus és Krisztus-követés helyett a teológia és pszichológiai kutatások kerültek előtérbe. Ezen a rossz állapoton próbált meg segíteni Mater Vincentia, és hitvallásával hozzájárult az egyház életének jobbra fordulásához.

Mater Vincentia huszonegy évet töltött szeretett kolostorában. Az internátus vezetője, később a szerzetesjelöltek vezetője és novicemesternője volt. 1902. július 15-én bekövetkezett haláláig fáradhatatlanul vezette a rábízottakat Isten akarata szerint. A rendkívüli kegyelem működése lelkében – a kívülállók számára – rejtett volt a barátságos, örömteli szegénysége mögött. Találékonyssággal oldotta meg a dolgokat, ahol nehézség mutatkozott áldásos neveléssel segített. Az Isten ilyen jellegű megnyilvánulása az egyszerű gyermeki lelkekben ritkán olyan természetes, mint Vincentia életében volt. Galambos Kázmér, pálos szerzetes 1941-ben írt

cikkét stigmatizált személyekről a Ferences Közöny című lapban. Magyarországról írja: „Nálunk sem hiányzott ezeknek a kegyelmekkel megáldott lelkeknek a csoportja. A soproni Orsolyita zárdában élt teljes alázatban egy stigmatizált nővér, aki éppen alázatossága miatt, amely a sírig elkísérte, ismeretlen maradt.

Ki volt Fauland Aloysia, és hogyan került Grázból a soproni Orsolyita zárdába?

Csak a távirati stílus rövidségével és a szaggatott diafilmvetéshez hasonló képekkel felelhetünk a kérdésre, mert igen kevés anyag áll a rendelkezésünkre. Boldogult rendtársunk oly ritkán beszélt önmagáról, csak az engedelmesség vagy a kérdésekre illendőségből adott feleletek csaltak ki belőle néhány adatot.

Mater Vincentia – keresztlevele szerint – világi néven Fauland Aloysia a stájerországi Grazban született 1852. június 18-án. Fauland Károly és felesége, a Madonna-arcú, szőke Terézia asszony boldogan köszöni meg a jó Istennek második gyermekét, a kis Alojziát ezen a napon.

A család jólétben élt, saját házuk volt, apja foglalkozására nézve gazdálkodó. Édesanyja egy törékeny, csendes, szerény asszony áldozatosan élt három gyermekéért. A szent életű szülők nevelése nyomán sarjad az isteni kegyelem a gyermeki szívekben. A szülőknek sok örömük volt gyermekeikben, de különleges vigaszuk Alojzia volt. Alojzia Istentől kegyelmekkel elhalmozott gyermek volt. Alig tudták felfogni, hogy az ég micsoda kincset bízott rájuk. Már mint kis gyermek érintkezett az ég lakóival.

Alojzia már tizenhat évesen a szenvedések főiskoláját látogatta. De bármennyire is nagy és komoly volt a szenvedése, mégis mindig megőrizte gyermeki természetét, és a gyermek Jézussal egyesülve szenvedett. Jézus volt a tanítója, Ő készítette fel a reá váró szenvedésekre – a keresztre. Oly szerény volt és annyira félt a rendkívüliség látszatától, hogy hitoktatója és lelki vezetője Langenmuth atya csak annyit jegyez meg róla: „Egész élete az üldözött Úr Jézust tükrözte.” Tizenhat éves korában élte át és szenvedte végig először a passiót, de gyermekded lényét ezután is megőrizte. A keresztre feszített Jézus Krisztus jelent meg neki. Alojzia azonnal elveszítette eszméletét, keze-lába mintegy

keresztre volt szegezve. E szenvedés után majdnem két évig nem épült fel. Az Úr talán Alojzia epedő vágyát teljesítette, amikor senki sem ismerte fel szenvedésének okát. Amikor kezén és lábán véreztek a sebek, a rokonok minden létező szert megpróbáltak alkalmazni, hogy a jó Alojziát „meggyógyítsák”, újra egészséges legyen. A gyógymódok alkalmazása iszonyú kínt okozott neki; az orvosok kiégették a sebeket, mindenféle tapaszt tettek rájuk – természetesen eredmény nélkül. Alojzia mindezt türelemmel viselte.

Az ősz sötét felhős ege körülburkolja a soproni Orsolya zárda csendes álmát – 1880. októbert írtak. Szent Orsolya nyolcadának második

Soproni Orsolyita Rendház és Szent Orsolya Általános iskola, Gimnázium és Kollégium

napján csendesen nyílik a sötét portafolyosó rácsos ajtaja. Az új jövevény Fauland Alojzia, huszonnyolc éves, gráci születésű leány, amióta megismerte a soproni rendházat, állandó vágy égette lelkét az isteni meghívás követésére. Előbb írásban kérte felvételét, majd 1880-ban személyesen is bemutatkozott. A zárda laikus (dolgozó) nővérei közé kéri felvételét. 1881. október 23-án kapta meg Alojzia a szent ruhát. Szerzetesi nevét Ferreri Szent Vincéről kapta.

Minél jobban közeledett az első noviciátban eltöltött karácsony, annál gyakrabban mutatkoztak meg Vincentián a rendkívüli kegyelmek külső, látható jelei. Mater Ladislava így számol be a látottakról: „Mindkét lábfeijén vérvő seb volt. Az egyikén körülbelül háromujnyi hosszú, egy új széles és néhány milliméter mély, a másikon pedig kisebb és rövidebb vágás volt látható. A látvány borzalmasan megrendítő volt. Az ember ilyenkor maga sem tudja megfogalmazni, mit is érez. Vinci egész testében remegett a fájdalomtól. 1882 nagyböjtjében minden pénteken végigszenvedte Vinci az Úr Jézussal a passiót. Nagycsütörtökön este, fél kilenc felé tört rá a félelem, amely valódi viaskodás volt a halállal.

Mater Vincentia, novícia mesternő, öt évvel az örök hazába való megtérése előtt

Többször felsőhajtott, majd lerogyott a földre. Ez a kín éjjel féltizenkettőig tartott. Még néhányat rándult, aztán elcsendesedett. Mintha a kezét összekötötték volna. Reggel hétkor vagy félnyolckor kezdődött ismét a gyötrelme. Vinci ezalatt állandó extázisban volt. Főtisztelendő urak jöttek, hogy tanúi lehessenek Vincentia passiójának.

Teste ide-oda rángatódzott, mintha lökdösetek volna. Elkövetkezett a borzasztó ostorozás. Az arcán tükröződő kín, a test összerándulása sejtették, milyen lehetett az Üdvözítő gyötrelme. Hasonlóképpen borzalmas volt a töviskoronázás is. Szemét többször mélyen összeszorította, mintha könny és vér folyna rajta végig. A töviskoronázás után feje már nem pihent többé a párnán. Nyugtalanul, szinte a levegőben tartotta, néha egészen előre hajtotta. A keresztordozás és a kereszt terhe alatti esések, küszködés látszottak a leghatározottabban. Délután következett a keresztre feszítés. Kezét – mint általában a kisgyermek – nem akarta odanyújtani, de hirtelen, mintha valaki erővel magához rántaná, kinyújtotta. A sebek elkezdtek vérezni, az ujjak meggörbültek, a tenyér felé hajlottak, ahol megszögezték őket. A lábukat kinyújtva szögezték egymásra, de a vér csodálatosképpen nem követte a természet törvényét, hogy lefelé folyt volna, ellenkezőleg, fölfelé a lábujjak irányában.

Valamennyien sírtunk, amikor láttuk, hogy Vincentia nővérünk mennyire megrázkódott a kereszt felállításakor. Szeméből könnyek peregtek. Amikor a kereszten függve imádkozott, égre emelte tekintetét – gondolhattuk, hogy valaki megszólította. Feleletet persze nem adott. Szemei alig voltak emberiek. Eleinte nem is értettük, hogyan tudott lélekben annyira távol lenni, miközben a szeme nyitva van. Ilyenkor természetesen nem reagált semmi külső mozzanatra, nem látott, nem hallott semmit az öt körülvevőktől.

Azután úgy látszott, nyugodtan függ a kereszten imádkozva. Ha a keresztet meglökték, fájdalmában eszméletre tért. Mindez délután három óráig tartott. Teste ekkor megfeszült, a feje lehanyatlott. Teljes csend lett, még lélegzést sem észleltünk nála. Az egész látvány olyan borzalmas és mégis megragadóan szép volt. A tetszhalál beálltával a meggörbült ujjak megint kinyúltak, arca olyan lett, mint egy alvó gyermeké. Karjai és lábai merevek voltak, úgyhogy semmiképpen sem lehetett volna meghajlítani, a vér megbarapult és beszáradt...

Húsvét elmúltával kezei begyógyultak, de – tenyerét a világosság felé tartva – tisztán látni lehetett a megmaradt nyílást, amelyet vékony

Mater Vincentia sírhelye

Soproni Orsolyita Rendház zárda folyosója

bőr vont be. Az év elején még ezt nem vettük észre. Ő egészen más volt, mint a többi ismert stigmatizált, még ha a sebhelyek és szenvedések hasonlóak is voltak, mert másokkal ellentétben mindig mint egy mennyei kisgyermek szenvedett – szelíd volt és bizakodó. Látásakor önkéntelenül is az édes kis Jézusra kellett gondolnunk. Mater Vincentia egész életén át minden év nagypéntekén délután három órakor átszenvedte Jézussal a passiót, a misztikus halált. 1902 nagypéntekén utoljára szenvedte el a szent passiót – ez volt a legfájdalmasabb. 1902. július 15-én Vincentia örökre eltávozott közülünk, aki huszonegy évig szentül élt, és sokat szenvedett Jézusért. Csendben és alázatosan ment el – amilyen egész élete, olyan volt halála is. 1902-ben, a soproni ötemetőben helyezték örök nyugalomra testét a rendi kriptában. **A Mater Vincentia életéről szóló könyv megrendelhető: Soproni Rendház Sáfko Ignácia nővér OSU, főnöknőnél. Cím: 9400 Sopron, Orsolya tér 2. Telefon/Fax.: (99)338-530, mob: 06-30-5018-292 E-mail: safko.helena@gmail.com**

A könyvet szerkesztette:

Kuruczleky Ilona

Gyöngyösi máriás-fiatalok Assisiben

A Ferences Rend megalakulásának 800. évfordulójának évében a Megszentelt Élet ünnepéhez kapcsolódóan zarándoklatot szervezett a Gyöngyös Alsóvárosi Ferences Plébánia. Szent Ferenc életének legfontosabb színhelyeit meglátogatva egészen közelről ismerhették meg a fiatalok egy valóban hiteles keresztény életét.

Az Assisi szomszédságában álló Angyalos Boldogasszony bazilikában (Porciunkula) azt a kitüntetést kapták a gyöngyösi máriás-fiatalok, hogy a körmenet során ők vihették vállukon a Ferences Rend „bölcsőjének” hordozható Mária-szobrát.

A Vita Consecrata napján a népviseletes fiatalokat – akik a Magyarok Nagyasszonyát ábrázoló hordozható Mária-szoborral vettek részt az ünnepi szentmisén, bensőséges szeretettel fogadták a San Damjánóban. Megtapasztalták a feren-

ces szerzetesek közvetlenségét, és a nyelvi nehézségeket áthidaló őszinte testvéri szeretetet.

A máriás-fiatalok hazatérésükkor nem az aranyban és gazdagságban pompázó Velenecéről kezdtek mesélni, ahol a földi kincsek koncentráltan vannak jelen, hanem a „kicsi helyekről”, Porciunkuláról, Alvernáról, San Damianóról, Carceriről áradoztak, ahol a szegényes falak között meghalották Istennek őket is megérintő és meghívó hangját! Talán nem is csoda, hiszen rendszeres részt vesznek nemcsak a napi szentmiséken, hanem lehetőségeik szerint a közös zsolozmákon is!

Köszönjük Neked Uram, hogy ma is adsz életszentségre törekvő fiatalokat!

(További képek a www.gyongyos.ofm.hu oldalon található.)

Kis Károly
világi elnök

Misztrál Együttes

Az 1997-ben alakult Misztrál zenei együttes a magyarországi zenei élet egyik népszerű formációja. Az alig harmincéves fiatal emberek tudatosan vállalják a legkülönbözőbb versek által meghívott zenei megvalósítások sokszínűségét, amelynek forrása elsősorban a magyar népzenei hagyomány. A kimagasló vokális képességű, számos akusztikus hangszert megszólaltató együttes tagjai különböző zenei ízlésüket és indíttatásukat – komolyzenei, népzenei, könnyűzenei tanulmányok, az ősi dallam kincset idéző, vagy kortárs hangzás – gyúrják össze harmonikus egésszé. Így nyernek dalaik egyre inkább önálló minőséget, sajátos „Misztrál-hangzást”. Versválasztásaikban fontos szerepet játszik az európai és a magyar történelem iránti érdeklődés. A magyar költészet megszólaltatása mellett több alkalommal merítettek az európai költészet kincsestárából is (Baudelaire, Garcia Lorca, Villon).

Megalakulásuk után egy évvel, 1998 júliusában, a XIX. Kaláka Folkfesztiválon megnyerték a Kaláka Alapítvány fődíját. 2006-ban Bartók Béla díjat, 2008-ban pedig Balassi Bálint emlékérmeket kaptak.

2002-ben indították útjára az évenként megrendezett Regejáró Misztrál Fesztivált Nagymaroson, amely már hagyomány a Dunakanyar szívében.

A 2004-ben megjelent Mezőn széllal járók című lemezükön Balassi- és Balassi

korabeli verseket dolgoztak fel a költő 450. születésnapja alkalmából. A CD-n a megnyugvást nem találó, örök vándorúton járó, szabadságkereső Balassi Bálint képét idézték meg.

2006-ban megjelent Megkopott harangszó című lemezükön Tolcsvay Bélával, Kobzos Kiss Tamással, Kis Gergely Mártonnal és Pusztai Gáborral kiegészülve emlékeznek a művészet eszközeivel 1456-ról és 1956-ról.

2007 májusában jelent meg a Hangzó Helikon sorozat legújabb tagjaként az együttes Dsida Jenő verseit tartalmazó nagylemeze, mely 2008-ban megkapta az aranylemez minősítést. A korongon 22 költemény szerepel az 1907-ben született erdélyi költőtől a Misztrál megzenésítésében.

2007 őszén nagyszabású koncerttel a koncert nyomán készült dupla CD kiadásával ünnepelték tizedik születésnapjukat. Legutóbbi munkájuk Janus Pannoniussal életművéhez kötődik. A Misztrál együttes vezetésével a magyar régi zenészek és a verséneklők közös lemezzel köszöntötték az európai hírű magyar humanistát.

2008-ban két új műsort állítottak össze a száz esztendővel ezelőtt, 1908 januárjában indult korszakos jelentőségű folyóirat, a Nyugat tiszteletére és Dunai Tamás színművésszel egy Dsida Jenő verseit tartalmazó irodalmi estet.

Az elmúlt esztendőkből számos külföldi meghívásnak is eleget tettek: eljutottak a Felvidékre, Erdélybe, Kárpátaljára, Lengyelországba, Észtországba, Finnországba, Olaszországba és az Egyesült Államokba is. A fesztiválon és az országot járva (koncertek, fellépések, rendhagyó irodalom órák), az értékes irodalmi-zenei kultúrát kívánják bemutatni és megszerettetni a remélhetően egyre nagyobb számú, igényes zenét kedvelő közönséggel.

Kiadványok

Misztrál 10 (2CD) (2008. MACs Records); **Janus Pannoniussal (CD)** (2008. MACs Records); **Tíz esztendő félszáz dala** (kötetkötő) (2007. EMB – Editio Musica Budapest); **Dsida Jenő (könyv és CD)** (2007. Gryllus Kft. – Helikon kiadó); **A várakozás zsoldára (DVD)** (2006. Macs Kft.); **Megkopott harangszó (1456–1956) (könyv és CD)** (2006. Macs Kft. – Mikes Kiadó); **Balassi – Mezőn széllal járók (CD)** (2004. szerzői kiadás (Macs Kft.); **Ösvény** (2002. Macs Kft.) (CD+MC); **Ébredés** (1999. Macs Kft.) (MC)

Az együttes tagjai: **Csóka Sámuel** hangmérnök – technikus; **Heinczinger Miklós** – furulyák, klarinét, doromb, ének; **Hoppál Mihály** – nagybőgő, saz, brácsa; **Pusztai Gábor** – ütőhangszerek; **Tóbisz Tinelli Tamás** – gitárok, ének; **Török Máté** – cselló, gitár, mandolin, koboz, ének.

www.misztral.hu

Szent Kereszt

POSZTER

MISZTRÁL

WWW.MISZTRAL.HU

Fotó: Eröss Elemér

Duschanek János festőművész

Alapos előtanulmányok után kezd a festéshez

Évtizedekig azt sulykolták belénk, hogy Battonya az 1891 júniusi agrár proletárok osztályharcos megmozdulásáról nevezetes, és a II. Világháború végén elsőknek felszabadult magyar község. Szerencse ma már másfajta hírekről is beszámolhatunk. 2008 december 7-én oltárképet szenteltek a Szentháromság templomban. A mű alkotója Duschanek János festőművész, akit munkásságáért több hazai és nemzetközi díjjal tüntettek ki. A Derkovits ösztöndíj után, megkapta 1976-ban Egri Akvarell Biennále nívódíját, Szegedi Nyári Tárlat fődíját, 1978 Moszkvai Nemzetközi Kiállítás díját, 1982 Tokiói Modern Művészeti Múzeum díját, Magyar Akvarellfestők Londoni Kiállítása díját, Monacoi Grand Prix figuratív festészeti nagydíját, 1990 Molnár C. Pál Társaság nagydíját. Munkáival egyéni és csoportos kiállításokon ismerkedhetünk meg. Aktív tagja a DunapArt művészeti társaságnak.

Battonyához fűződő kapcsolatáról kérdezem.

Valamikor virulens település volt, nagybirtokokkal, komoly ménesekkel, lovardákkal. Az I. Világháború alatt a hadsereg ló ellátása zömmel innen történt. Jó kondícióban levő agrár lakosság, református, evangélikus, két római katolikus, és a román határ következtében, egy ortodox templomot épített a községben. A katolikus két tornyos főtemplom, monumentális „falusi katedrális”, méretében vetekszik a fővárosi nagy templomokkal. Gazdag műtárgyakban, papjai azon voltak, hogy minél szebbé, értékebbé tegyék. Iskola is tartozott hozzá. A templom főoltára Molnár C. Pál festőművész alkotása, megtervezte a mennyezet freskókat is, de halála miatt, tervei alapján és szellemében Marosvári György készítette el. Két évvel ezelőtt ismertem meg Bajnai István kanonok urat, aki maga is művészettörténész, és megbízott a plébánia számára képek festésével, és most, Raffael arkangyal témájú mellékoltárt készítettem el. Magát megnevezni nem akaró adományozó segítette az oltárképhez a templomot. Először kis tervek rajzoltam, azokat megkonzultáltuk, majd belefogtam a nagyba, ami szerencsésen elkészült. Az ilyen jellegű munkára, két okból, nagyon rákészőlök. Ha ebben jártas ember, nem odaillo dolgot talál a képen, akkor ki-sebb botrány keletkezhet. Másik ok, hogy en-

gem nagyon érdekel, amit csinálók, szerencsére az Internet korában könnyebben utána nézhetek a feladatnak. Szakrális festészetben, minden témát sokszor, sokféle felfogásban feldolgoztak. Első sorban a kompozíció jó kialakítására figyelek, nehogy megismételjek például egy Tiepolo képet. Régi szöveget újraolvasva, a történetekben található olyan elemeket, amit az elődök,

Mindenszentek

Mosonmagyaróvári barokk Segítő Mária

Háromkirályok imádása

Szüreti madonna

valami miatt nem vettek figyelembe, és beleépíthetem a képembe. Izgalmas feladat, szeretem csinálni.

Honnan jött ez a nagyfokú tudás, és érdeklődés a vallásos téma iránt?

Szüleim vallásosan neveltek, és rokonaim közt papok is voltak. Gyerekkoromat Magyaróváron töltöttem, bejártam a sekrestyébe, és haran-

Sába királynője

ontotta a tudását. Szerettem rajzolni, festeni, iskolai rajztanárom is felfigyelt rám, így több irányból jött a terelgetés. Szüleimnek ez nem igazán tetszett, mert erdömérnök édesapám azt szerette volna, ha az ő mesteriségét folytatom. Jób bácsi megnyugtatta őket, nem rossz mesterség a festészet. A Képzőművészeti Főiskolát 1968 és 1972 között Bernáth Aurél növendéként végeztem.

A vallásos téma mikor, és hogyan jelent meg kezdeti munkáiban?

Közvetlen a Főiskola elvégzése után festettem egy expresszív, angyali kinyilatkoztatást. Botrány is lett belőle. Első 5x5 méteres nagy vászonra festett olaj munkám Magyaróváron a Tanácsháza házasságkötő termébe készítettem. A házasság szentségének ünnepélyes részét domborítottam ki, háttérben a város jellegzetes épületeivel. A méret nagysága kihívás volt, szerencse, hogy akkor voltam Bernáth Aurél növendéke, amikor nagy freskómunkáit készítette, és segíteni vitt magával bennünket. Láttam, hogyan kell nekiállni ilyen nagyméretű képnek. Következő jelentősebb feladatomban, a mosonmagyaróvári barokk Segítő Mária patika cégére volt, egyik oldalán Patrona Hungaria, másikon egy jelenet, ahogy ördögöt lerúgnak a pokolba. Utána egy évig tartott, amíg a patika belső falára megfestettem Patrona Hungariát, körülötte a várost, zodiákus jegyekkel. A plébános beszentelte volna, de a patikus nem kérte.

Mire készültek azok a vallásos témájú, színes ceruzarajzok, amiket mutatott?

Amerikából indultak el a népszerűsítő bibliai kiadványok, hogy a gyerekek mai nyelven, jobban megérthessék az egyébként nehezen értelmezhető bibliai szövegeket. A rendszerváltás előtt hozzánk is elérkezett ennek az igénye, és a Garabonciás kiadó felkért, hogy Szunyogh Sza-

Raffael Battonya római katolikus templom

bolcs ilyen jellegű írásához készítek illusztrációkat. Megegyeztünk 120 rajzba, a tipográfus mindig csak egy részt adott, végül kiderült az egész nagyra kerekedett. Két évig rajzoltam a 250 rajzot, sok figurával, és sokféle állattal. Itt is tanulmányoztam, hogy a korabeli öltözetek, épületek, és tárgyak szerepeljenek, és ne legyen két egyforma a rajzokon. A szerzői jogdíjat kifizették, de rossz marketing politika miatt a Garabonciás kiadó tönkrement, és tartozását a nyomda felé az én rajzaim egy részével elégítette ki. A könyv nem jelent meg, jött a rendszerváltás, a vezetők kicserélődtek, hiába mentem nem volt kitől számon kért 100 eltűnt rajzomat, mert a tulajdonjogot nem vették meg, így elvesztett munkám egy része.

A Képző és Iparművészeti Szakközépiskola egyik rajztermében beszélgettem Dushanek János festőművésszel. Rajztudását 1997 óta továbbadja a felnövekvő generációnak. A magnó lezáró kattánását alig várta az egyik fiatal leány, munkájában megakadt, kérte, hogy segítsen, korrigálja a tanár úr. Az élet hullámhegy, és völgy sorozata. Művész életében a közelmúltban felszentelt oltárkép, a sikerek, a tapasztalat továbbadásának lehetősége, a tanítás jelentik a csúcspontokat az élet tengerén. Sajnos jöhetnek a völgyek nehézségek is, belépünk a 2009-es esztendőbe. Németh Andrea

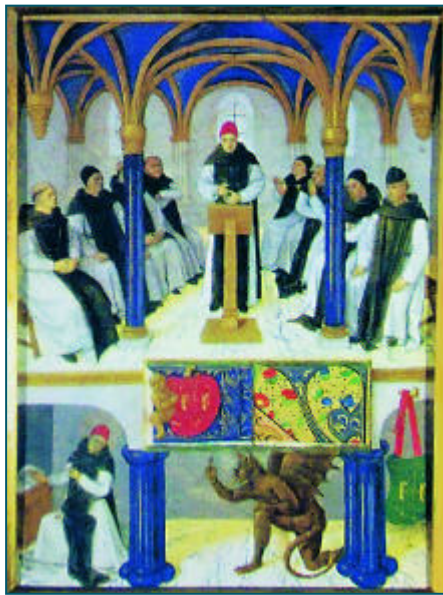
goztam, az egyházi szertartásokat latinul is tudtam. Győrben, a Bencés gimnáziumban érettségiztem. Távoli rokonom dr. Bánhegyi Jób művészettörténetet és magyar irodalmat tanított, szócikket írt, legendás figurája volt a győri közéletnek. Elvárta, hogy minden hétvégén hozzá menjek, megkínált pálinkával, cigarettával, és

Clairvaux-i Szent Bernát – az utolsó egyházatya

Az egyetemes egyháztörténet egyik leginkább tiszteletet érdemlő személyisége 1090-ben született Fontaines-Lés-Dionban. Szülei burgundiai arisztokraták voltak. Bernát húsz éves kor felé tervezte el, hogy visszavonul a világtól. Már ekkor kitűnt ellenállhatatlan meggyőzőereje, amellyel közvetlen környezetét, testvéreit, barátait a szerzetesi életre ösztökölte. 1112-ben, mintegy harminc ifjú kíséretében érkezett meg a cisterciumi monostorba.

Három évvel később új apátság alapítására kapott megbízatást. Az addig Fehérürömvölgy-neknevezett helyet átnevezték Fényesvölgyre: Clairvauxra. Az apátság fejlődése hamarosan rendkívüli méreteket öltött. Bernát szőke hajú, vörösszőke szakállt viselő sugárzó tekintetű fiatalember volt Karizmatikus hittel, olykor indulatos szigorúsággal lépett föl az általa tapasztalt visszasságokkal szemben, előljáróit is nyíltszívű érveléssel kritizálta, de soha nem volt benne karriervágy, pusztán segítségi szándék. A korszak bölcséletét rendkívül magas szinten elsajátította, ám nincs olyan alkalom, hogy ezzel kérkedett volna. Tudását a szerzetesi életformához integrálta. Teológiai módszerét a jelenkor monasztikus teológiának nevezi. Legendákhoz igazodó, szerzetesi áhíttatá szelídült filozófia. Gondolkozásának lényegét egy kortársával folytatott nyílt vita teszi számunkra könnyen érthetővé. Ellenfele Abélard, tanításaival és írásaival a legügyesebb dialektikusnak tűnt abban az időben. Abélard nem tudta elválasztani egymástól, hogy mi következik az értelemről és mi áll afölött, nem tudta elválasztani egymástól a szentet és a profánt. Bernát erőteljesen és bizonyos haraggal fordult ezzel szembe. A dialektikus kérésére zsinatot hívtak össze, és Clairvaux szentje diadalt aratott: a zsinat Abélardot téves állításai visszavonására kötelezte. Bernát személyiségét a misztika, a Krisztussal való áhított eggyé lényegülés hatotta át. A Szűzanyáról megfogalmazott gondolata saját személyiségét is tükrözi: „az Isten kegyelmének túlsorduló bősége, mint valami csatornán, rajta keresztül nyilvánul meg”. Gilbert de la Porrée Szentháromsággal kapcsolatos tévedésé-

ért ugyanilyen hathatósan kritizálta Bernát: felhívta a figyelmet, hogy a lényeg és lét elválasztása csak a teremtményekre vonatkozatható, Istenre nem. – Ez a hitigazság később Szent Tamás skolasztikájában már evidenciaként szerepel.

Ebben a korszakban a keresztes hadjáratok lázában égett Európa Ugyanakkor az investitúraharc komoly belső viszályokat eredményezett, uralkodó és pápa egymáshoz képesti viszonya diplomatikus fellépést, tisztázást igényelt. A misztikus teológus ezeken a területeken is igazságkereső szándékkal lépett fel, és

az események vezéralakjának bizonyult. Tevékenyen részt vett a troyes-i zsinaton, lázas betegen is kezében tartotta az irányítást a Templáriusok regulájának összeállításában. A regula egyébként a ciszterci szellemiséget fémjelzte. Bernát nagybátyja templomos lovag volt, Hugues de Payns nagymesterhez pedig régi barátság fűzte. 1144 karácsony estéjén Imád ad-Din Zengi moszuli kormányzó seregei elfoglalták Edesszát, ezért III. Jenő pápa keresztes háború megszervezését kezdeményezte. Mint a clairvaux-i ciszterci közösség egykori tagja joggal bízhatott egykori rendtársa és előljárója segítőkészségében. Szent Bernát Vézelayban, a Mária Magdolna ereklyéit őrző templomnál élete legnagyobb szóközi beszédét mondta el. Szavai hatására olyan sokan jelentkeztek a keresztes seregbe, hogy még saját szerzetesi csuháját is kénytelen volt csífkokra darabolni és kiosztani. A hadjárat kudarca nem rajta múlt. Joggal tekintette Isten büntetésének, amely a széthúzás, az elbizakodottság, a szakrális értékek háttérbe szorulásának volt az eredménye. Lelki nagyságát és megkérdőjelezhetetlen tekintélyét bizonyítja az új hadjárat megszervezésére tett törekvése, erőfeszítése. A keresztesek vezetését rá akarták bízni, de ezt szerényen elhárította, mint ahogy egész életében minden rangot, kitüntetést visszautasított. 1153 augusztusában bekövetkezett halála miatt a hadjárat sajnos megghiúsult.

Clairvauxi Szent Bernát az utolsó egyházatya volt. Tanításait Órigenész, Szent Gergely életműve mellé helyezi a modern tudomány és a kollektív emlékezet. Dante Alighieri Isteni Színjátékában őt választotta paradicsomi vezetőjének.

*„Fénylik e Völgy nagy apátja nevéből
lett igazán ragyogó szerte a föld kerekén.*

Ősei fényét érdeme s tettei fénye követte, szép szava fényénél csak hite volt ragyogóbb.

Fény koszorúzta halálát, hamván fényes a sírbolt, s fényben örül ragyogón lelke az Isten előtt.

(Szent Bernát sírfelirata Farkasfalvy Dénes fordításában)

Hámori Attila

Boldoggá avatják

Kugler Euszták bajor irgalmasrendi szerzetest

Róma/München. Újabb nagy öröme érte a Betegápoló Irgalmasrend családját: alig két hónappal azután, hogy Kubában megtörtént José Olallo Valdés testvér boldoggá avatása, XVI. Benedek pápa január 17-én ratifikálta a Kugler Euszták irgalmasrendi testvér közbenjárására történt csodának az elismerését. A Szentatya megbízást adott a Szentté Avatási Kongregációnak a dekrétum promulgálására. Ezzel hivatalosan is kezdetét veheti a Betegápoló Irgalmasrend és a Regensburgi Egyházmegye boldoggá avatást előkészítő közös programja – nyilatkozta Félix Lizaso atya, az Irgalmasrend általános posztulátora.

A Bajor Rendtartomány elöljárója, Emerich Steigerwald testvér is megelégedésének adott kifejezést, hogy ezzel az 1963-ban Regensburgban elindított per rövid időn belül örömteli befejezéséhez érkezik. A boldoggá avatási szertartás a

tervek szerint Regensburgban még ebben az évben le fog zajlani.

Kugler József 1867-ben egy patkolókovács fiaként a bajorországi Oberpfalz tartomány egyik falujában látta meg a napvilágot. Miután Münchenben kitanul-

ta az épületszerkezeti lakatos szakmát, Reichenbachban megismerkedett a Betegápoló Irgalmasrenddel. 26 évesen belépett a rendbe, ahol az „Eustachius” szerzetesnevet kapta. Különböző rendházak és egészségügyi-szociális intézmények vezetése után 1925-ben bajor tartományfőnöknek választották, mely szolgálatban 1946-ban bekövetkezett haláláig megmaradt. Imádságos életéből erőt merítve alapította meg a ma 900 ágyat számláló regensburgi irgalmasrendi kórházat, mely ma Németország legnagyobb szerzetesrendi tulajdonban levő egészségügyi intézménye. A nemzetiszocializmus idején, több ízben a GESTAPO kihallgató szobáiban is, bátor tanúságot tett Jézus Krisztusba vetett töretlen hitéről. Földi maradványai az általa épített regensburgi kórháztemplomban nyugszanak. Forrás: www.barmherzige.de
www.barmherzige-regensburg.de
Irgalmasrend

Szeretet...

Slágertöredékek jutnak az eszembe: „Szeressük egymást gyerekek”, „ennél szebb szó, hogy szeretet, a nagyvilágon nincs”, „szeretni bolondulásig” és így tovább. E szó nyelvünkben nagyon gazdag, sokrétű tartalommal bír. Hallatára általában nemes gondolatok jutnak eszünkbe. De ha a fogalom mélyére ásunk, megdöbbentő eredményre juthatunk.

Szeretni valakit, vagy éppen valamit: jaj, hányféle módon és kicsengéssel lehet. Valóban: mi mindent szeretünk? Hát... szeretünk enni, inni – sokszor mértéktelenül, kábítószerrel élni, sokszor hivalkodni, másokról lekezelően, becsmérően beszélni, uralkodni mások felett, szeretnénk nagyobb házat, csillogóbb autót, még több ékszert, megunt feleség, szerető helyett újat, fiatalabbat. És szeretünk szerte a világon választási beszédeinkben mást mondani, mint amit gondolunk, mást ígérni, mint ami egyáltalán megvalósítható. Folytassam azzal, hogy minden égtájon szeretünk lopni, korrump-

pálni, rabolni és ölni? Elég ennyi, túl sok is, hiszen a jóakarátú emberek előtt mindez fájdalmasan idegen. Ők ismerik és bánják hibáikat, gyarlóságait, s igyekeznek a szeretet szent fogalmának mélyes tartalmat adni, a szeretet parancsai szerint élni.

Ha körülnézünk napjaink történeiseiben, nagyon el kell szomorodnunk, mert az emberiség hangosabbik hányada nem a szeretet, hanem a vak gyűlölet hatalma alatt él, az utóbbi alatt vergődik. Útni aljas módon és visszaútni, tömegeket manipulálni és véleményüket semmibe venni, ez járja – tisztelet és becsület a kevés kivételnek.

A történelem során háborúk háborúkat követtek s napjainkban is háborútól tartanak az emberek. Ne részletezzük az okokat, ezek a médiák jóvoltából túlságosan is ismertek. Hogy az eléggé el nem ítéhető és ismétlődő, szörnyű terrortámadások ellen mit lehet tenni a nemzetközi jog szabályait betartva, azt nem feladatom elemezni. Én ehhez túlságosan

jelentéktelen vagyok. Megteszik azt majd a politikusok és a jogászok. Ha lesz idejük rá...

Nemegyszer írtam le keresztény felfogásomat: a Szeretet, a feltétel nélküli szeretet Isten egyik legfőbb parancsa. Aki ezt be akarja tartani, az önvizsgálatot tart, a bajok gyökerét keresi és azokat szeretné orvosolni. Az ilyen ember ismeri, az alázat, a lemondás, a megbocsátás fogalmakörét is, bármilyen népszerűtlen és nehéz ezeket gyakorolni. Isten gyermeke nemesak a keresztény, a fehér ember, hanem valamennyi: a szidó, a néger, a cigány, a muzulmán és sorolhatnám tovább – nemre és fajra, hitre vagy hitetlenségre tekintet nélkül. És ha tetszik, ha nem, ha hisszük, ha nem egyszer kivétel nélkül Isten pártatlan ítélőszéke elé kell állnunk, számot adva valamennyi tettünkről.

Kedves Olvasó! Én mostanában, azért imádkozom, hogy a világ, felelős vezetői fontolják meg nagyon-nagyon alaposan: mit tesznek, mert a számadási kötelezettség alól ők se bújhatnak ki...

Bayer Emil

Biblia Sacra Hungarica

„A könyv, mely örök életet ad”

A Biblia éve programsorozatának kiemelkedő eseménye a Széchenyi Könyvtár 17 intézmény kincseiből összeállított bibliatörténeti kiállítás. A vendégkönyvbe beírtam – elnézést kérve látszólagos tiszteletlenségem miatt –, hogy az élményt rendkívül izgalmasnak és szórakoztatónak találtam – amiből kiderül, hogy ateistáknak éppúgy ajánlható!

A kronológiát tekintve véve, a három kiállítótermet a rendezők nagyszerűen kihasználták. Az elsőben vannak a kezdetek: a kéziratos korszak a nyomdászat jelentkezéséig, a középső a „szakrális teréké”, a befejezés az iskolák biblikus műveltségre gyakorolt hatása. Belépéskor „Az államalapító bölc, öreg király” gótikus szobra (1500) fogad, utána Törvénykönyvéből *A templomok látogatását előíró (!)* részt látjuk, ezt követi legkorábbi nyelvemlékünk, a Halotti beszéd (XII. század második feléből). Majd egy Vulgata (a Biblia latin nyelvű változata). Útközben több helyen fülhallgató: gombnyomásra részletek hallhatók a Bibliából. Gyönyörű kódexek követik egymást Szt. Jeromos (Hieronymus) aranyosan barátságos szobrával. Ő volt az első (latinra) fordító, a IV. századból. Héberül, görögül egyaránt tudott. A munkát 383-ban kezdte el, 405-ben fejezte be. A falakon megjelennek szebbnél szebb képek a középkor legnépszerűbb könyvéből, a „Biblia

Pauperum” - (Szegények Bibliája)-ból, aminek segítségével a Szentírás képekkel ismertették meg a hívőkkel. A második teremben Rotterdami Erasmus teológia professzor portréja fogad, az ő Újtestamentum fordításának 5-ik kiadásával. Szobrok a Néprajzi Múzeumból, Dürer képek a Szépművészeti Múzeumból vezetnek el a terem központjába, a főhelyen álló, nemescsói (Vas m.) evangélikus templom gyönyörű, díszes „szószékoltárá”-nak másolatához (XVIII. sz.), rajta körbe a négy evangélistával. A falakon köröskörül szebbnél szebb üvegképek (XIX. sz.) a Néprajzi Múzeumból, fejük fölött egy református templom karzatának peremeszkarésze. Mögötte két szép kis faragott házi oltár (XX. sz.). – Megjelennek a polyglot (többnyelvű) bibliák, kezdetnek rögtön 9 nyelven! Az első magyar nyelvű „Evangéliumok és Epistolák”, a Keleti Ortodox Egyház liturgiája során használt olvasmányos könyv. Az első teljes magyar nyelvű katolikus Biblia (fordította Nagyszombati Keleti György, 1626-ban).

Egy vitrin, meglepő felirata 1886-ból: „*Elégé magyarok vagyunk már arra nézve, hogy zsidók is merjünk lenni*” Bacher Vilmos és Bánóczy József szavai alatt a Talmud, a Tóra magyar fordításban (1881), Dávid zoltárainak fordítása és istentiszteletkor használatos eszközök. Ebben a

teremben a háttérben halkán szól a felolvasás a Bibliából.

Károli Gáspár is szól: „hányják-vessék mindenek, szegények, gazdagok, kicsinek, nagyok, férfiak és asszonyi állatok” vallja, és ennek érdekében nekiáll a fordításnak. Itt a Vizsolyi Biblia, az első teljes magyar nyelvű Bibliafordítás. És megszólal Luther Márton is, a fordítók általános sóhajával: „milyen nehéz feladat ezeket a (héber) írókat akaratum ellenére arra kényszeríteni, hogy németül beszéljenek... legalább annyira nehéz, mintha egy csalógányt kényszerítenének kakukkolásra”. (Luthernek humorérzéke is volt!) Láthatjuk az általa (görögöböl...) fordított Újszövetséget, színes illusztrációkkal.

A harmadik teremben, egy „Magyar Királyi Állami Elemi Népiskola” padjai közé jutunk. A táblán a hittanóra sorai, mellette diavetítés mutatja be a magyar festészet és a Biblia kapcsolatát (le lehet kicsit ülni végre!) és közben halkán Gregorián dalok szólnak. Köröskörül hírességek portréi Janus Pannoniustól (festmények) Illyés Gyuláig (fotók). Képeik alatt az ő bibliáik. Balassi Bálint családi bibliája Bálintról feljegyzi születését, halálát, életének más eseményeit. Lórántffy Zsuzsanna beírta bibliájába, hogy most olvasta ki negyedszer... A fotók Jókait, Adyt, Babitsot, Móriczot, József Attilát stb. mutatják, könyvtáraik gyűjteményeinek egyes darabjaival. Végül modern kiadványú Bibliák, evangéliumok, Képes Bibliák. És a terem végén „Bibliakiadások kronológiája” a falon, a XVIII. századtól a XX. század végéig (ezek számítógépen helyben megtekinthetők!) A kiállítás március 29-ig látogató, hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Kovács Mária

Evangélikus emlékmű Rákospalotán

A rákospalotai evangélikus „kis templom” a XIX. századi falu kellős közepén, Károlyi gróftól kapott telken épült. Egyhajós, középtornyos, egyszerű kis falusi templom, tervezője, kivitelezője ismeretlen. Esztergályi Mihály főesperes szentelte fel 1855-ben. A gyülekezet 1871-ben önállósult. Érdekessége, hogy 1894-ben egy ideig Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos fia volt az egyház felügyelője. A templom mögötti szép kis parkban a közelmúltban avattak fel egy egész falat elfoglaló domborművet, amelyen a magyar evangélikus egyháztörténet nagy alakjai sorakoznak.

Az emlékmű hányatott sorsa egy Luther Márton szobor tervéhez kötődik, a múlt század elejéről. Az eredeti terv szerint a szobrot vette volna körül a fríz, a magyar evangélikusok hu-

szonyolc kiemelkedő alakjával. A meghirdetett pályázatot Lux Elek szobrászművész nyerte, de váratlan halála után 1941-ben Gregersen Hugóné Lux Alice folytatta a munkát. A kész mű felállítását előbb a háború, majd a politikai vi-

szonyok akadályozták. Raktárban hevert a szobor és a reliefek, míg 1957-ben a Deák téri templom udvarán állították fel. Luthert végül 1983-ban Zuglóba, a Teológiai Akadémia udvarára szállították át, a reliefeket pedig 2005-ben fogadta be a templommal egybeépített rákospalotai szeretetotthon. Alakjait azonosították, nevüket márványtáblára vésték. Végül csak huszonnégy név szerepel rajta, mert a fríz két részletét beépítették a Deák téri épület falába, egy másiknak pedig, amelyen Petrőczy Kata Szidónia keresztel egy gyermeket, nyoma veszett. A felállítás költségeit a gyülekezet vállalta.

Az átadó ünnepségen Czenzhe Miklós, az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója és Reuss András professzor az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének vezetője, a Magyarországi Luther Szövetség tiszteletbeli elnöke mondott avatóbeszédet.

Kovács Mária

50 éve és 25 éve történt

Az elmúlt év őszen volt ötven éve annak, hogy 1958. novemberében beiktatták a Déli Egyházkerület püspöki székebe – az év nyarán állami beavatkozással hivatalából elmozdított D. Ordass Lajos (1901–1978) helyére – Káldy Zoltán (1919–1987) pécsi eseprest. Aligha lehetett véletlen egybeesés, cinizmus is volt abban, hogy a beiktatásra éppen az 1956-os októberi forradalom eltiprásának második évfordulóján, november 4-én került sor.

Káldy Zoltán személyének, püspöki szolgálatának értékelése, a pozitívumok és a negatívumok összevetése meghaladja ezen írás kereteit. Majdnem egy évtizeddel ezelőtt *Veöreös Imre* Káldyt többek között az alábbi – dermesztő – szavakkal jellemezte: „Ifjúkorában hívő ember volt. Élete második felében hitét elfedte és el is nyomta a hataloméhség, a karrierizmus.” (*Nem voltam egyedül – Beszélgetések az evangélikus közelműltről*, Mevisz, Bp., 1995, 348.o.)

Az ötven évvel ezelőtti események felvillanása után idézzük fel, hogy mi is történt huszonöt évvel később, azaz huszonöt évvel ezelőtt.

1983-ban több szempontból „lázban égett” a Magyarországi Evangélikus Egyház. Mindezekelőtt óriási erőfeszítésekkel készült a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) Budapestre tervezett 1984 évi VII. világgyűlésére. Tagadhatatlan jelentősége ennek az eseménynek, hogy „áttörés” volt: először rendeztek világgyűlést a „vasfüggöny” mögött. Mindezt persze beárnyékolta, hogy Káldy püspök számára a tét – személyi és politikai ambícióból – nyíltan az LVSZ elnöki pozíciójának elnyerése volt.

Az év másik kiemelkedő eseménye az volt, hogy ebben az esztendőben ünnepelte a hazai egyház és a világ lutheránussága *Luther Márton* születésének ötszázadik évfordulóját. Utoljára, de nem utolsósorban, 1983 őszen Káldy Zoltán püspöksége negyedszázados évfordulójának megünneplésére is készült az egyház. A buda-

Káldy Zoltán

Ordass Lajos

pesti Evangélikus Teológiai Akadémia hallgatói számára is kötelezően előírták a püspöki évforduló alkalmából rendezett ünnepségen való megjelenést.

Nemrégben, egy szárszói konferencián az egyik lelkész szemléletesen adta elő, hogy huszonöt évvel ezelőtti évfolyamuk megtagadta az ünnepségen való részvételt. Nagyszerű imitáló készségével idézte fel, mekkora botrány lett ebből. Az esetre hallomásból halványan én is emlékeztem, de a részleteket nem ismertem. Ezért a *Fraternet* internetes levelezőlista nyilvánosságát igénybe véve kértem, hogy az évfolyam lelkészei mondják el ezt a történetet, mert cikket szeretnék írni róla. Meglepően sokan választottak kéresemre. A megszólítás ismét összekovácsolta az egykori évfolyamtársakat, s már a közös „ezüstmisét” is tervezgették. Az alábbi beszámoló az ő beszámolóik felhasználásával készült.

A teológián 1983 őszen az utolsó, ötödik évet nyolcan kezdték el: *Aklan Béla, Bencze András*, (az azóta fiatalon elhunyt) *Hepke Zsuzsa, Piri Magdolna, Szeverényi János, Tamássy Zoltán, Vajda István és Zólyomi Máttyás*. Amikor megtudták, hogy a teológia minden hallgatójának és tanárának testületileg részt kell vennie a Káldy Zoltán püspökké választásának huszonötödik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségen, Szeverényi János felvetette, hogy menjenek inkább kirándulni. Az egyetértés teljes

volt. Senki nem kételkedett a terv helyességében, senki nem árult el senkinek semmit. Reggel Bencze András és Vajda István kocsjába ültek és magukkal vitték az adventista vendéghallgatót is a Kékesre, Magyarország legmagasabb pontjára.

Este, amikor hazaértek, a többiek nagy izgalommal fogadták őket. Először az otthonigazgató dörgedelmeit kellett meg-

hallgatniuk. Az elkövetkező napokban testületileg raporra kellett járniuk. Volt olyan professzor, aki a kötelező szemrehányás mellett a betyárbecsületet értékelte, azt, hogy senki nem adott fel senkit. Az emlékezők többsége szerint a professzorok szavaiban inkább a féltés, mintsem az elmarasztalás nyilvánult meg, de azért az ő többségük is félt, s ezért szankciókat helyeztek kilátásba.

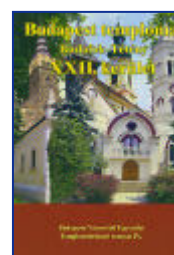
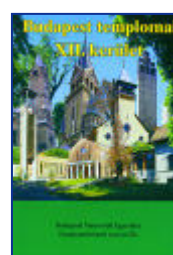
Káldy Zoltán előtt is meg kellett jelenniük. Káldy nemtetszését nagy hangerővel hozta tudomásukra. Azt kiabálta, hogy ők annyit nem számítanak neki, mint az az idegen ember, aki lent az utcán átmegy az úttesten. És azt, hogy azt *ne gondolják, hogy tetteikről Moszkvában nem tudnak*.

A levegőben volt, hogy nem szentelik fel őket. Próbaidőt kaptak, valószínűleg azért, mert közelgett az LVSZ-világgyűlés. Végül büntetésük az lett, hogy nem kaptak Luther-kabát-segélyt. Ez azt jelentette, hogy a felszentelendők saját költségükön készítették el Luther-kabátjukat.

(...) Ötven évvel és huszonöt évvel ezelőtti történt. E cikkben az életük derekán, lelkészi szolgálatuk közepén járó nemzedékre irányítottuk figyelmünket. Ők sem akkor nem érezték, s ma sem tekintik „hőstettnek” ezt a történetet. Mi azonban, az immár szintén negyedszázada szolgálatban élő lelkészek, az egykori merész diákok Jézusról szóló tanúságtételéért Istennek mondunk köszönetet!

Fabinyi Tibor

Forrás: *Evangelikus Élet*, 2008. XII.7.

Budapesti templomok: a Budapesti Városvédő Egyesület sorozata

Megjelent az Egyesület Templomtörténelmi Csoportja budapesti templomokat bemutató sorozatának ötödik kötete. A csoport 1988-ban alakult, célja, hogy a főváros minden templomában, felekezeti különbség nélkül, képekkel illusztrált történelmi és művészeti összefoglaló függjön. Ezekből a szövegekből készül a könyvsorozat.

A könyvek az Egyesületben (1053 Bp., Kossuth L. u. 14-16.) és egyházi boltokban kaphatók.

„Ezért mondom néktek: ne aggódjatok!”

Beszélgetés Bőjte Csaba ferences-rendi szerzetessela dévai árvákról,
édesapja börtön-haláláról, és a szeretet erejéről

Bőjte Csaba az árvák atyja. Ma már közel 1500 árva, félárva, illetve családi fészekből kihullott gyermek felkarolását, nevelését vállalja munkatársaival együtt Déván, Szászvárosban, Kolozsváron, Szovátán, Petroszényben, Kovásznán, Nagyszalontán, Torockón, Gyulafehérváron stb.

Az alábbi beszélgetés 2003. május 7-én készült vele Budapesten. Évek során a gyermekek és a munkatársak létszáma növekedett, ám Csaba atya gondolatai ma is aktuálisak. Ezért 50. születésnapja alkalmából ezzel a beszélgetéssel köszöntjük Öt.

Lassan 15 éves dévai gyermekvédelmi tevékenységem során Isten nagyon sok kedves gyermekkel, munkatárssal, jótévővel ajándékozott meg. Nincs két egyforma ember, gyermek, mindegyik Isten áldása, ajándéka. Az évek alatt voltak megrendítően szép percek, de csontig vágó nehéz pillanatok is. Megtapasztaltam Isten kézzel érínthető közelségét, de a marék porból született lényem behatároló korlátait is. Szívemben mérhetetlen az öröm, amiért az Úr bevont ebbe a csodálatosan szép „kalandba”, és megengedte, hogy nem a test és a vér kívánságából, hanem az ő szent akaratóból én is, akárcsak Szent József, életet hordozó apa, atya lehettem.

A Szent Ferenc Alapítvány keretében nagyon sokan szövetséget kötöttünk szeretetből, bizalommal az élet szolgálatára. Alapítványunkat 1993-ban hoztuk létre Erdélyben, 2002-ben Magyarországon. Isten kegyelmét szüntelenül érezzük, mert újabb és újabb feladatot bízott ránk, és mindig küldött társakat, anyagi segítséget is, hogy az élet szolgálatát eredményesen tudjuk végezni. Jelenleg közel másfél ezer gyermeket nevelünk negyven helységben, szeretettel. Azt szeretnénk, ha a bajba jutott és tőlünk segítséget kérő gyermekek, fiatalok, szépen kibontakoznának, felnőnének, hogy felelős apák, anyák, becsületes állampolgárok, jókedvű, életerős, Istent és embert szerető, tisztelő felnőttek legyenek, akik akár „a jég hátán” is megállják a helyüket, eltartják családjukat.

Csaba testvér! – így szólítják önt az árvák. Beszéljünk az első pillanatról! Meglátott az utcán egy csellengő gyermeket és úgy érezte, segítenie kell?

Isten szerencsére nagy szívet teremtett belém, mindig vonzódtam a kisebb, az elesettebb felé. A ferencesek magukat *kisebb testvérek* tartják. A világ kisebb testvérei akarnak lenni. Ennek jelentése: a kicsinyeket, az elesetteket támogatjuk és szeretjük. Hiszem, hogy ezen a földön a legnagyobb érték az élet. Mélyen megrendített, amikor tudatosult bennem: Kétezer évvel ezelőtt – hatalmi szóra – kioltják a gyermekek

életét *Bethlehemben*. Szent József választhatott hivatása, karrierje, barátai, az egész életformája és a Kis Jézus között. Szent József – bár nem övé vér szerint a Kis Jézus –, mégis az élet, a gyermek mellett döntött. Az egyetlen helyes döntést hozta meg. Ma is, aki nem az élet mellett dönt, nem a szeretet mellett dönt, nem a gyermekek mellett dönt, lehet, hogy nagyon gazdag lesz, de boldog soha.

Csaba atya átélhette-e gyermekkorában a teljes családi együttlét örömét?

Sajnos, nem. Édesapámat politikai okok miatt börtönbe zárták. Rólam csak úgy szerezhetett tudomást, hogy édesanyám három év múlva elküldte neki a kis, kék színű papucsomat a csomagban. Apám ekkor felujjongott: *Hűha, fiam van!* „*Madárnyelven*” tudta meg, hogy élek. Ki szabadulása után – a börtönben többször megverték és a hasnyálmirigyre kifakadt –, másfél hónap múlva meghalt.

Mi egrázó történet. Miért került édesapja börtönbe?

1956 után költeményeket írt. Egyik versében térről, farkasüvöltésről, és a közelgő tavaszról írt. Ezt „*a rendszer elleni izgatásnak*” minősítették a kommunisták. Emiatt kapott 7 évet, melyből 4 és fél esztendő leült.

E drámai körülmény között született-e testvére?

Igen. Édesapám – nagyon tiszteltem őket, mert nagyon kevés idő adatott nekik, hogy szeressék egymást –, miután kiszabadult a börtönből, a rövid másfél hónap alatt fogant meg a húgom, aki apám halála után nyolc hónappal született.

Hogyan érelődött önben a gondolat, hogy pap lesz?

Nekem nagyon fájt mindaz, ami *Romániában* történt a kommunista időkben. Egyfelől láttam azt a mérhetetlen rombolást, melynek anyai áldozata volt. Az egész rendszer: a kollektivizálás, az államosítás, a börtönbe zárások, nem vittek előbbre a világot. A kommunizmus nagy kitérő volt. A nyolcvanas évek elején, nem láttam más lehetőséget a világ megváltoztatására, mint, hogy tanuljak, pap legyek, és szolgáljam Istent. Ezáltal mosolyt hozhassak a földre.

Tudomásom szerint Csaba atyát titokban szentelték pappá.

A kommunista időkben, ha valaki templom körüli körökben mozgott, előbb-utóbb zaklatni kezdték. Én is jártam ifjúsági találkozókra, amikor házkutatást tartottak nálunk. Szegény anyám nagyon megijedt, mert apámat egy házkutatás alkalmával vitték el. Amikor a *teológiára* jelentkeztem, azzal kerestek meg, kizárnak a pártból. Mondtam nekik, nem vagyok párttag. Erre azt válaszolták: akkor kizárnak a KISZ-ből. Mond-

tam nekik, KISZ-tag sem vagyok. Próbáltam megfélemlíteni, de a püspökség felvett *Gyulafehérvárra*, és rendes körülmények között végeztem el a teológiát. A ferences rendbe titokban jelentkeztem 1982-ben, s erről a döntésemről csak a lelkipavezetőm, az érsek, és a provinciális tudott. Ekkor már készültem a szerzetesi életre.

Csaba testvér 374 (ma már 1500 szerk. megj.) gyermek nevelését, gondozását vállalta. Milyen körülmények közül kerültek ezek a fiatalok a dévai Magyarok Nagyasszonya Kollégiumba?

Mindegyikük sorsa más. De nekem természetes: ha valaki bekopog és segítséget kér, nyitott ajtóra talál. Általában, ha a plébánosok, vagy az emberek látnak kószáló, csellengő gyermekeket, szólnak. Szeretném hangsúlyozni: igazából én csak „*családfenntartó*” vagyok. Egy-egy nevelő mellé kerül nyolc-tíz gyermek, így működik nálunk a „*család*”. Persze, az én nyakamba is felülnek a gyermekek, de valójában egy-egy „*szociális család*” gondozza őket.

Mennyire sérültek ezek a gyermekek, amikor odakerülnek a dévai kollégiumba?

Mindig mondogatom nekik: ne nézegessenek vissza! Kell látniuk maguk előtt a célt, amely felé haladnak. A gyermek, ha sokat néz visszafelé és számbaveszi a bántásokat, veréseket, rúgásokat, vagy a megerőszkölését, menthetetlenül összecsap feje fölött a hullám. Fontos, hogy lásson maga előtt célt és azt próbálja megvalósítani. Érezze, hogy szeretik, értékelik, hogy ő is képes valamire.

Papi jelmondatában Csaba atya hivatása világosan kirajzolódik, holott szolgálata kezdetén nem tudhatta: Isten ennyi teremtményét bízta majd gondoskodó szeretetére. Nem csodálatos ez a Gondviselés?

Gyermekkoromban mindig arra vágytam, olyan házam legyen, ahová bárki bekopoghat. És ha bajban van, otthonra találjon. Fontos tudni: a gyermekek mellett befogadtam 80 fiatalot (mára ez a szám is sokkal több – szerk. megj.) is, akik nevelik őket. Sokan munkanélküliek voltak, mások különféle gondokkal küszködtek. A *Vatikáni Zsinat* egyik gondolatát választottam papi jelmondatommá, mely így hangzik: „*Isten azt akarja: az emberiség egy nagy családot alkosson és mindannyian egymásnak testvérei legyünk.*”

Frigyesy Ágnes

Az erdélyi írófejedelemre emlékeztek Verőcén

„Wass Albert a meglopott, megrabolt magyarság jajkiáltása”

A rabló mindig attól fél a legjobban, hogy az általa elrabolt dolgot, annak jogos tulajdonosa visszaveszi tőle. Wass Albert a meglopott, megrabolt magyarság jajkiáltása. Élő lelkiismerete ma is mindazoknak, akik látják és siratják a lassan pusztuló kárpát-medencei magyarságot, akiknek lelki- és fizikai fájdalmat okoz a határainkon belüli és azon kívüli kultúránk pusztulása. Wass Albert maga a magyar sors. Külön-külön és együtt mindannyiunké – mondta *Derce Tamás, Újpest polgármestere* azon a *Wass Albert-ünnepségen*, melyet *Verőcén* tartottak 2009. január 11-én az író szobránál.

A nagy hideg ellenére több százan vettek részt a 101 évvel ezelőtt *Válaszúton*, nemesi családban született Wass Albert írófejedelemre emlékező ünnepségen. Derce Tamás beszédében hangsúlyozta: – Wass Albertre való emlékezésünk nem csak hangos jajkiáltás a magyarság sorsáért érzett aggodalmunkban! Nem csak egy a sok kis apró ünnep közül. *Tiltakozás* az ellen a kormánypolitika ellen, amely a határainkon túli magyarságot magára hagyta, s kiszolgáltatja mindazoknak, akik a történelmi múltat is ellopva, kisebbségi érzésekkel terhelten a rabló agresszivitásával védik a lopott holmit.

Újpest polgármestere szerint a jelenlegi kormány el akarja velünk feledtetni Wass Albertet. Mint mondta: – Ha ma drága barátaim elfelejtjük Wass Albertet, és kitöröljük még emlékeztünkünkől is magyarságát, gondolatvilágát, a magyar közösség megtartó erejébe vetett hitét, az összetartozásunkat hirdető apostol szavait, már maguktól jönnek a többiek. Holnap már nem számít, és megtagadjuk a határainkon túli magyarokat, nem érzünk velük sorsközösséget, oláhoknak, tótoknak, rácoknak fogjuk nevezni önmagunk véreit. Derce Tamás rámutatott: – Az a hatalom, amely tolvajoknak, hazugoknak nyújtott és nyújt menedéket, lélekben ugyanúgy kirabol minket, ahogy 1920-ban *Trianonban*, és 1947-ben *Párizsban* megtették idegen hatalmak országunkkal.

Újpest polgármestere – ahol szintén állítottak Wass Albert szobrot –, kijelentette: – Ma, ismét végveszélyben vagyunk. A jelenlegi politikai elitnek mennie kell, mert az országot *belső Trianonba* taszították. Wass Albert viszont a miénk. S a XXI. század zajló magyar tragédiájának, melyben mindannyian főszereplők vagyunk, szellemileg ma is élő alakja.

– A verőcei Wass Albert-szobornál, amely *Tóth Dávid* szobrászművész alkotása, felavatása

Bethlen Farkas, Verőce polgármestere

alkalmából – 2005. december 5-én – több ezres tömeg demonstrált a kettős állampolgárságról tartott népszavazás szégyenteljes kormányparti kampánya és ennek tulajdonítható eredménytelensége ellen. A szobornál és a Művelődési Házban immár hagyományosan minden évben megemlékeznek az író születésének évfordulójáról – mondta érdeklődésünkre *Bethlen Farkas, Verőce polgármestere*, akinek irányítása és lelkes támogatása mellett állították fel az erdélyi író *első köztéri szobrát* Magyarországon. Idén az ünnepséget a *Verőcei Polgári Kör, Erős László* vezetésével, Bethlen Farkas támogatásával szervezte meg, ahol Verőce polgármestere hangsúlyozta: – 1946 előtt a falvak és városok egészséges virágzásnak indultak, az iszákos, romboló embereket kiközösítették maguk közül a falvak, városok lakói, ám az 1946–1947-es kommunista típusú rendszer épp ezeknek az embereknek adott hatalmat, közülük sokan ávós verőlegények lettek, vagy épp az első párttitkárok, pártvezetők. Ezen típusú romboló emberek vezetnek ma is bennünket. Ám ha hittel a szívünkben élünk, előbb-utóbb Wass Albert által megálmodott szebb világba kerülünk. Építkezzünk, s előbb-utóbb szebb országban élünk majd – mondta Bethlen Farkas.

Ferenczy Csongor színművész lelket melengető szavalata után *Kondor Katalin*, a megemlékező ünnepség háziasszonya felsorolta azon települések neveit, ahol az elmúlt néhány évben az író tiszteletére állítottak szobrot, emléktáblát,

emlékkövet, kopjafát stb. ezáltal az alábbi helyek az író tiszteletét hirdetik: *Debrecen–Pallag, Miami, Bonyhád, Marosvécs, Holtmaros, Szászrégen, Vice, Verőce, Harkány, Budapest–Magyarok Háza, Solymár, Kiskőrös, Pákozd, Székelyudvarhely, Hajdúnánás, Sátoraljaújhely, Mezőkövesd, Eger, Astor, Szombathely, Gödöllő, Budapest–Rákosszentmihály, Budapest–Zuglói, Kaposvár, Baja, Sükösd, Pápa, Szarvas, Szolnok, Várpalota, Rátót, Újfehértó, Békés, Budakeszi, Békéscsaba, Csepel, Pécs, Taksony, Budapest–Szabadságter, Zalaegerszeg, Feketelak, Debrecen Agrártudományi Egyetem, Budapest–Rákosmente, Budapest–Újpest, Debrecen Nagyerdő, Szigliget, Kapuvár, Soltvadkert, Tapolca, Szentés, Szeged, Szentgotthárd, Alsószolca, Füzesgyarmat, Pécel, Törökbálint, Balatonalmádi, Szováta, Pomáz, Hódmezővásárhely és Szalárd Völgye. Több településről érkeztek képviselők, vendégek, akik megkoszorúzták a verőcei Wass Albert szobrot.*

Wass Albert emléke előtt tisztelegve – immár második alkalommal rendezett *emléktúra*t egy verőcei természetjáró fiatalokból álló baráti társaság a vadregényes Börzsöny-hegységben. *Dr. Tolnai Gyula* szervező elmondta: – Idén 610 fő jelentkezett, a kirándulás *teljesítménytúra* formájában került megrendezésre. A résztvevők kötött útvonalon haladtak, és a választott távot (44, 28 vagy 18 km) a megadott szintidőn belül kellett végigjárniuk. Mindenki kapott egy menlevelet, s az ellenőrző állomásokon bélyegzéssel igazolták a megjelenést. A túra végén oklevelet, kitűzöt, egy tál meleg ételt, valamint forró teát kaptak a résztvevők.

Az emléktúra egyúttal *jótekonny célt is szolgál*: a nevezési díjak elkülönített részéből befolyt összeggel a rendezők a *Kallós Alapítványt* támogatták, amely az erdélyi *Mezőség* területén működtet iskolát és kollégiumot, ezáltal a szórványban, szegény körülmények között élő magyar gyermekek anyanyelvű oktatását segíti, illetve teszi lehetővé.

Az ünnepi megemlékezést megelőzően 2009. január 10-én a nagyváradi *Kiss Stúdió Színház* művészei – *Kiss Török Ildikó* és *Varga Vilmos* színművészek – nagy sikerrel adták elő Wass Albert műveiből összeállított műsorukat a verőcei, illetve másnap a *nagygyarosi Művelődési Házban*.

Frigyesy Ágnes

Értsük jól az Ószövetséget 2. rész

A bűnbeesés

A bűnbeesés megtörtént, Éva hallgatott a kígyóra és evett a tiltott gyümölcsből. Figyeljünk, nem almát ír a Biblia! Mi itt a lényeg ebben a történetben? Tényleg egy nyomorult szem gyümölcsön múlt az egész emberiség üdvössége? Dehogyan. Ádám és Éva, az első emberpár elkövették az első bűnt, ellene mondtak Isten akaratának. A történet jelképes, nem egy gyümölcs megevésén van a hangsúly, hanem azt akarja érzékelteni a bibliai szerző a történeten keresztül, hogy az ember jelenlegi nyomorúságos állapota a történelem kezdetén elkövetett bűn következménye.

A tilalom megszegése után kiűztek a Paradicsomból Ádámék, és az Édentől keletre éltek, ahol majd be is fejezték földi életüket. A Paradicsomban örökké élt volna testileg az ember? Az élet a Paradicsomban is véget ért volna, csak valamilyen átalakulással ment volna át az ember az örök életbe, nem lett volna félelmetes, bizonytalan a halál. A halál, az Istentől való elszakítottság gyötrő érzése. A Paradicsomkertből való kiűzetés azt jelenti, elvesztette az ember azt az állapotot, amelybe az Isten állította.

Mit jelent az, hogy az Édentől keletre laktak? Itt most nem földrajzi értelemben kell ezt felfognunk, egyszerűen annyit akar érzékelteni a bibliai szerző, hogy távol került az első emberpár az Istentől. Az emberi élet azonban a bűn és a büntetés ellenére is továbbmegy, nem vesztette el értelmét és célját. Az asszony adja a győzelem reményét, az emberiséget, akiben megtestesül a Megváltó. A kiűzetés után Isten bőrruhát készít Éváéknak. Ez sem mesés elem csupán, hanem Isten irgalmát tanúsítja, azt, hogy – a bűn ellenére – gondoskodik továbbra is az emberről. A bűnbeesés után is segíti és üdvre hívja az embert.

A teremtett világ csúcspontján áll az ember, érte van minden. Az embernek különleges, önálló feladata van az életben, a világban. Mégpedig az, hogy isteni megbízásból uralkodjon a világon! Vegyen részt Isten alkotó munkájában! Mindketten, a férfi és a nő is kapják a világot feletti uralomra való megbízást. Az ember Istent képviseli a világban. A bibliai szerző tehát a következő kérdésekre adott választ Ádám és Éva történetével. Eredetileg is félni kellett Istentől? Nem, most sem kell félni és kezdetben sem kellett. A bűnös ember azonban a számonkérést félelmetesnek éli meg. A munka kezdetben is eredménytelen volt? Nem, az eredeti bűn vagy más néven áteredő bűn miatt tört meg a természet és az ember kapcsolata, aminek a következménye a némileg eredménytelen munkavégzés. Rettegni kellett a haláltól, ami elválaszt Istentől?

Ezek a kérdések a mai napig foglalkoztatnak bennünket. Egyetemes az első emberpár története, mert mindannyian érezzük benne a tragédiát. Egy nem keresztény kultúrájú olvasó is, ha először találkozik is a történettel, egyből megragadja, és megérti. Azért, mert déja vu érzés keríti hatalmába, hiszen biztosan vele is előfordult vagy a környezetében tapasztalta, hogy a férfi és a nő egyetértése, szerelme hogyan tud elillanni. Isten, amikor számon kéri Ádámot a tilalomszegésről, a férfi a nőre hárítja a felelősséget. Megtörik köztük a szolidaritás. Egyesültek testileg, lelkiileg Ádámék, mint a házaspár. A lelki közösség pedig azt feltételezi, hogy közös célokat tűznek ki, egy akaratot vannak. Mondhatnánk viccesen azt is, ha nem lenne túl fájdalmas, hogy azért nem egyeznek a párok, mert mindketten mást akarnak, a másikat, a nő a férfit, a férfi meg a nőt. Jobb, ha előbb derül ki egy kapcsolatban, hogy elbeszélnek egymás mellett, mint később, amikor már fájdalmas a válás. Éváéknál ilyesmiről nem volt szó, megadatott az újrakezdés lehetősége a bűnbeesés után. Nem tudjuk, hogy vitáztak-e, de hát a vitázás még nem tragédia, csupán annyi történik, hogy felismerem a másikban a különbözőséget. Évának biztos fáj, hogy Ádám „rákente” a bűnt, pedig hát igaza volt. Annak, hogy egy érzelmnek milyen jelentősége van az életünkben, az attól függ, hogyan viszonyulunk hozzá. Nyilván jobban fáj, ha egy olyan ember bánt meg, akit szeretsz, mintha egy olyan, aki közömbös számomra. Ami szeretetünk tárgyát, például szerelmesünket éri, az ránk is hat, ez az érzelmi közösség. Az első emberpárnál ez az érzelmi közösség megsérült. A szeretet bizalmasságot feltételez. A két fél kölcsönös érdeklődése egymás iránt. Így alakul ki az

élményközösség. Cselekvésre készítet az, hogy a másikat öröm érje. Mindezek a törekvések nem szűntek meg a Paradicsomból való kiűzetés után. Ádám és Éva története azt mutatja be, hogyan vesztették el az üdvöt. Isten büntet, de ugyanakkor kegyelmes. Az első bűn után a bűn lavinászerűen növekszik.

Az első gyilkosság

Évának két fia születik, Káin és Ábel. Káin meggyilkolta Ábelt féltékenységből. Féltékeny volt testvéreire, mert annak az áldozatát elfogadta Isten, az övét pedig nem. Miért nem fogadta el Káin áldozatát Isten? Azért, mert Káin eleve gonosz volt, vagy mert silány gabonát áldozott? Nem. Isteni titok, hogy miért részesült elutasításban. Káin nemzetségtábláján, vagyis leszármazottainak névsorán mutatja be a bibliai szerző, hogy ahogyan nő a népesség, terjed a civilizáció, úgy nő a bűn is. Ábel helyett született Évának egy másik fia, Szet. Az ő nemzetségtáblájával kapcsolatban pedig azt sugallja a Biblia, hogy van Istent kereső nemzedék is. A nemzetségtáblák mutatják, hogy folytatódik az élet a bűnbeesés után is. Isten nem hagyta el Ádámékot az Édenen kívül sem, hiszen kegyelme a gyermekáldás. Isten bélyeget tesz Káinra. Ismerős a kifejezés: káinbélyeg. A megbélyegzés itt azonban nem negatív értelmű, hanem a bélyeg indítéka az, hogy Isten a gyilkos életét is védi, gondoskodik róla, nem veszett el az üdv számára. A történet jelképes. Ha szó szerint vennénk, nem lenne értelme a bélyegnek, hiszen ki előtt jelölné meg Isten Káint, amikor csak a szülei élnek? Ők nyilván nem gyilkolnák meg a saját fiúkat. A történet tehát feltételezi, hogy élnek már más emberek is. A szerző a saját korába he-

lyezte a történetet. Úgy, mint mikor a középkori festők a saját korabeli középkori ruhájukban ábrázolják a több ezer évvel azelőtt élt őszövétségi szereplőket. Káin kit vett volna feleségül, hogyan épített volna várost, amikor hármójukon kívül más nem élt, legfeljebb a csecsemő öccse, Szet. Ábel Istenhez kiáltó vére Krisztus áldozati vérének előképe. Káin hirtelen haragú volt, felindultságában gyilkolt. Tehetünk arról, hogy mérgesek vagyunk olykor, hiszen ez ösztönből jön?! A harag akaratlan, de nem kell magunkat átadni ennek az érzelmenek. Ösztöneinket Isten teremtette, de uralkodnunk kell rajtuk. Nem vagyunk kiszolgáltatva a bűnnek. Hasonlítsuk össze az első bűnt és az első gyilkosságot, hogy lássuk a különbséget. Az első bűn után az ember elrejtőzhetett, Isten csak fokozatosan vezeti kérdéseivel vallomásra Ádámot. A gyilkosságnál viszont már számon kér Isten – hol a te testvéred. A bűnbeesés után nem tagadták tettüket Ádámék, Káin viszont visszautasítja Isten kérdé-

sét: őrizője vagyok én testvéremnek. Káin nem mutatott megbánást. Nod földjére költözött. Lefordítva ez a nyomorúság földjét jelenti. Egyszerűen azt fejezi ki, hogy még távolabb került az Édentől, Istentől. Az ókori keleti mítoszokban a civilizáció az istenek birtokában volt. Az istenek azért tanították meg az embereket a munkára, hogy őket szolgálják. A Bibliában viszont természetes, hogy az ember dolgozik, az alkotás az ember lényegéhez, kibontakozásához tartozik. De a hatalomvágy romboló erővé is válhat, a vérbosszú korlátlan lesz. Mutatja ez korunk problémáját is, tudniillik, hogy a civilizáció rombolóvá is válhat. Gondoljunk csak az atomtechnikára. Energiát is termelhet az atom, de bombát is lehet készíteni vele.

Ádám nemzetségtáblájában olvashatunk Enosról. Enos idejében kezdték Isten nevét segítségül hívni az emberek, írja a Biblia. Ez azt fejezi ki, hogy az Édentől messze is van lehetősége az embernek Istennel járni. Az Istennel járni megfo-

galmazás máris érthetővé válik számunkra, ha visszaemlékezünk, kamasz korunkban hogyan neveztük az udvarlás folyamatát. Ezzel a fiúval járok – mondják a lányok. Akivel együtt járok, azzal bizalmas viszonyban vagyok, azzal a valakivel jól ismerjük egymást. Enos így volt Istennel.

Ha a genealógiák, vagyis nemzetségtáblák számadatait összeadjuk más számadatokkal a Bibliában, az emberiség kora kb. 5000 évre jön ki. Az egyes személyek kora valóságosul magas. Ha nem maradt fenn történelmi adat abból az időből, akkor a bibliai szerzők megnövelték az életkort, hogy áthidalják a hiányt. A vízözön előtti őstörténeti atyákról nemcsak történelmi adatokat olvashatunk, hanem mitológikus hagyománnyal is rendelkeznek például Noé, Nimród. Noénak Isten megígéri a vízözön után, hogy többé nem tekinti átkozottnak a földet. Ezt az átok részleges visszavonásának lehet tekinteni. Erről az izgalmas témáról és a vízözönről lesz szó a következő részben. Papp Nóra

Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola

Ismerkedjünk meg a nyíregyházi Szent Atanáz Hittudományi Főiskolával. A főiskola 1950-ben alakult, 1990-ig csak papképzéssel foglalkozott. 1990-től civilek is látogathatják, sőt a Bessenyei György Tanárképző Főiskolával közös képzésben beindult a hittanári tagozat

is. 1995-től a nappali teológus képzésben is részt vehetnek civilek a felszentelendő kispapokkal egy csoportban. Az iskolát görög és római katolikus civil tanulók is látogathatják. A római katolikusok részére külön szertartástan órát biztosít a főiskola a görög katolikustól eltérő rítus miatt.

A névadó Szent Atanáz Alexandriában született 295 körül, keresztény szülőktől. Gyermekként még megélte Diocletianus császár keresztényüldözését, amelynek tanítói is áldozatul estek. Diakónusként elkísérte püspökét, Sándort a niceai zsinatra, az egyház első egyetemes zsinatára, és látta az igaz hit győzelmét Árius tanítása fölött. Később, maga lett a püspök, aki egész életében harcolt az ariánus tévtanítással szemben. Munkájában a császár emberei nem pártfogolták, így elhagyta Alexandriát és egy egiptomi kolostorban tűnt el. Tíruszban zsinatra hívták, ahol azonban ellenfelei meg sem hallgatták, el kellett menekülnie, mielőtt megfosztják címétől. Konstantinápolyban szerette volna megmagyarázni a dolgot a császárnak, de

az inkább hallgatott a vádakra, és Trierbe száműzte Atanáz. Konstantin császár halála után, az új császár, az ariánus hit híve volt, ezért Atanáz az antióchiai zsinat 339-ben megfosztotta címétől. I. Gyula pápához menekült ezért Atanáz. A pápa kiállt mellette. Hazatért, és Etiópiát, Arabiát térítette. 356-ban azonban újból menekülnie kellett az egiptomi remetékhez. Még háromszor kényszerült elhagyni püspöki székét. Megírta Remete Szent Antal életrajzát. Püspökségének 46 évéből, 20-at, száműzetésben töltött. 373-ban halt meg.

A főiskolát dr. Dudás Miklós görög katolikus püspök alapította. A görög katolikus kispapok azelőtt Ungváron, Budapesten vagy Esztergomban tanultak. A szeminárium könyvtárát a papok könyvadományai alapozták meg. A szeminárium helyiségeit pedig Dudás püspök a saját lakosztályából bocsátotta a 15 papnövendék rendelkezésére. Az első tanulókat 5 pap oktatta. Az első papok 1955-ben végeztek itt. A következő húsz esztendőben az intézménynek 98 növendéke volt. A főiskola az egész ország

területén élő görög katolikusok számára képez papokat. A hallgatók is az ország egész területéről érkeznek, bár túlnyomórészt Kelet-Magyarországról, ahol a görög katolikuság zöme él. 1989-től kezdődően Erdély, a Felvidék és Kárpátalja területéről is fogad a

főiskola magyar anyanyelvű hallgatókat. A hallgatók gyakorlati oktatását a város különböző általános iskoláiban lehet megoldani, és a hatosztályos Szent Imre Katolikus Gimnáziumban. A nappali teológus képzés 6 évig tart, melyben civilek, nők is részt vehetnek. Az iskola célja nemcsak a pap és hittanár képzés, hanem a keresztény katolikus értelmiség megteremtése.

A főiskolát 1995-től a római Pápai Keleti Intézet affiliálta, ami azt jelenti, hogy az egyetemi diplomát a római anyaintézet bocsátja ki. A főiskola által kiadott folyóirat az Athanasiana, amiben a tanárok legújabb kutatásai eredményeiről számolnak be. Biblikus könyvsorozatot is ad ki a főiskola, ami országos terjesztésben is kapható. A főiskola célja az önálló egyetemé válás. A főiskolán az új görög katolikus püspök, Fülöp testvér maga is oktat, liturgikus éneket.

Papp Nóra

Steinbach József az új dunántúli püspök

Alakuló egyházkerületi közgyűlések

A Magyarországi Református Egyház mind a négy egyházkerülete (dunántúli, dunamelléki, tiszáninneni és tiszántúli) megtartotta az új ciklust megnyitó közgyűlést, a közelmúltban.

Kétségtelen, a közgyűlések sorából kiemelkedik a dunántúli, hiszen ezen az alkalmon szentelték fel Steinbach Józsefet, Balatonalmádi és Balatonfűzfő lelképásztortát, a dunántúli egyházkerület hat évre megválasztott új püspökét. Az ősi pápai református templomban tartott ünnepségen dr. Bölcskei Gusztáv, a Zsinat ügyvezető lelkészi elnöke hirdette az Igét, a Jn 10,1-21 alapján. Hangsúlyozta, hogy Krisztus az az ajtó, amin keresztül járniuk kell azoknak, akiket szolgálatába elhívott. Az újonnan megválasztott főgondnok, Huszár Pál székfoglaló beszédében arról

Bölcske Gusztáv püspök

az erkölcsi válságról szólt, amely a magyarságot elérte, s amelyből csak egyetlen kivezető út van, az Istenhez fordulás. Köntös László, az egyházkerület lelkészi főjegyzője beszédében egyházunk, s benne a református keresztény ember küldetéséről szólt, különösen is a reménytelenség és a széthúzás gonosz idejében. Ezt követően került sor Steinbach József felszentelésére és eskütételére, aki a Jn 1, 11-12 alapján szólt beszédében. Aláhúzta, hogy az egyház benne él a világban, ily módon a szolgálatát is a világban kell végeznie. Röviden összefoglalta az elkövetkezendő hat esztendő feladatait, külön kiemelve az oktatási és a szociális intézményekre, az előregedő gyülekezetekre, az elnéptelenedő falvakra, a nagyvárosi szétszórtságban élőkre való odafigyelést, valamint a Kálvin Év jelentőségét. A világi főjegyzői tisztségre az egyházkerület Baráth Istvánt választotta.

A Dunamelléki Egyházkerület január 28-án, Budapesten tartotta alakuló közgyűlését. Tökéczky László főgondnok beszédében fontos szolgálati területekként jelölte meg az alábbiakat: a gyülekezetek építése, lelkigondozás, az ifjúsági és iskolai misszió, a média, a tudomány. Korunkban is aktívan jelen kell lennie az egyházunknak a magyar nép életében - hangsúlyozta. Szabó István újraválasztott püspök beszédében kitért arra, hogy még nagyobb bátorsággal kell az evangéliumot hirdetni. Hangsúlyozta – egyebek mellett – a törvényalkotó munka folytatását, szólt a lelkészképzés fontosságáról, az oktatási és a szociális intézmények gondjairól. Az egyházkerület a

lelkészi főjegyzői tisztségre Peterdi Dánielt, a világi főjegyzői tisztségre pedig Veres Sándort választotta.

A Tiszáninneni Egyházkerületben Miskolcon került sor az alakuló közgyűlésre, melyen megnyitó beszédet Ábrám Tibor újraválasztott főgondnok mondott. Arra helyezte a hangsúlyt, hogy Krisztus egyházának Isten Igéjéhez kell igazodnia – a jelenben is és az elkövetkezendő hat

dr. Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke

Tiszáninneni Református Egyházkerület alakuló Közgyűlés

esztendőben is. A továbbiakban arról szólt, hogy mint embereknek, egymáshoz is igazodnunk kell, keresnünk kell az egymáshoz vezető utat. Számos feladat áll a Tiszáninneni Egyházkerület előtt is – mint mondta, kiemelve a lelképásztori és a presbiteri közösségek erősítését, az ifjúsági munkát, a határainkon kívül élő magyarokkal való kapcsolattartást. Csomós József újraválasztott püspök az ApCsel 2, 47 alapján tartotta meg beszédét. Órállóként – mint fogalmazott –, kötelességének érzi nem csak betartani, hanem betartatni is a törvényeket. Beszámolt az elmúlt hat év munkájáról, s megjelölte a következő évek fontos feladatait is, többek között a nem egyház iskolákban történő hitoktatás segítségét, az ifjúsági munkát, a börtönpasztorációs szolgálatot, a lakótelepi missziót. A Tiszáninneni Egyházkerületben a következő hat évben a lelkészi főjegyzői tisztelet Szűcs Endre, a világi főjegyzői tisztelet pedig Molnár Pál tölti be. A Tiszántúli Egyházkerület január 27-én tartotta közgyűlését, a kálvinisták városában, Debrecenben, ahol Derencsényi István újonnan megválasztott lelkészi főjegyző hirdette az Igét, a Jn 9, 1-12 alapján. Azt hangsúlyozta, hogy a tanítványok visszahúzó kérdései ellenére is, Jézus a holnapot, a jövőt látja. Imre Sándor főgondnok székfoglaló beszé-

Márkus Mihály leköszönő dunántúli püspök megáldja utódját, Steinbach Józsefet

Tökéczky László, a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka

Csomós József tiszáninneni püspök

dében elmondta, hogy véleménye szerint az egyház világi tisztségviselőinek elsődleges feladata a kapcsolatteremtő és kapcsolattartó munka – az egyház és a világ között. Püspöki programbeszédében Bölcskei Gusztáv hangsúlyozta, hogy azokban az új feladatokban, amelyek az egyházkerület előtt állnak, biztos, hogy új erővel is megáldja az Isten az ő szolgáit. Beszédeinkben és tetteinkben egyedül Jézus legyen a mérce! – húzta alá az újabb hat évre megválasztott püspök. A világi főjegyzői tisztséget a következő ciklusban is Arday András látja el.

dr. Kis Boáz

Új zsinati ciklus kezdődik

Az ügyvivő zsinati elnökök február 25-re összehívták a Magyarországi Református Egyház XIII. zsinati ülését. Ennek az ülésnek legfontosabb része a Zsinat lelkészi és világi elnökének és alelnökeinek megválasztása. Fontos a Zsinati Tanács létrehozása, mely a zsinati ülések közötti időszakban, a Törvényben meghatározott hatáskörben dönt.

A XIII. zsinati ciklus hat éven keresztül irányítja a Magyarországi református Egyházat.

dr. Kis Boáz

Népfőiskolai konferencia a Partiumban

Hosszú évek óta immár hagyomány, hogy a Hegyközüljaki Partiumi Népfőiskola több napos rendezvényt szervez, az adventi időszak elején. Azért is van ennek különösen nagy jelentősége, mert nemcsak a helybeliek, hanem a környékbeli településeken élők közül is igen sokan rendszeresen látogatják ezeket az alkal-makat. A gazdag programsorozat idén is igen nagy érdek-lődéssel zajlott, a fiatalabbak és idősebbek korosztályá-ban egyaránt. December 8-án – a Magyar Népfőiskolai Collegium szervezésében – Raffay Ernő történész profesz-szor, Kis Csongor közgazdász, adószakértő, Nagy Lenke újságíró, a Magyar Pládió Közalapítvány elnökségi tagja, valamint Gyulai Ilona népdalénekes látogatott el Hegyközüljakra.

Nagytiszteletű Orbán Zoltán, a hegyközüljaki – s a környékbeli szétszórtságban élő – reformátusok pásztora köszöntésében kiemelte, hogy több, mint tíz éve, hogy évente megrendezi a „népfőiskolai napokat”. Tolmácsol-ta dr. Kis Boáznak, a Magyar Népfőiskolai Collegium elnö-kének a köszöntését, aki – szentpétervári útja miatt – idén első alkalommal nem vett részt e nagyszabású ren-dezvényen.

Raffay Ernő előadásának már a címe is sokatmondó volt: Erdély az első világháborúban – A konzervativizmus és a liberalizmus összehasonlítása. Érdekes párhuzamot vont az előadó a két tétel között, hiszen az I. világhábo-rú idején Magyarországon a liberálisok voltak kormányon, s az akkori romániai Ion Brătianu vezette liberálisokkal igen szorosan együttműködtek. A két ország között azon-ban, mindennek ellenére, csak formális volt a meg nem támadási megállapodás, hiszen 1916-ban Románia meg-támadta Erdélyt... Kálvin és a gazdaság címmel Kis Csongor tartott előadást, amelyet különösen is hangsú-lyossá tett, hogy 2009-ben lesz Kálvin születésének

Raffay Ernő előadását tartja, mellette Orbán Zoltán népfőiskolai vezető

Kis Csongor szól az egybegyűltekhöz, mellette Nagy Lenke

500. évfordulója, s igen hasznos, ha minden téren job-ban megismerjük a nagy reformátort. Különösen is nagy érdeklődéssel hallgatták a résztvevők, amikor az előadó elmondta, hogy Kálvin korának modern pénzügyi szak-embere is volt. Az ő javaslatára hozták létre – többek kö-zött – a kamat-rendszert, s maga is alapított egy ún. egyházi bankot, s a kamatokból befolyt összeget karita-tív célokra ajánlották fel. Valljuk meg, azért ettől ma igen messze vannak a bankok. Nagy Lenke a média társada-lomformáló szerepéről szólt az egybegyűltekhöz. Hangsú-lyozta, hogy minden korban igaz, hogy a média fel is

A konferencia résztvevői

emelhet, valamint porba is dönthet – egyént és közössé-get egyaránt. A XXI. század a modern tömegkommuniká-ció százada is, s bizony nem mindegy, hogyan viszonyu-lunk ehhez, mennyiben engedjük, hogy átformálja az éle-tünket. Kiemelte, hogy olykor-olykor gondolkodjunk el azon is, hogy a számítógép klaviatúrájának csattogása mellett, fülünkbe csengenek-e elmúlt évszázadok patinás magyar szavai, nyelvi fordultai, melyek álmatlan éjsza-kákon formálódtak mondatokká, hogy naponta szebb le-gyen a föld. Mert ezek azok a szavak, amelyek még ma is, a gondtermő hétköznapokban a lélek ünnepét szolgál-ják. Gyönyörű népdalokkal kápráztatta el a hallgatóságot Gyulai Ilona, s ráadásként egy szép születésnap-i kö-szöntőt megtanított a hálás közönségnek.

Ez a nap is bizonyítéka volt annak, amit Csoóri Sán-dor így fogalmazott meg versében: „Látnunk kell egymást ahhoz, hogy láthatók legyünk, s hallanunk kell egymást ahhoz, hogy hallhatók legyünk.” Feszítő gazdasági, társa-dalmi, politikai gondok között, itt a kárpát medencében, magyarként nemcsak kisebbségben, hanem nem egyszer megaláztatásban – mégis az emel föl, az visz tovább a jövő felé, ami összetartozásunkban erősít. Így, rendhagyó módon, ezúton is tisztelettel és nagyrabecsüléssel kívá-nunk áldást a hegyközüljaki református tiszteletes életére és munkájára, Ady Endre szavaival: „Őrzők! Vigyázzatok a strázsán!” dr. Kis Boáz

Czine Mihály főgondnok köszöntése szülőföldjén

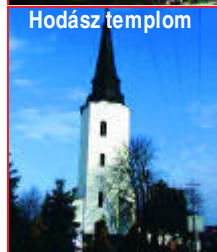
Január 13-án, a hodászi templomkertben szobrot emeltek Czine Mihály irodalomtörténésznek, aki a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka is volt.

Ere az alkalomra a főgondnok-egyetemi tanár halá-lának 10. évfordulója alkalmából került sor. A szobrot Bor-si Antal szobrászművész készítette. Az első koszorút Czine Mihály gyermekei, Erzsébet és János helyezték el. Sajnos, Erzsébet asszony – Czine Mihály felesége – nagy betegsége miatt nem lehetett jelen a jeles alkalmon. Je-len volt az ünnepségen Görömbei András akadémikus, Márkus Béla irodalomtörténész, Pálffy G. István újságíró és a határon túli magyarok képviselői is.

Az ünnepség a 90. Zsoltár elnéklésével kezdődött, ami egyik kedves éneke volt a főgondnok úrnak. Dr. Végh Károly irodalomtörténész ünnepi beszédében hangsúlyozta azt az elévülhetetlen értéket, amit Czine Mi-hály adott a magyarságnak. Felvillantotta Czine egyénisé-gét, tanári, tudósi portréját és gondolatainak aktuális üze-netét, a ma embere számára. Kiemelte, hogy a magyar irodalom jelesei közül következetesen vállalt nézetazo-

Czine Mihály-szoboravatás

Hodászi templom

nosságot Adyval, Móricz-cal, Németh Lászlóval, Kós Károllyal, Nagy Lászlóval és Sütő Andrással is. Czine Mihály szívéllyessége utá-nozhatatlan volt, kitért jobbra, baráti ölelése – ki-járt férfinak, nőnek egyaránt – talán a legjellemzőbb moz-dulatai közé tartozott. A szobor-Czine Mihály ott vigyázza a hodászi templom udvarán a templomot és vigyázza a jó-szívű, áldozatkész magyar népet. dr. Kis Boáz

Erdélyi Géza kitüntetése

Bethlen Gábor díjjal tüntették ki dr. Erdélyi Gézát, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház ny. püspökét, a Magyar Református Egyházak Tanácskozái Zsi-natának lelkes elnökét.

Az ünnepségre Budapesten, az Eötvös Loránd Tudo-mányegyetem Jogi Karának dísztermében került sor. A laudatit Tökés László királyhágómelléki püspök, Eu parla-menti képviselő tartotta. Kiemelte, hogy Istentől száрма-zik az az erő, amely Erdélyi Gézát képessé tette a nem könnyű szolgálatra. Mint ahogy Mózes Isten embere volt, ezt mondhatjuk el dr. Erdélyi Gézáról is. Jeles igehirdető-ként szolgált és sokat tett a világ magyar reformátusait összefogó, Magyar Református Egyházak Tanácskozái zsi-natának szolgálatáért. Követségben járt ezen kívül termé-szetesen, Felvidékért, a magyar népért, a Református Egyházért. Kiemelésre méltó, hogy egyik alapítója a felvi-déki magyar Selye János Egyetemnek.

Tökés László püspök Isten áldását kérte dr. Erdélyi Gé-zára és jó erőt, egészséget kívánt további szolgálatahoz.

dr. Kis Boáz

Civitas Fortissima

Balassagyarmat – a legbátrabb város

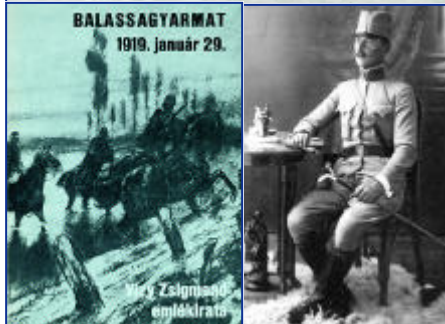
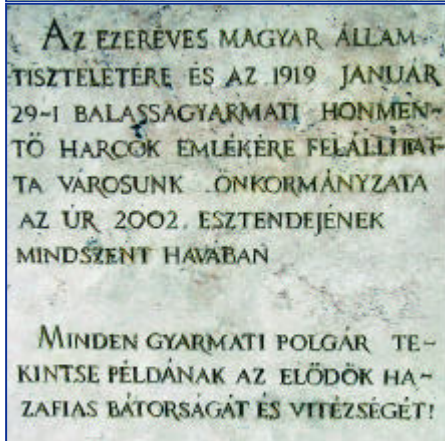

Ahogy Sopron a hűség városa, úgy Balassagyarmat a legbátrabb város címet érdemelte ki a 90 éve történt események miatt.

1919. január 29-én a város polgárainak és vasutasainak kezdeményezésére és segítségével Víz

Zsigmond és Bajatz Rudolf századosok katonáihoz csatlakozva fegyvert fogtak, s kivertek a megszálló csehek, akik az Ipoly völgyében vezető vasútvonal megszerzésével, az alakuló Csehszlovákia határainak megdélbre tolásával próbálkoztak. Hőstettük a vasútvonal mellett 18 környékbeli települést mentett meg a trianoni Magyarországnak. A „cseh kiverés” emléke kitörhetetlen része lett a balassagyarmatiak öntudatának. Civitas Fortissima, Balassagyarmat története című könyvből, melyet Tyervicska Árpád szerkesztett, idézzük az eseményt megörökítő emléktábla történetét.

„In memoriam 1919. január 29. Magyarország jövőjére messze kiható esemény örök emlékét hirdeti e tábla. 1918 őszén kihullott a magyar nemzet kezéből a kard és leáldozott a harcos nemzeti önbecsület. Népek, melyek évszázadokon át félték a magyart, szertették Szent István birodalmát. Abban a nehéz időben, mikor nem volt a magyarban férfierény, akarat, öntudatos erő, egy hely volt csak széles e hazában, melynek népe a fegyver erejével akart és tudott is ellentálni a betolakodónak. Örök dicsőség a harcban résztvevő katonáknak, Balassagyarmat vasutasainak és polgárainak, akik 1919. január 29-én Balassagyarmatról kivertek a csehek, és evvel a hősi ténnyel egy darab magyar földet mentettek meg a magyar hazának. Emlékeztetül az élőknek és a jövő kor nemzedékeinek áll itt kőbe vésvé azoknak neve, kik életüket és véréüket adták a harcokban a hazáért. Nagy József szakaszvezető, Dancsok Ferenc tizedes, Virág Lajos őrzető, Czákó Balázs katoná, Rózsa András vasutas, Petrovics András vasutas, Vancsó József polgár, Havaj József polgár, Hrubecz Márton polgár, Weisz Sándor polgár. A hősök kifutott vére hozzon áldást és feltámadást a magyar hazára” – e mondatok vannak a városháza falán elhelyezett,

Keviczky Hugó által készített, bronz turulmadaras márvány emléktáblán. A táblát fényes külsőségek mellett 1922. október 29-én avatta fel Horthy Miklós kormányzó, a következő szavak kíséretében: „Akikről e tábla szólni fog, igaz magyarok voltak, mert forrón szerették hazájukat, és hősök voltak, mert hazaszeretetüknek életüket is feláldozták. Hálából emlékükhöz ma egy Nemzet tiszteleg, s emléküket egy város zárja mindörökké hálás szívébe.” A negyvenes évek végén a táblát megfordították és külső oldalára új szöveget véstek: „Emlékeztetül az élőknek és a jövő kor nemzedékeinek áll itt kőbe vésvé azoknak neve, kik életüket és véréüket adták e hazáért, 1919. január 29-én az imperialista betolakodók ellen vívott harcban.”

A rendszerváltás után városi polgárok, a Civitas Fortissima Kör tagjainak kezdeményezésére 1991. november 15-én került az eredeti képi és tartalmi állapot visszaállítására. 1998-ban a város önkormányzata határozott a honvédő harcok méltó megünnepléséről. Hivatalossá tették a Civitas Fortissima név használatát. Amikor az események után kutattam, a véletlen sietett a segítségemre. Találkoztam Víz Zsigmond unokaöccsével, aki két könyvvel segített a jeles esemény még jobb megismerésében. Az egyik könyv címe: Balassagyarmat 1919. január 29. Víz Zsigmond emlékirata, Bécs 1974. A másik, Szathmáryné Víz Zsuzsa: Emlékeim töredékei című, melyet a Novitas-B Kiadó adott ki 1994-ben. Ebből a könyvből azt a visszaemlékezést idézzük, melyet édesapja, Víz Zsigmond százados élete legnagyobb harci cselekményeként élt meg.

„Huszonnyolc havi harcéri időm alatt sok véres küzdelem estem keresztül. Tény azonban, hogy a nagy háborúban csak kis epizódnak látszó balassagyarmati küzdelem szántotta a legmélyebb barázdát a lelkemben. Talán ezért van ez így, mert a beosztott tiszt felsőbb parancsra cselekszik. Itt azonban tudtuk, hogy felsőbb parancs nélkül, sőt ellenére eljárunk, ha a magyar katona régi hírnevéhez méltók akarunk maradni.” Víz Zsigmond, az unokaöcs beszél a család Balassagyarmathoz való kötődéséről. Elmondta, hogy 1993-ban utcát neveztek el nagybátyjáról, valamint nagy megtiszteltetés az is, hogy 1994-ben a város posztumusz díszpolgári címet adományozott Víz Zsigmondnak.

2002. október 12-én a Köztársaság téren egy monumentális emlékmű avatónépszerűsége került sor. A balassagyarmati születésű Párkányi Raab Péter készítette az esemény méltó megörökítésére szolgáló emlékművet, melyért a város díszpolgári címmel tüntette ki a művészt. Olvasóink figyelmét szeretném felhívni arra, hogy Matúz Gábor filmet készített az eseményről, melynek díszbemutatóját 2009. január 29-én tartották a 90. évfordulón Balassagyarmaton. Reméljük, hogy a 100. évfordulón még többen fogják tudni, hogy Balassagyarmat a legbátrabb magyar város: a Civitas Fortissima cím büszke viselője. Gréczy László

Összefogás az egyházi szakképző iskolák támogatására

Örömmel adunk hírt arról, hogy megalakult a katolikus, az evangélikus és a református iskolafenntartók közös Térségi Integrált Szakképzési Központja, az Országos Egyházi TISZK Nonprofit Kft.

Fazekas László ügyvezetőt kérdezem, hogyan jött létre ez a példátlan összefogás?

A megváltozott törvényi szabályozás segítette elő azt, hogy a történelmi egyházak által fenntartott szakképzést folytató iskolák egy közös szakképzés-társulást hozzanak létre. A törvényi változás lényege, hogy a jövőben csak azok a szakképző iskolák részesülhetnek közvetve ilyen támogatásban, amelyek valamely térségi integrált szakképző központ (TISZK) részét alkotják, és amely regisztrálva van a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézetnél. Az új szabályozásnak az a célja, hogy a munkaerő-piaci elvárásoknak jobban megfelelő képzések közül választhassanak a diákok, valamint a képzés színvonalának emeléséhez koncentrálja az iskolák erőforrásait. Minden iskolafenntartónak fontos, hogy iskoláik hozzájussanak ezekhez a forrásokhoz. Sőt, azt kell mondanom nem csak nekik, hanem a diákoknak és a szülőknek is elemi érdekük ez az összefogás, amely alapot teremthet a további kölcsönös együttműködésre. Ezen az úton jött létre az Egyházi TISZK.

Kik a tagjai a TISZK-nek?

Az alapítók; Váci Egyházmegye; Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye; Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegye; Magyarországi Evangélikus Egyház; Református Egyházközségek (Dunavecse, Makó-Belváros, Mezőtúr, Nagykőrös; Tököl-Halásztelek);

Iskolafenntartó szerzetesrendek: Ciszterci Rend Zirci Apátsága; Gödöllői Premontrei Perjelség; Miaszszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata; Piarista Rend Magyar Tartománya; Premontrei Női Kanonokrend; Szalézi Szent Ferenc Társaság; Szociális Missziótársulat; Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet

Hány iskola és tanuló tartozik hozzá?

Hat régióban, 29 iskolában, 14 szakmacsoportban, mintegy 5500 diákot oktatunk.

Mit jelent ez a szülők számára?

Minden szülő szeretné gyermekét olyan iskolába járattatni, amely a legkorszerűbb eszközökkel van felszerelve, az oktatók ismerik a legújabb szakmai fogásokat, miközben nevelik gyermekeinket az évezredes viselkedési és magatartási formákra, amely a szereteten és a szolidaritáson nyugszik. Mi szeretnénk ezt az igényt a messzemenőkig kielégíteni. De a fenntartó ehhez a pénzügyi forrásokat teljes mértékig nem képes biztosítani. Ezen a ponton tudnak segíteni a szülők azzal, hogy a vállalkozások által fizetett szakképzési hozzájárulás 70%-ával segítik céljaink megvalósulását.

Hogyan tehetik ezt?

Ma Magyarországon minden munkáltató köteles

szakképzési hozzájárulást fizetni. A szakképzési hozzájárulás fizetésére kötelezett vállalkozók 2008 szeptemberétől a szakképzési hozzájárulási kötelezettségük 70%-val (pénzbeli fejlesztési támogatás vagy a pénzbeli fejlesztési támogatás keretében átvett tárgyi eszközökkel) támogathatják valamely, az NSZFI által regisztrált TISZK-et. Mi azt szeretnénk, ha az **Országos Egyházi TISZK Nonprofit Kft-t** támogatják. A beérkezett támogatást a TISZK közvetlenül átadhatja a szerződésben megjelölt gyakorlati képzési helynek, vagy támogatásával az Országos Egyházi TISZK közös fejlesztéseit, vagy egy-egy iskolában, régióban eltervezett nagyobb projekt megvalósulását segíti.

Hogyan lehet kapcsolatba lépni az Egyházi TISZK-el?

Felvehetik a kapcsolatot az egyházi (katolikus, református, evangélikus) szakképző iskolák igazgatóival, akik mindenben segíteni fogják Önöket. Felvehetik a kapcsolatot az Országos Egyházi TISZK Nonprofit Kft.-vel a www.egyhazitizsk.hu weblapon keresztül, vagy amennyiben egyházi oktatási intézmény van a közelükben, úgy az intézmény vezetője is szívesen ad felvilágosítást.

Mit üzenne olvasóinknak?

Arra kérjük Önöket, hogy **TÁMOGASSÁK ISKO-**

Fazekas László

LÁINKAT! Ezt megtehetik egyrészt úgy, hogy a jövőben is tartják a kapcsolatot eddigi iskolai partnereikkel, másrészt – ha még nincs ilyen közvetlen kapcsolat valamely iskolánkkal – felvehetik a kapcsolatot velünk. Szívesen tájékoztatjuk Önöket arról, mely egyházi iskolákat, milyen szakmacsoportokat, milyen fejlesztési elképzeléseket lehet támogatni. Az Önök szakértelmére és elkötelezettségére van bízva, mit tartanak támogathatónak fejlesztési elképzeléseink közül. Mindent meg fogunk tenni – a törvényi keretek között – azért, hogy támogatásuk, az Önök szándékát figyelembe véve, a megfelelő helyre kerüljön.

A támogatás után érdeklődők hol érhetik el Önöket?

Alábbiak az elérhetőségeink: Országos Egyházi TISZK Szakképzés-szervezési Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 1068 Budapest, Városligeti fasor 42. Telefon: +36 1 479 30 13; 36 30 626 87 17; Fax: +36 1 479 3001; www.egyhazitizsk.hu

Gréczy László

Megtalálni a szemüveghez a beteget

Afrika nyugati részén, Kongó (egykori Zaire) közepén él egy magyar sebész-szemorvos. Hardi Richárd, a Nyolc Boldogság Katolikus Közösség tagjaként 1995-től dolgozik Kabindában. Itt 1982 óta a rend egy állami kórházat működtet, ahol orvosként másodmagával egy Magyarországnyi területet lát el.

– Amikor odakerültem, semmi műszerünk nem volt, mindent magunk teremtettünk elő. Néhányat sikerült megszerezni, vagy venni, másokat kaptunk, vagy én csináltam és így tudtuk beindítani a Szemészeti Osztályt és Szakellátást a kórházban – meséli Richárd testvér a kezdeti nehézségeket. – Kabindában egy 15 fős szerzetesközösség él, közülük négyen európaiak, a többiek afrikaiak. A rendház két központi házból áll, itt található egy nagy közösségi terem és a konyha. A rendtagok szalmatetős kunyhókban laknak, egy műhely, ahol Richard testvér javítja az elromlott dolgokat, de fizetett internet csatlakozás is van. Működtetnek egy szegénykonyhát, ahol több száz embernek adnak naponta egyszer enni és egy Öregek Otthonát, ahol 30–40 idős, beteg él. Mbui-Mayi fenntartanak egy árvaházat, ahol 40 gyerekről fizetett ápolók gondoskodnak. 1997–1998-tól több évig a háború miatt nagyon nehéz volt a helyzet. A bombázások miatt mindenki elmeneült, csak mi missziósok maradtunk ott és imádkoztunk. Abban az időben főleg sebészeti műtéteket végeztem, mert sok háborús sérült jött, de előfordult nőgyógyászati műtét, voltak urológiai esetek, csonttörések. 2000-től egyre több a szemészeti operáció – tudtam meg Richard testvértől.

Kabinda egy 100 ezer lélekszámú város, tőle 150 km-re található Mbui-Mayi, ami a megye fővárosa, 2 millió lakossal, mellette található egy 600 ezres nagyváros. Ezekről a helyekről özönlöttek a betegek Kabindába. Legtöbbször három-négy napig utaztak kamionokon, teherautókon, míg odaértek. Mivel ez sok pénzbe került az embereknek, ezért 2006 novemberében Mbui-Mayiban megnyitották a Szent Rafael Szemészeti Centrumot.

A körülményekhez hozzá tartozik, hogy a kongói városokban nincs se víz, se villany. Mbui-Mayiban hetente egyszer pénzért hoztak vizet, áram az egész városban nem volt. A folyamatos ellátás érdekében meg kellett teremteniük egy saját rendszert, amivel a völgyekben található forrásokból naponta kétszer fölpumpálják a kórházba a vizet. Ez a rendszer 1995 óta működik. Richard testvér Kabindában kifejlesztett egy napkollektoros projektet, melyet pályázati pénzekből tudtak megvalósítani. Így a röntgen és a sterilizálás kivételével ezzel az

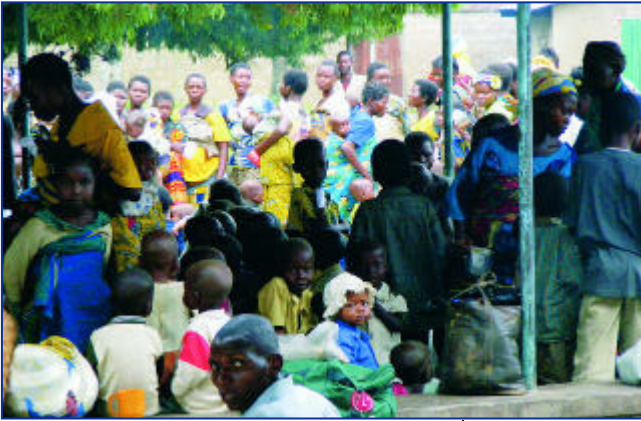
áramforrással mindent el tudnak végezni. Amíg ez nem működött, addig napi két órát volt áram a gázolaj-generátorokból, de ez sok pénzbe került. Most már csak a röntgenhez és a sterilizáláshoz kapcsolják be a generátort heti 5-6 órára, így jelentős megtakarást értek el.

A betegek nagyon sok helyről jönnek, sajnos a legtöbbször elhanyagolt állapotban. Sokuknak már mindkét oldali, teljes vakságot okozó szürke hályogja van, mely a műtéttel megoldható és utána lát. Sajnos egyre több az elhanyagolt zöld hályoggal érkező beteg, és mivel ez szemnyomás probléma, már végső vakságot okoz, és nem tudnak nekik segíteni. Gyakori a szimuli légy csípése útján szerzett „folyami vakság”, melynek eredményként a bőrben élősködő férgek eljutva a szembe, súlyos gyulladást okoznak. Ennek a végállapota a teljes vakság, ezen sem lehet segíteni. A legtöbbször szemüvegprobléma miatt keresik fel a kórházat. A 40 év felettiak azért, mert nem látnak olvasni, vagy rövidlátók. A legnehezebb az, hogy az egész területen, ahol 5 millióan élnek, nincs optikus. Kincsszámban lehet vásárolni olcsó, de rossz minőségű kínai, előre gyártott szemüvegeket. Sok esetben ezeket tudják adni az embereknek. A másik megoldás a használt szemüveg-összegyűjtése és kijuttatása, amely már

kétszer megvalósult és nagy segítséget jelentett a rendelésen. Ebben az esetben az összegyűlt szemüvegeket, bemérik, rendszerezik, melyre már az itteni embereket betanította a testvér, de ebben az esetben a szemüveghez kell megtalálni a beteget, mely sokszor nagyon nehéz. Ezeket a szemüvegeket 1- másfél dollárért (2-300 Ft) adják nekik oda. Az itteni emberek azt gondolják, ami ingyenes, annak nincs is értéke.

A kongói emberek életkörülményei nagyon egyszerűek, a legtöbb családban 8-10 gyereket nevelnek. Nagy a nyomor, de nagy az igénytelenség is. Egyszerű viskókban laknak, sehol sincs víz és áram, naponta egyszer esznek, nem is igényelnek mást, de szeretetben élnek. Leggyakoribb eledelük az egyszerű fufu, amely a

manióka gyökérből készült liszt és a kukoricaliszt összefőzött keveréke. Ehhez készítenek szószt és hozzá halat esznek. Néha hús is kerül a tányérjukba. Sokszor a manióka levelét pálmaolajban kisütve fogyasztják, máskor rizs, spagetti, vagy makaróni az ebéd. Krumpli alig van, gyümölcsök közül banán, ananász, mangó, papaya, avokadó terem. A száraz évszak végére a felhalmozott kukoricatartalékok kiürülnek, ilyenkor augusztus-szeptemberre már egy-

re gyengébb a táplálék, ilyenkor előjön a gyerekek-nél a hiánybetegség. Sokan mezőgazdaságból élnek, vagy varrodauzemekben dolgoznak, másoknak malma van, ahol megőrölik a maniókát, a kukoricát. Egyesek felvásárolják a földimogyorót, kukoricát, felteszik a biciklijükre és eltolják Mbuji-Mayiba, itt kevés felárral eladják. Az infrastruktúra rendkívül fejletlen, nincsenek utak, a posta nem működik. Egyszerű iskolák vannak, de mivel a tanárokat nem fizetik, a szülőknek kell összeadni a pénzt, ezért a gyerekek egy része tud csak iskolába járni, kevésnek adatik meg, hogy felsőbb tanulmányokat folytasson. Az emberek mélyen Isten-hívők, imádkoznak, katolikus és református vallásúak, de sajnos sok a szekta és az egyszerű népeket hamar eltérítik, csodálatos gyógyulásokat ígérve nekik. „Kabindában a szonge nép nagyon befogadó, Mbuji-Mayiban valubák élnek, akik elég rámenősek, de kedvesek, meg lehet találni velük a hangot. Kabindában a kiszonge, Mbuji-Mayiban a csiluba nyelvet beszélik. Vizsgálatkor a legfontosabbakat megértem, és tudok válaszolni a nyelvükön, de beszélnek megértik a franciát.” Kabinda 1000 m magasan fekszik, ahol mindig nyár van, 16-32 fok közötti hőmérséklettel. Az esős évszakban augusztustól májusig minden másnap harmadnap esik, majd ha beköszönt a száraz évszak, akkor

3-4 hónapig nincs semmi csapadék. Az emberek ilyenkor építkeznek, készítik a vályogtéglákat, és kiteszik száradni a napra. Amikor elkészültek a falak, egyszerű fából ráteszik a tetőszerkezetet, amelyet liánokkal kötnek össze, erre kerül a szalmaszerű fű. Ha jól megcsinálják, 3-4 évig kibírja, utána újat építenek. A tetőt füsttel konzerválják, hogy a férgeseket kiirtsák a fából.

Legfontosabb hivatásuk az imádságos jelenlét. Életük középpontja a szentségimádás. A közösség napja fél hatkor kezdődik, hatkor rózsafüzér, fél hétkor laudes, hétkor lectio. Fél nyolckor reggeli, utána következik kórházi idő, vagy a közösségben végzett munka: konyha, kert, mosoda stb. Fél egykor második rózsafüzér, egykor ebéd, ezen ideális esetben mindenki részt vesz. Ebéd után egy kis pihenő következik, háromkor kezdik újra a munkát. Ebben a betegek látogatása, ápolása, mosdatása, az értük végzett ima is beletartozhat. Négykor szentségbetétel a templomban, reggeltől ugyanis folyamatosan ki van téve imádsásra. Ezután mindenki számára nyitott szentmise, ebben imádkozzák a vesperást is. Hétkor vacsora, azután énekpróba, tanítás, este kompletórium, fél kilenctől szilencium. „Nagyon sok tragédiát látok. Sok az éhező gyerek, az elhanyagolt, daganatos beteg, akikért orvosilag nem lehet már tenni. Akkor lelki segítséget kell adnunk. A közösségünk egyik feladata, hogy imádkozunk a betegekért” – mondja Richárd testvér.

Rózsásné Kubányi Andrea

Derült égből villámcsapásként ért a hír: meghalt János atya. Tudtunk betegségéről, súlyos műtéteiről. Azt reméltük, hogy felépült, mert teljes erőbedobással dolgozott.

Életének 64. évében 2009. január 7-én elhunyt Antal János érseki tanácsos, c. prépost, esperes, a Budapest–pünkösdfürdői Boldog Özséb plébániatemplom plébánosa. A Nógrád megyei Hugyagon született 1945. október 23-án. Hat esztendő volt, amikor először ministrált. Már ekkor megfordult a fejében a papság gondolata. Esztergomban a Ferences Gimnáziumban érettségizett 1964-ben. Az osztályból tizenegyen választották a papi hivatást, amely nagyon ritkán fordul elő. Kacérkodott az építészmérnöki pályával, ám mégis az esztergomi egyházmegye kispapjaként folytatta felkészülését a Budapesti Központi Papnevelő Intézetben. Balassagyarmaton szentelték pappá 1970. március 7-én.

Bernecebarátiban volt plébános, amikor dr. Lékai László bíboros megbízta a Békásmegyér–pünkösdfürdői lakótelep számára a Boldog Özsébről elnevezett új templom építésével. Az alapköletételére 1984. október 21-én került

A szeretetben nincs félelem

Búcsú Antal János atyától

sor. A gyorsan felépített felvonulási épületben berendezett kápolnában még ez év karácsonyán megszületett az egyházközség. A templomot

1987. szeptember 13-án dr. Paskai László prímás, érsek áldotta meg. János atya szervezte a ferences osztálytalálkozókat. A negyvenedik, 2004-ben felállt és azt mondta: 2009-ben megtartjuk a negyvenötödik találkozót. Javasolom, hogy ezt követően már évente jöjjünk össze, mert a halál angyala egyre sűrűbben szedi áldozatait sorainkból. Sajnos, a negyvenötödik találkozót már nem érthette meg.

Papi jelmondata volt a Szent János evangéliumból vett idézet: A szeretetben nincs félelem.

A III. kerületi Önkormányzat 2007-ben Óbuda díszpolgári címet adományozott számára. Temetését dr. Udvardy György püspök végezte január 24-én a Boldog Özséb templomban bemutatott szentmisét követően. A gyászszertartáson részt vett dr. Beer Miklós váci megyéspüspök és mintegy nyolcvan pap. Búcsúbeszédet mondott Tarlós István Óbuda volt polgármestere, valamint jelenlegi polgármestere, Bús Balázs. Az egyházközség világi elnöke felolvasta Mádl Ferenc volt köztársasági elnök levelét.

Drága jó János atya, nyugodjál békében!

Szilágyi Ferenc

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól:
Veritas Invest Zrt. 1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve: .....

Cím: .....

Kézbesítési cím: .....

(csak akkor töltsse ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest
Erzsébet királyné útja 86.

F e l h í v á s

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő – kíván segíteni, élelmiszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten
közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

Nyolcszáz éves a Ferences Regula

A Jubileumi Év programja Kecskeméten a Barátok temploma közösségében

Nyolcszáz éve hagyatta jóvá az Egyház első emberével III. Ince pápával Assisi Szent Ferenc, a követői életét meghatározó a követők lelki közösségét meghatározó szabályzatot. Ebből az alkalomból – ugyanúgy, ahogy a világban szerte – Kecskeméten a Barátok temploma közösségei ünnepi rendezvénysorozatot szerveznek.

Főbb tematikai szempontok:

- A Ferences Család élete egykor és ma különös tekintettel kecskeméti működésükre
- A Regula jelentősége az egyház életében, követők, mozgalmak
- Assisi Szent Ferenc élete és munkássága, valamint a ferences szentek.
- Assisi Szent Ferenc a természet- és környezetvédelem úttörője, a zöld mozgalmak védőszentje, a példamutató ember-, állat-, növénybarát.
- Szent Ferenc testamentuma szociális programja és a karitás. Gazdagság és szegénység Földi és Égi értelemben, a Fiorettitől a Deus Caritas Est-ig.

Ferences Akadémia 2009

Február 13-án 17.30 óra, Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet - *Szegénység Úrnő jegyese. Szent Ferenc és a ferences rend története a XIII- XIV. században.* Előadó: Dr. Sághy Marianne egyetemi tanár

Április 22., A Föld Napja, Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet - *A teremtett világ védelme. Szent Ferenc, a Naphimnusz szerzőjének világgépe.* Előadó: Kálmán Peregrin ferences szerzetes, rendtörténész

Május, Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet - *Szent Ferenc és a ferences szentek ikonográfiája.* Előadó: Dr. Prokopp Mária egyetemi tanár

Augusztus, Hírös Hét, Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet - *Szent Ferenc és a keresztény ökológia.* Előadó: dr. Jávor Benedek, a Pázmány Péter Tudomány Egyetem Jogtudományi karának adjunktusa

A kecskeméti Assisi Szent Ferenc templom búcsúja

Október 2., Műkerti kápolna – Szent Ferenc példája és a megújuló egyház. Előadó: Dr. Bábel Balázs érsek, a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye metropolitája. (Az előadás az egyházmegyei jubileumi misszió keretében szerveződik.)

November 20., Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet – Miről beszél a kecskeméti ferences rend Historia Domusa? Előadó: Dr. Szabó Attila nyugdíjas levéltár igazgató, a „Historia Domus” fordítója. A jubileumra megjelenő azonos című kötet díszbemutatója.

A jubileumhoz kapcsolódó zárandoklatok

Február 2., Szeged. A Szerzetesek Világnapján autóbusszos zárandoklat az Alsóvárosi ferences rendházba, a török utáni kecskeméti katolikus misszió anyaházába.

Április, Bács. Kirándulás Bácsra, a kalocsai főegyházmegye társkáptalanjának egykori székhelyére, a délvideki magyar ferences emlékek megtekintése. A kirándulást Bárh János múzeológus-néprajzkutató vezeti.

Missziós kiscsoportok indulnak a Barátok templomából különböző időpontokban Wadowicébe, Krakóba, San Giovanni Rotonda-ba és Assisi-be.

A jubileumhoz kötődő Kiállításaink

Helyszín: Porta Egyesület díszterme
Teremtett világ védelme és Szent Ferenc alakja kortárs képzőművészetekben. A ferencesek kecskeméti életét bemutató fotók, tárgyi emlékek tárlata. Túróczi Tiborc fotográfus, természet fotóinak bemutatója

Hangversenyek

2009. tavaszától Ámor Santus címmel hangverseny sorozatot szervezünk a Barátok temploma udvarán felállított hangverseny színpadon. A négy előadásban Jospel a Spirituálé gregorián dallamok csendülnek fel rangos hazai együttesek produkcióikén.

Építkezéseink

Nagyhét: A ferences kereszt felújítása utáni

visszahelyezése a kecskeméti Rávagy térre

Május: A Wojtyła Barátság Központ felújításának lezárása, átadás és felszentelés nemzetközi résztvevőkkel.

Szent Márk napján

búzaszentelési körmenetet szervezünk a hetényi templomtól a Kecskemét határában levő romtemplomhoz, ahol keresztet állítunk az ősi imádkozó közösségek emlékére.

Szeptember 29. Templomszentelés Kékesden.

Szociális programjaink

Július 26. – Szent Anna napi házbúcsút tartunk szponzorálkozóval

Október 2. Az Assisi Szent Ferenc templom búcsúján megrendezzük ismét a cigány kisebbségi búcsút.

November - Nyugdíjas otthonok látogatása, ajándékozás, rózsaszószás. - Szent Erzsébet kósa karitás akció a rászoruló családok megsegítésére

December - Szent Ferenc és Szent Miklós terített asztala. Jótékonyági sátras ételosztás Kecskemét főterén. Élő Betlehem Kecskemét főterén nagyszerű rendezvényünk folytatása.

December 6. – Szent Miklós napi búcsú a Barátok templomában és a Margaréta Otthonban.

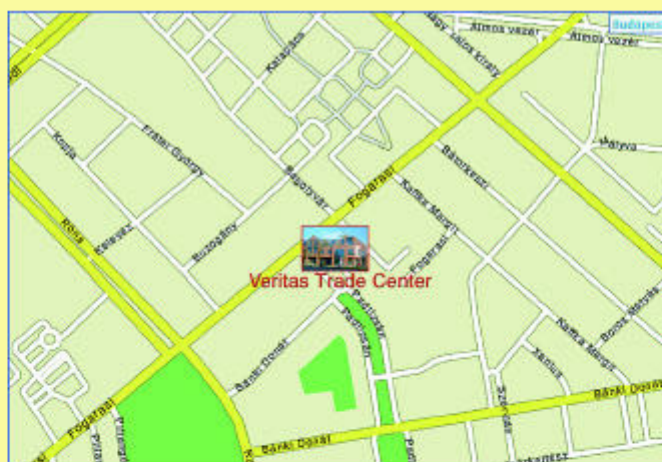
December 24., Szenteste. Árvaházi karácsony

Kecskeméti Porta

A Veritas Trade Centerben üzletek és irodák bérelhetők Budapest, XIV. kerület, Fogarasi út 45–47.

földszint
bankfiók
autószalon
gyógyszertár
pizzéria
– 1 szint
raktár, garázs
music pub

I. emelet
üzletek
szépségszalon
fitness szalon
tetőtér
irodák
orvosi rendelő
raktárak

VERITAS TRADE CENTER bérleti díjak

Pinceszint 10–15 EUR/nm/hónap, Földszint 25–30 EUR/nm/hónap
I. emelet 20 – 25 EUR/nm/hónap, Tetőtér 15–20 EUR/nm/hónap
Garázs beállóhely a pinceszinten 120 EUR/db/hónap
Rezsi költség (becsült) 4 EUR/nm/hó